

ÅRSREDOVISNING

STENA AB 2015

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	2
------------------------	---

KONCERNEN

RESULTATRÄKNING	8
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT	9
BALANSRÄKNING	10
FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL	12
KASSAFLÖDESANALYS	13
NOTER	14

MODERBOLAGET

RESULTATRÄKNING	70
BALANSRÄKNING	71
FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL	72
KASSAFLÖDESANALYS	72
NOTER	73
FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION	77

REVISIONSBERÄTTELSE	78
FEM ÅR I SAMMANDRAG	79

Omslagsbilden visar kommandobryggan på *Stena Carrier*.

Bilden till höger visar IMOIIIMAX-fartyget *Stena Impression* utanför Singapore.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Allmänt om verksamheten

Stenakoncernen är ett av de största familjeägda bolagen i Sverige och har sina verksamheter inom fem affärsområden: Färjelinjer, Offshore Drilling, Shipping, Fastigheter och övriga investeringar inom Adactum.

Färjelinjer, som är ett av världens största internationella passagerar- och fraktservicerederier, bedrivs av Stena Line i Skandinavien, Nordsjön, Irländska sjön samt Östersjön.

Drillingverksamhet, med halvt nedsänkbara oljeborrningsriggar och oljeborrningsfartyg, bedrivs av Stena Drilling med huvudkontor i Aberdeen, Skottland, och genom dess globala organisation med kontor i USA, Norge, Cypern, Luxemburg, Singapore, Korea och Australien.

Shippingverksamhet bedrivs av Stena RoRo inom RoRo-, RoPax-färjemarknaden och av Stena Bulk inom tankermarknaden och LNG-marknaden (Liquefied Natural Gas). Stena RoRo har sitt huvudkontor i Göteborg. Stena Bulk har sitt huvudkontor i Göteborg samt kontor i Houston, Singapore och i Limassol. Shippingverksamheten omfattar även bemanning av fartyg via Northern Marine Group med huvudkontor i Glasgow och kontor i Manila, Mumbai, Singapore, Shanghai, St Petersburg, Göteborg, Houston och Aberdeen. Teknisk utveckling görs via Stena Teknik i Göteborg.

Stena Fastigheter, med huvudkontor i Göteborg, äger fastigheter främst i Göteborg, Stockholm och Malmö och är en av Sveriges största privatägda fastighetsägare. Den internationella fastighetsrörelsen, med bas i Amsterdam, har fastighetsinnehav i Nederländerna, Frankrike, Luxemburg, Ungern, USA och Storbritannien.

Stena Adactum, baserat i Göteborg, investerar i företag, utanför Stenas traditionella kärnverksamhet. Portföljen består idag av Ballingslöv, S-Invest, Envac och Stena Renewable samt intressebolagen Gunnebo och Midsona.

Stena Finans, vilket är koncernens centrala finansavdelning, verkar från Göteborg, Luxemburg, Limassol, Zug, Amsterdam, London och Singapore.

Moderbolag i koncernen är Stena AB (publ), organisationsnummer 556001-0802. Bolaget bedriver verksamhet i associationsformen aktiebolag och har sitt säte i Göteborg, Sverige. Huvudkontorets adress är Masthuggskajen, 405 19 Göteborg.

Året i sammandrag

- Ytterligare ett år med goda prestationer av alla affärsområden.
- Fortsatt operationell tillväxt.
 - Totala intäkter uppgick till SEK 36,4 miljarder jämfört med SEK 33,6 miljarder 2014.

- EBITDA (rörelseresultat före avskrivningar), exklusive värdering av våra förvaltningsfastigheter och försäljning av anläggningstillgångar, var det högsta någonsin och uppgick till SEK 9,4 miljarder jämfört med SEK 9,3 miljarder 2014.
- EBITDA är i linje med föregående år framför allt genom att färjeverksamheten och shippingverksamheten har förbättrats under året medan drillingverksamheten försämrats till följd av den utmanande marknadssituation de befinner sig i.
- Resultatet före skatt uppgick till SEK 4,5 miljarder jämfört med SEK 2,8 miljarder 2014 inklusive försäljning av anläggningstillgångar SEK 2,3 miljarder respektive MSEK 212.

- Sund balansräkning med en soliditet om 36% per 31 december 2015.
- Färjelinjer förbättrade sitt resultat jämfört med 2014. Detta uppnåddes genom tonnageförändringar samt fortsatta förbättringar i den befintliga operationen. Stena Line har under året fokuserat på att öka intäkterna på linjerna samtidigt som kostnadsbesparande åtgärder genomförts.
- Stena Drilling försämrade sitt resultat jämfört med föregående år till följd av den utmanande marknadssituation företaget befinner sig i. Vidare genomförde tre av enheterna obligatoriska besiktningar, SPS (Special Periodic Survey), som görs vart femte år för att säkerställa de höga säkerhetskraven. Den genomsnittliga kommersiella utnyttjandegraden uppgick till drygt 98%. Stena Drilling har under året fokuserat på det kostnads-besparingsprogram som har implementerats för att möta nuvarande marknadssituation.
- Stena Bulk förbättrade sitt resultat markant jämfört med 2014 framför allt till följd av en starkare tankmarknad. LNG-segmentet har dock haft en mer utmanande marknadssituation efter att tidigare kontrakt på höga nivåer löpte ut under 2015.
- Stena RoRo uppvisade en fortsatt hög utnyttjandegrad och har under året även arbetat med att chartra ut och sälja fartyg som inte längre opererar i Stena Lines verksamhet.
- Stena Fastigheters verksamhet var fortsatt lönsam med mycket hög uthyrningsgrad, i snitt cirka 94%.
- Stena Adactum hade ännu ett framgångsrikt år i portföljbolagen och uppvisar försäljningstillväxt inom alla bolag förutom Stena Renewable.
- Koncernens likviditet har under året stärkts ytterligare i samband med försäljningen av linjen Helsingborg–Helsingør, försäljning av fartyg och fastigheter och höjning av kreditramen på koncernens USD-facilitet.

Större affärshändelser 2015

Färjelinjer

I januari tecknade Stenakoncernen och Scandlines avtal om försäljning av färjelinjen Helsingborg–Helsingør till en europeisk infrastrukturfond som förvaltas av First State Investments. Linjen Helsingborg–Helsingør har opererats genom ett samarbetsavtal mellan Stenakoncernen och Scandlines med ett ägande på 50% var. I försäljningen ingick de fem fartyg som trafikerade linjen. Försäljningen innebar att Stenakoncernen redovisade ett realisationsresultat om SEK 1,7 miljarder.

Under februari lades linjen mellan Holyhead och Dun Laoghaire ner.

I juni såldes fartyget *Stena Scandinavica* för MSEK 800.

Under oktober såldes fartygen *Stena Explorer* för MUSD 3,6 och *Stena Scanrail* för MUSD 1,0.

Under året har Stena Line fortsatt sitt arbete med att öka lönsamheten genom att optimera tonnage.

Offshore Drilling

Under december tecknades ett kontrakt om att hyra ut oljeborringsfartyget *Stena Carron* på ett år, med option på förlängning. Det var ett viktigt kontrakt för koncernen och innebar att *Stena Carron* började operera igen i januari 2016. *Stena Carron* har under 2015 legat med viss bemanning, men ur drift, utanför Las Palmas.

Stena Drilling har under året fokuserat på det kostnadsbesparingsprogram som har implementerats för att möta nuvarande marknadssituation.

Bulk

Under februari såldes fartyget *Stena Calypso* genom ett hyrköpsavtal för MUSD 9,6.

De nybyggda IMOIIIMAX-fartygen *Stena Impression* och *Stena Imperial* levererades från varvet i Kina under februari respektive juli 2015.

Stena Companion såldes i augusti och chartras tillbaka på ett bareboat-kontrakt på tre år.

I november tecknades ett kontrakt med varvet CSSC Offshore & Marine Engineering (CSSC OME) i Guangzhou i Kina att bygga ytterligare tre IMOIIIMAX-fartyg. Ett av dessa fartyg kommer att ägas inom Stena Weco. Leverans är planerad under slutet av december 2017 och under det första halvåret 2018.

RoRo

Under januari såldes fartyget *Stena Feronia* för MEUR 23 och levererades i månadsskiftet mars/april.

Under februari deklarerade Marine Atlantic sin köpoption för fartygen *Highlanders* och *Blue Puttees* om MEUR 138 för de två fartygen. *Blue Puttees* levererades i december 2015 och *Highlander* levererades under februari 2016.

Adactum

Under slutet av april 2015 ingick Stena Adactum avtal om att avyttra Mediatecbolagen, gällande från och med den 1 januari 2015. Köpare är bolaget NEP som verkar inom samma bransch.

Stena Adactum hade ännu ett framgångsrikt år och fortsatte med att utveckla och expandera sina verksamheter.

Fastigheter

I februari såldes en fastighet i London för MGBP 19.

Under mars 2015 såldes fastigheter i Göteborg om MSEK 925.

Under november förvärvades tre fastigheter i Göteborg med totalt 210 lägenheter.

I december förvärvade Stena Fastigheter Prippstomten i Göteborg tillsammans med Ikano bank. Fastigheten omfattar totalt 155 000 kvadratmeter tomtareal och drygt 66 000 kvadratmeter kommersiella ytor.

Uthyrningsgraden var hög under 2015, i snitt 94%. I Sverige var uthyrningsgraden för bostäder cirka 99% och för kommersiella lokaler cirka 89%. Utomlands var uthyrningsgraden i snitt cirka 79% på grund av en svag holländsk marknad.

Finans

I februari 2015 omförhandlades den befintliga MUSD 600 kreditfaciliteten. Utfallet blev att marginalen sänktes, löptiden förlängdes och att kreditramen ökades till MUSD 800.

Händelser efter räkenskapsårets utgång

Stena Drilling Ltd, Aberdeen, erhöll den 14 januari 2016 dom från Oslo Tingrett avseende eventuell kapitalvinstbeskattning i Norge för avyttringen av borrhjulet *Stena Dee* 2006. Domstolen beslutade fullt ut i enlighet med bolagets yrkanden och Norska skattemyndigheten har därefter valt att inte överklaga beslutet varför domen nu har vunnit laga kraft.

Under februari 2016 levererades fartyget *Highlanders* till Marine Atlantic.

Under februari 2016 såldes fartyget *M/S Trelleborg*.

Under första kvartalet 2016 har bolaget terminerat en facilitet säkerställd av Svenska Exportkreditnämnden (EKN) med en sammanlagd kreditram på MSEK 6 660.

System för intern kontroll och riskhantering i den finansiella rapporteringen

Denna beskrivning av Stenas interna kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen.

Styrelsen ansvarar för bolagets interna kontroll, vars övergripande syfte är att skydda bolagets tillgångar och därigenom ägarnas investering.

Stena arbetar utifrån COSOs ramverk med den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. COSOs ramverk, som är utgivet av "Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission", utgörs av fem olika delområden: kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Implementeringen av COSO-ramverket genomfördes under 2007 då Stenakoncernen för första gången rapporterade i enlighet med den amerikanska lagstiftningen "Sarbanes-Oxley Act 404". I och med återbetalning av obligationslånet den 5 mars 2013 avregistrerades Stenakoncernen från SEC och behöver därmed inte längre rapportera i enlighet med "Sarbanes-Oxley Act 404". Stena har dock valt att bibehålla COSO som ramverk att utgå ifrån för arbetet med den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö

Styrelsen har det övergripande ansvaret för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Kontrollmiljön är basen för den interna kontrollen eftersom den innefattar den kultur som styrelse och ledning kommunicerar och arbetar efter. Kontrollmiljön utgörs främst av integritet, etiska värderingar, kompetens, ledningsfilosofi, organisationsstruktur, ansvar och befogenheter, policies och riktlinjer samt rutiner.

Särskilt viktigt är att styrande dokument såsom interna policies och riktlinjer finns inom väsentliga områden och att dessa ger en god vägledning till medarbetarna. Exempel på viktiga policies inom Stena är bland annat "Code of Conduct", "Power Reserved List", "Principer, trossatser och grundvärden för Stena AB", "Finance Policy" och "Financial Manual" som definierar redovisnings- och rapporteringsregler. Dessa styrande dokument kommuniceras via fastställda informations- och kommunikationsvägar och har därmed gjorts tillgängliga och kända för berörd personal.

Styrelsen har även utsett ett revisionsutskott som har som huvudsaklig uppgift att säkerställa att fastlagda principer för den finansiella rapporteringen och interna kontrollen efterlevs samt att ändamålsenliga relationer med bolagets revisorer upprätthålls.

Riskbedömning

Stena arbetar löpande med riskbedömning där riskerna för fel inom den finansiella rapporteringen ses över. Riskbedömningen syftar till att identifiera och utvärdera de mest väsentliga riskerna som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen i koncernens bolag och processer.

Under året har den övergripande riskbedömningen fortsatt uppdaterats för att upprätthålla en samlad bild över de största riskerna. För att begränsa riskerna finns det ändamålsenliga policies och riktlinjer samt processer och kontrollaktiviteter inom verksamheten. Riskbedömningen uppdateras årligen under ledning av koncernstab "Corporate Governance" och resultatet rapporteras till revisionsutskottet.

Kontrollaktiviteter

De identifierade väsentligaste riskerna avseende den finansiella rapporteringen hanteras genom olika kontrollaktiviteter. Det finns ett antal kontrollaktiviteter inbyggda i varje process för att säkerställa att verksamheten drivs effektivt och att den finansiella rapporteringen ger en rättvisande bild.

Kontrollaktiviteterna, som syftar till att förebygga, upptäcka och rätta till eventuella felaktigheter består bland annat av kontoavstämningar, attester och månadsvisa bokslut samt analys av dessa.

Under året görs också löpande IT-revisioner för att säkerställa validiteten i Stenas IT-system avseende den finansiella rapporteringen.

Information och kommunikation

Policies och riktlinjer är särskilt viktiga för en korrekt redovisning och rapportering och definierar även de kontrollaktiviteter som ska utföras. Stenas policies och riktlinjer avseende den finansiella rapporteringen uppdateras löpande och finns tillgänglig för alla berörda medarbetare på Stenas intranät. Information och kommunikation avseende den finansiella rapporteringen sker även genom utbildning. Koncerninterna seminarier och konferenser hålls med regelbundenhet där fokus på kvalitetssäkring avseende finansiell rapportering och styrmodeller utgör viktiga teman.

Uppföljning

Styrelsen och revisionsutskottet utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar bland annat avseende den interna kontrollen.

Revisionsutskottets arbete med att följa upp effektiviteten i bolagsledningens arbete avseende den interna kontrollen är av

särskild betydelse för styrelsen. Arbetet innefattar bland annat att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de brister och förslag till åtgärder som framkommit vid den interna och externa revisionen. Arbetet med den interna kontrollen medför att medvetenheten kring vikten av god intern kontroll i koncernen höjs ytterligare och att kontinuerliga förbättringar sker.

Internrevision

Stenakoncernens stabsfunktion "Corporate Governance" fungerar som koncernens internrevision och rapporterar till revisionsutskottet och koncernens VVD. Funktionen arbetar med att proaktivt utveckla och förbättra den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen, samt även granska att den interna kontrollen fungerar på ett tillfredsställande sätt. "Corporate Governance" planerar sitt arbete i samråd med revisionsutskottet och rapporterar löpande resultatet av sin granskning till utskottet. Kommunikation sker även kontinuerligt med Stenas externa revisorer i frågor som rör intern kontroll.

Större aktieinnehavare

Alla av de emitterade och utestående röstberättigade aktierna i Stena AB ägdes enligt följande den 31 december 2015:

Namn på aktieinnehavare	Antal aktier	Ägande i %
Dan Sten Olsson	25 500	51
Stefan Sten Olsson	12 250	24,5
Madeleine Olsson Eriksson	9 250	18,5
Gustav Eriksson	3 000	6

Innehavarna ovan har ensam rösträtt och investeringsmakt över de aktier som rätteligen tillhör dem. Dan Sten Olsson, Madeleine Olsson Eriksson och Stefan Sten Olsson är syskon. Gustav Eriksson är son till Madeleine Olsson Eriksson.

Dan Sten Olsson är den enda ledande befattningshavare eller direktör i Stena AB som äger röstberättigade aktier i Stena AB. Samtliga aktier i Stena AB har samma rösträtt.

Framtida utveckling

Verksamheten totalt för koncernen förväntas under det kommande året fortsätta med samma inriktning och i ungefär samma omfattning som under 2015.

Forskning och utveckling

Bolaget bedriver utveckling av fartygskonstruktioner inom Stena Teknik. Dessutom lämnas bidrag till högskolor samt

till Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur, vars syfte bland annat är att främja vetenskaplig forskning och utveckling.

Miljö

Koncernen driver ett stort antal miljörelaterade projekt med målsättningen att minska Stenas miljöpåverkan. Eftersom sjöfart utgör en stor del av Stenas verksamhet är en av våra stora utmaningar att ta fram effektivare fartyg. Den viktigaste åtgärden för Stenas shippingverksamheter är att minska energiförbrukningen i förhållande till det arbete som utförs. Miljötänkandet, som både handlar om omtanke om hyresgästerna och att värna om jordens resurser, är också mycket viktigt för Stena Fastigheter. Arbete med att minska energiförbrukningen fortskrider och mål har satts för varje fastighet.

Den hamnverksamhet som Stena Line Scandinavia AB bedriver har, genom införandet av miljöbalken, blivit prövningspliktig för tillstånd. Det som regleras i tillståndet är framförallt buller.

Finansiella risker

För finansiella risker se not 1 Redovisningsprinciper och not 31 Finansiella riskfaktorer och finansiell riskhantering.

Medarbetare

För 2015 uppgick genomsnittligt antal anställda till 10 416 (11 231) personer. En avgörande faktor för att förverkliga Stenakoncernens vision är våra medarbetare samt deras kunskap, engagemang och kompetens.

Den framtida utvecklingen är beroende av att bolaget bibehåller sin position som en attraktiv arbetsgivare. För att stödja detta strävar Stena efter ett arbetsklimat där energi, passion och respekt för individen är ledstjärnor. Varje år genomförs en koncernövergripande attitydundersökning och enligt denna undersökning ökar antalet nöjda medarbetare stadigt. Varje anställd skall ha ett utvecklingssamtal varje år. För mer information om medarbetare, se not 33.

Intäkter och resultat

Koncernens intäkter för 2015 uppgick till MSEK 36 417 (33 563), inklusive resultat av fartygsförsäljningar om MSEK 502 (0), fastighetsförsäljningar om MSEK 102 (212) och verksamhetsförsäljningar om MSEK 1 675 (0). Resultatet före skatt uppgick under året till MSEK 4 504 (2 799) och nettoresultatet till MSEK 3 988 (2 391).

Finansiering och likviditet

Per den 31 december 2015 uppgick likvida medel och kortfristiga placeringar till MSEK 3 172 (4 754), varav MSEK 2 516 (3 778) var disponibla. Tillsammans med långfristiga placeringar och tillgängliga kreditfaciliteter fanns per den 31 december 2015 en total betalningsberedskap om SEK 25,9 miljarder (18,6).

Av kreditfaciliteten på MUSD 800 var MUSD 5 (185) utnyttjat per den 31 december 2015, varav MUSD 5 (5) var spärrade för garantier. Under 2010 ingick Stena en ny kreditfacilitet om MSEK 6 660 garanterad av EKN. Faciliteten var per den 31 december 2015 utnyttjad med MSEK 0 (2 584). Låneamorteringar gjordes under året med totalt MSEK 3 842 (8 535).

Koncernens balansomslutning uppgick per den 31 december 2015 till MSEK 119 268 jämfört med MSEK 125 817 per den 31 december 2014. Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar uppgick under året till MSEK 5 927 (5 855). Koncernens skuldsättningsgrad, definierad som netto räntebärande skulder i relation till netto räntebärande skulder, eget kapital och uppskjutna skatteskulder, var 50% (54%) per den 31 december 2015.

Enligt upprättad koncernbalansräkning per den 31 december 2015 uppgick balanserade vinstmedel till MSEK 41 084, varav MSEK 3 990 utgjorde årets nettoresultat.

Moderbolaget

Moderbolagets omsättning uppgick till MSEK 162 (136) och resultatet före skatt till MSEK 4 023 (934), varav aktieutdelningar från dotterbolag uppgick till MSEK 3 731 (1 165).

Stena AB:s styrelse föreslår att MSEK 405 (225) lämnas som utdelning till aktieägarna och att MSEK 20 (19) utnyttjas för Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur samt andra allmännyttiga ändamål som gåva enligt 17 kap 5 § ABL, varefter resterande vinstmedel om MSEK 16 757 överförs i ny räkning.

För koncernens och moderbolagets resultat, likviditet och finansiella ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar samt kassaflödesanalyser med respektive tillhörande bokslutskommentarer.

Varje år arrangerar Stena Bulk och Concordia en fototävling för besättningsmännen. 2015 vann Manvir Mathau, tredjestyrman på *Stena Conquest*, med en bild från en säkerhetsövning.

KONCERNENS RESULTATRÄKNING

	Not	1 januari–31 december	
		2014 MSEK	2015 MSEK
Nettoomsättning			
Färjelinjer		12 196	12 491
Drilling		8 425	7 891
Shippingverksamhet		3 041	3 623
Fastighetsrörelse		2 566	2 515
Adactum		6 696	6 752
Övrigt		65	117
Total omsättning		32 989	33 389
Realisationsresultat av försäljning anläggningstillgångar	4	212	2 279
Totalt övriga intäkter		212	2 279
Värdeförändring förvaltningsfastigheter	12	362	749
Totala intäkter	3	33 563	36 417
Direkta rörelsekostnader			
Färjelinjer		-9 075	-9 272
Drilling		-3 496	-3 209
Shippingverksamhet		-1 553	-1 503
Fastighetsrörelse		-835	-820
Adactum		-4 538	-4 940
Koncerngemensamma kostnader		-8	-69
Totala direkta rörelsekostnader		-19 505	-19 813
Bruttoresultat		14 058	16 604
Försäljningskostnader		-1 321	-1 414
Administrationskostnader	5	-2 880	-2 793
Av- och nedskrivningar	3	-4 992	-5 596
Rörelseresultat	3	4 865	6 801
Resultat från andelar i strategiska intresseföretag	6	-5	60
Erhållna utdelningar		54	136
Resultat från värdepapper		84	-35
Ränteintäkter		475	213
Räntekostnader		-2 523	-2 431
Valutavinst/förlust		155	81
Övriga finansiella intäkter och kostnader		-306	-321
Finansnetto	7	-2 066	-2 297
Resultat före skatt		2 799	4 504
Skatter	8	-408	-516
Årets resultat		2 391	3 988
Årets resultat hänförligt till:			
Moderbolagets aktieägare		2 401	3 990
Innehav utan bestämmande inflytande		-10	-2
Årets resultat		2 391	3 988

RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

	1 januari–31 december	
	2014 MSEK	2015 MSEK
Årets resultat	2 391	3 988
Övrigt totalresultat		
<i>Poster som senare kan komma att omklassificeras till periodens resultat:</i>		
Årets förändring verkligt värdereserv, netto efter skatt	-119	-72
Årets förändring i säkringsreserv, netto efter skatt	-1 575	179
Årets förändring i valutaomräkningsreserv	3 198	325
Andel av intresseföretags övriga totalresultat	15	-67
<i>Poster som ej kommer att omklassificeras till periodens resultat:</i>		
Omräkning av avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	-98	73
Årets förändring i omvärderingsreserv	116	409
Andel av intresseföretags övriga totalresultat		16
Övrigt totalresultat	1 537	863
Summa totalresultat	3 928	4 851
Summa totalresultat hänförligt till:		
Moderbolagets aktieägare	3 931	4 858
Innehav utan bestämmande inflytande	-3	-7
Summa totalresultat, netto efter skatt	3 928	4 851

Se även not 20 och 21

KONCERNENS BALANSRÄKNING

	Not	31 december	
		2014 MSEK	2015 MSEK
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	9		
Goodwill		2 459	1 942
Varumärken		708	702
Linjerättigheter		749	695
Övriga immateriella anläggningstillgångar		362	361
Totala immateriella anläggningstillgångar		4 278	3 700
Materiella anläggningstillgångar			
Fartyg	10	46 141	46 398
Pågående projekt	10	3 944	4 331
Vindkraftverk	10	2 006	2 268
Inventarier	10	2 264	1 902
Byggnader och mark	10	1 111	1 087
Hamnar	11	3 689	4 054
Totala materiella anläggningstillgångar		59 155	60 040
Förvaltningsfastigheter	12	29 367	30 617
Finansiella anläggningstillgångar			
Placeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden	6	1 434	1 701
Investeringar i värdepappersfonder	13	8 112	
Övriga långfristiga värdepapper	14	4 847	6 332
Överskott i fonderade pensionsplaner	22	163	395
Övriga långfristiga tillgångar	15, 21	5 222	5 307
Totala finansiella anläggningstillgångar		19 778	13 735
Totala anläggningstillgångar		112 578	108 092
Omsättningstillgångar			
Varulager	16	846	747
Kundfordringar	17	2 843	2 288
Övriga fordringar	17	2 431	2 675
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	2 365	2 294
Kortfristiga placeringar	18	1 248	861
Likvida medel	19	3 506	2 311
Totala omsättningstillgångar		13 239	11 176
Summa tillgångar	3	125 817	119 268

	Not	31 december	
		2014 MSEK	2015 MSEK
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	20		
Aktiekapital		5	5
Reserver		1 187	2 112
Balanserat resultat		35 130	37 094
Årets resultat		2 401	3 990
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		38 724	43 201
Innehav utan bestämmande inflytande		255	112
Summa eget kapital		38 978	43 313
Långfristiga skulder			
Uppskjutna skatteskulder	21	3 860	4 686
Pensioner och liknande förpliktelser	22	668	571
Övriga avsättningar		667	635
Skulder till kreditinstitut	23	43 290	40 937
Skulder i värdepappersfonder	13	7 540	
Obligationslån	24	13 093	13 493
Balanserade leasingåtaganden	25	553	420
Övriga långfristiga skulder	26	3 946	3 193
Totala långfristiga skulder		73 617	63 935
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	23	2 998	2 201
Balanserade leasingåtaganden	25	233	39
Leverantörsskulder		2 140	1 598
Skatteskulder		155	88
Övriga skulder		3 250	3 225
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	27	4 446	4 869
Totala kortfristiga skulder		13 222	12 020
Summa eget kapital och skulder		125 817	119 268
Poster inom linjen			
Ställda säkerheter	28	61 975	61 619
Eventualförpliktelser	28	2 432	2 100

KONCERNENS EGET KAPITAL

– SAMMANSTÄLLNING ÖVER FÖRÄNDRINGAR

Hänförligt till moderbolagets aktieägare

MSEK	Aktiekapital	Reserver ¹⁾	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	Summa	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt eget kapital
Utgående eget kapital 31 december 2013	5	–390	35 398	35 013	262	35 274
Årets förändring verkligt värde reserv		–119		–119		–119
Årets förändring säkringsreserv		–1 575		–1 575		–1 575
Årets förändring omvärderingsreserv		80	36	116		116
Årets förändring omräkningsreserv		3 191		3 191	7	3 198
Årets förändring i intresseföretag			15	15		15
Omräkning av avsättningar för pensioner			–98	–98		–98
Övrigt totalresultat		1 577	–47	1 530	7	1 537
Årets resultat			2 401	2 401	–10	2 391
Summa totalresultat		1 577	2 354	3 931	–3	3 928
Utdelning			–200	–200		–200
Överföring till stiftelse			–10	–10		–10
Överföring till Sjöräddningen			–10	–10		–10
Förvärv/försäljning av innehav utan bestämmande inflytande					–3	–3
Utgående eget kapital 31 december 2014	5	1 187	37 532	38 724	255	38 978
Effekt av avkonsolidering av CLO ²⁾			–136	–136	–21	–157
Omräknat ingående eget kapital 1 januari 2015	5	1 187	37 396	38 588	234	38 821
Årets förändring verkligt värde reserv		–72		–72		–72
Årets förändring säkringsreserv		179		179		179
Årets förändring omvärderingsreserv		488	–79	409		409
Årets förändring omräkningsreserv		330		330	–5	325
Årets förändring i intresseföretag			–51	–51		–51
Omräkning av avsättningar för pensioner			73	73		73
Övrigt totalresultat		925	–57	868	–5	863
Årets resultat			3 990	3 990	–2	3 988
Summa totalresultat		925	3 933	4 858	–7	4 851
Utdelning			–225	–225		–225
Överföring till stiftelse			–19	–19		–19
Förvärv/försäljning av innehav utan bestämmande inflytande					–115	–115
Utgående eget kapital 31 december 2015	5	2 112	41 085	43 201	112	43 313

1) Se även not 20

2) Se även not 13

KONCERNENS KASSAFLÖDESANALYS

		1 januari–31 december	
	Not	2014 MSEK	2015 MSEK
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Årets resultat		2 391	3 988
Justeringar som förklarar skillnaderna mellan årets resultat och kassaflöde från den löpande verksamheten:			
Av- och nedskrivningar	3	4 992	5 596
Värdeförändring förvaltningsfastigheter		–362	–749
Resultat från andelar i strategiska intresseföretag		5	–60
Resultat av försäljning anläggningstillgångar	4	–212	–2 279
Resultat av försäljning aktier		–84	35
Valutakursdifferenser, orealiserade		–378	–888
Uppskjutna skatter		–41	223
Övriga ej likvidpåverkande poster		652	718
Pensioner		–120	–232
Utdelning från operationella intresseföretag		37	229
Förvärv och avyttringar av operationella intressebolag		–90	–62
Förändring av kortfristiga placeringar		70	100
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		6 860	6 619
Förändring i rörelsekapital			
Kundfordringar och övriga fordringar		633	393
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		43	118
Varulager		–115	85
Leverantörsskulder		257	–138
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 657	–1 286
Skatteskulder		186	–168
Övriga kortfristiga skulder		–1	60
Kassaflöde från den löpande verksamheten		9 520	5 683
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella tillgångar		–156	–109
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	4	734	3 031
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		–5 696	–5 755
Investeringar genom förvärv av bolag, efter avdrag för förvärvade likvida medel	29	–27	–1 332
Försäljning av verksamheter, efter avdrag för likvida medel i sålda bolag	29		2 379
Utdelning från strategiska intressebolag		25	26
Förvärv och avyttringar i strategiska intressebolag			–38
Försäljning av aktier och andelar samt långfristiga placeringar		5 375	2 865
Investering i aktier och andelar samt långfristiga placeringar		–8 059	–3 533
Ökning av övriga långfristiga tillgångar		–568	–117
Minskning av övriga långfristiga tillgångar		131	51
Övriga investeringar	30	6	1 024
Kassaflöde från investeringsverksamheten		–8 235	–1 509
Finansieringsverksamheten			
Upptagande av kort- och långfristiga lån		15 668	4 762
Amortering av kort- och långfristiga lån		–8 535	–3 842
Förändring av checkräkningar och liknande krediter		–6 621	–5 824
Amortering av leaseskulder		–249	–177
Förändring av spärrmedel		510	–37
Utdelningar		–220	–244
Övriga finansieringar	30	–518	–43
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		35	–5 405
Omräkningsdifferens på likvida medel		133	35
Förändring av likvida medel		1 453	–1 195
Likvida medel vid årets början	19	2 053	3 506
Likvida medel vid årets slut	19	3 506	2 311

NOTER

Belopp i miljoner kronor (MSEK) om ej annat anges. Siffrorna inom parentes avser motsvarande värden föregående år.

1. REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Grunden för upprättande av redovisningen

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) som blivit antagna av EU. Dessutom har RFR 1, kompletterande regler för koncerner tillämpats, utgivna av Rådet för finansiell rapportering.

I enlighet med IAS 1 tillämpar Stenakoncernens bolag enhetliga redovisningsprinciper, oavsett lokal lagstiftning. Nedanstående principer har genomgående tillämpats för de år som årsredovisningen omfattar.

IAS 33, Resultat per aktie, tillämpas ej eftersom Stena AB inte är ett noterat bolag.

Moderbolagets redovisning är upprättad enligt samma redovisningsprinciper som för koncernen med undantag för vad som beskrivs i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

Årsredovisningen och koncernredovisningen godkänns för utfärdande av styrelsen den 27 april 2016. Balansräkningarna och resultaträkningarna kommer att framläggas till årsstämman för fastställande den 27 april 2016.

I samband med upprättandet av denna finansiella rapport har företagsledningen gjort uppskattningar och antaganden vilka påverkar det redovisade värdet av tillgångar och skulder, ansvarsförbindelser vid bokslutstidpunkten samt redovisade intäkter och kostnader. Det verkliga utfallet i framtiden avseende vissa transaktioner kan avvika från det uppskattade utfallet då denna finansiella rapport upprättades. Avvikelser av detta slag kommer att påverka utfallet i finansiella rapporter för kommande redovisningsperioder. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för koncernredovisningen, anges i not 2.

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder och förvaltningsfastigheter som värderas till verkligt värde samt hamnar som redovisas enligt omvärderingsmetoden. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument, finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet eller finansiella tillgångar som kan säljas.

Nya eller ändrade redovisningsstandarder 2015

Under 2015 har inga nya eller ändrade IFRS standards haft någon effekt på koncernens räkenskaper.

Under 2015 har en bedömning gjorts att koncernen inte har sådan kontroll över sina investeringar i värdepappersfonderna CLO:s (Collateralized Loan Obligations) att de skall konsolideras i enlighet med IFRS 10. Som ett resultat av den bedömningen har koncernen avkonsoliderat CLO:s från 1 januari 2015. Investeringarna rapporteras istället som övriga långfristiga värdepapper i koncernens balansräkning, se vidare not 13.

Koncernredovisning

Koncernbokslutet har upprättats i enlighet med de principer som beskrivs i IFRS 10, Koncernredovisning, och omfattar moderbolaget Stena AB (publ) och samtliga företag, i vilka moderbolaget direkt eller indirekt har mer än 50% av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande.

Vad avser bolag som tillkommit eller avyttrats under året gäller följande:

- Bolag som förvärvats under året har medtagits i koncernens resultaträkning från och med att bestämmande inflytande erhållits.
- Bolag som avyttrats under året ingår i koncernens resultaträkning fram till dess att Stenas bestämmande inflytande upphört.

Koncernens konsoliderade finansiella rapporter inkluderar de finansiella rapporter för moderbolaget och dess direkt eller indirekt ägda dotterbolag efter:

- eliminering av koncerninterna transaktioner och
- avskrivning av förvärvade övervärden.

Eget kapital i koncernen omfattar eget kapital i moderbolaget och den del av eget kapital i dotterföretagen som tillkommit efter förvärv.

Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande redovisas som en separat kategori i det egna kapitalet. Andelar av förvärv av innehav utan bestämmande inflytande av årets resultat specificeras efter årets resultat i resultaträkningen.

Rörelseförvärv och goodwill

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att de tillgångar och skulder samt eventalförpliktelser, som förvärvande bolag äger vid förvärvstillfället, värderas för att fastställa deras koncernmässiga anskaffningsvärde. Förvärvsmetoden kräver att uppskattningar görs. Värdering av förvärvad mark, byggnader och utrustning görs antingen av extern part eller internt baserat på tillgänglig information på marknaden. Redovisningen av finansiella tillgångar och skulder, liksom varulager, baseras på tillgänglig marknadsinformation. Verkligt värde för väsentliga immateriella anläggningstillgångar tas fram antingen med hjälp av oberoende värderingsexpert eller internt genom att allmänt accepterade värderingsmetoder används, vilka vanligtvis baseras på framtida kassaflöden.

Förvärv av förvaltningsfastigheter och fartyg i bolag med endast övriga materiella tillgångar redovisas som ett tillgångsförvärv.

Om förvärvskostnaden överstiger marknadsvärdet på identifierade tillgångar, skulder och eventalförpliktelser redovisas skillnaden som goodwill.

Om verkligt värde på de förvärvade nettotillgångarna överstiger förvärvskostnaden ska förvärvaren på nytt identifiera och värdera de förvärvade tillgångarna. Eventuellt kvarstående överskott vid en omvärdering ska omedelbart resultatföras. Förvärvsanalysen (metoden för att allokera anskaffningsvärdet till förvärvade identifierade nettotillgångar och goodwill) ska enligt IFRS vara slutförd inom tolv månader från förvärvsdagen. Då förvärvsanalysen har granskats och godkänts

av ledningen, allokeras goodwill till kassagenererande enheter och en nedskrivningsprövning görs minst en gång per år från det att allokeringen är slutförd. Vid förvärv som sker i steg fastställs goodwillen den dag då bestämmande inflytande uppkommer. Tidigare innehav värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat. Avskrivningar görs inte på goodwill.

Transaktionskostnader, med undantag från transaktionskostnader som är hänförliga till eget kapital eller skuldinstrument, rapporteras som kostnad i resultaträkningen. För förvärv innan 1 januari 2010 har transaktionskostnaderna kapitaliserats. Villkorlig köpeskilling rapporteras enligt verkligt värde vid förvärvstillfället. Om den villkorliga köpeskillingen är klassificerad som eget kapital instrument, sker ingen omvärdering och justeringen rapporteras i eget kapital. För andra villkorliga köpeskillingar, omvärderas dessa varje kvartal och skillnaden rapporteras i resultaträkningen.

Andelar i intresseföretag, joint venture och övriga samarbetsarrangemang

IFRS 12 kräver utökade tilläggsupplysningar om dotterföretag, joint ventures, intressebolag samt icke konsoliderade så kallade strukturerade företag, i vilka företaget är engagerat.

Intresseföretag är de företag, i vilka koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20% och upp till högst 50% av röstetalet eller på annat sätt ger ett betydande inflytande.

Samarbetsarrangemang är de företag för vilka koncernen genom samarbetsavtal med en eller flera parter har ett gemensamt bestämmande inflytande med externa parter (arrangemangets relevanta aktiviteter). Innehav i ett samarbetsarrangemang klassificeras antingen som en gemensam verksamhet eller ett joint venture beroende på de kontraktuella rättigheter och skyldigheter varje investerare har. Stena har bedömt sina samarbetsarrangemang och fastställt att merparten är joint ventures. En gemensam verksamhet har identifierats men bedöms ej vara av väsentlig karaktär. Gemensamma verksamheter redovisas enligt klyningsmetoden.

Innehav i intresseföretag och joint ventures redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden innebär att investeringen initialt redovisas till sitt anskaffningsvärde. Det redovisade värdet ökas eller minskas därefter för att spegla ägarföretagets andel av intresseföretagets/joint venturebolagens vinster eller förluster efter förvärvet. I koncernens balansräkning redovisas andelarna som "Placeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden". I koncernens resultaträkning delas intresseföretag upp på strategiska innehav och övriga innehav där strategiska innehav redovisas som "Resultat från andelar i strategiska intresseföretag" inom finansnettot och övriga innehav tillsammans med joint venture redovisas inom respektive affärsområde inom rörelseresultatet. Mottagna utdelningar avräknas mot bokfört värde av respektive andelar. Koncernen bedömer vid varje rapportperiods slut om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för investeringarna. Om så är fallet beräknar koncernen nedskrivningsbeloppet som skillnaden mellan intresseföretagets återvinningsvärde och det redovisade värdet och redovisar beloppet i "Resultat från andelar i intresseföretag" eller i rörelseresultatet

beroende på om innehavet är klassificerat som strategiskt eller övriga innehav.

Avseende innehav i gemensam verksamhet redovisas tillgångar, skulder, intäkter och kostnader som rör dess innehav i verksamheten i enlighet med de redovisningsprinciper som är tillämpliga för dessa specifika tillgångar, skulder, intäkter och kostnader.

Värdepappersfonder

Värdepappersfonder i CLO:s konsoliderades i koncernredovisningen i enlighet med IFRS 10 till och med 2014. Under 2015 har en bedömning gjorts att koncernen inte har sådan kontroll över sina investeringar att de skall konsolideras i enlighet med IFRS 10. Som ett resultat av den bedömningen har koncernen avkonsoliderat CLO:s från 1 januari 2015. Investeringarna redovisas istället som övriga långfristiga värdepapper, se vidare not 13.

Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande

Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande uppstår när mindre än 100% är förvärvat. Denna typ av förvärv är rapporterad som en andel av de förvärvade nettotillgångarna. Förvärvet är rapporterat som en transaktion inom eget kapital det vill säga mellan ägaren av moderbolaget och innehavet utan bestämmande inflytande. På så sätt uppstår ingen goodwill vid den här typen av transaktioner. Förändringen i innehavet utan bestämmande inflytande baseras på andelen av nettotillgångarna.

Omräkning av utlandsverksamheter

Moderbolagets funktionella valuta, tillika rapportvaluta, samt koncernens rapportvaluta är svenska kronor. Alla utländska dotterbolag rapporterar i sin funktionella valuta, vilken är den valuta som används i företagets primära ekonomiska omgivning. Vid konsolidering har alla balansposter omräknats till svenska kronor med balansdagskurser. Resultatposter har omräknats med genomsnittskurser.

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta är omräknade till valutakursen för den funktionella valutan på transaktionsdagen. Den funktionella valutan är den valuta för det primära ekonomiska område där bolaget genererar och använder kontanter. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta är omräknad till funktionell valuta enligt balansdagens kurs. Valutakursdifferenser som uppstår rapporteras i resultaträkningen. Icke monetära tillgångar och skulder, vilka är rapporterade till historisk kostnad, är omvärderad till transaktionsdatum. Icke monetära tillgångar och skulder som är rapporterade till verkligt värde är omvärderad till den funktionella valutan med valutakurs för omvärderingstidpunkten.

Segmentsrapportering

Rörelseresultatet rapporteras på ett sätt som överensstämmer med den interna rapporteringen som lämnas till den högste verkställande beslutsfattaren. Den högste verkställande beslutsfattaren är den funktion som ansvarar för tilldelning av resurser och bedömning av rörelse-segmentens resultat. I koncernen har denna funktion identifierats som Stena AB:s styrelse, som fattar strategiska beslut.

FORTS. NOT 1

Koncernens segment, dess affärsområden, följer den interna styrningen och rapporteringen. Denna ligger till grund för identifiering av huvudsakliga risker, och den varierande avkastning som finns i verksamheten, och baseras på de olika affärsmodellerna för koncernens slutkunder. Segmenten ansvarar för rörelseresultat, EBITDA (rörelseresultat före avskrivningar) och de tillgångar som används i deras verksamheter medan finansnetto, skatter och eget kapital inte rapporteras per segment. Rörelseresultat och tillgångar för segmenten konsolideras enligt samma principer som för koncernen totalt.

Försäljning mellan segment sker på marknadsmässiga villkor och till marknadspriser.

Stenakoncernens affärsområden och därmed segment är:

- Färjelinjer
- Offshore Drilling
- Shipping
- Fastigheter
- Adactum

Intäktsredovisning

Intäkter omfattar det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas för sålda varor och tjänster i koncernens löpande verksamhet. Intäkter redovisas exklusive mervärdesskatt, returer och rabatter samt efter eliminering av koncerninterna försäljningar.

Koncernen redovisar en intäkt när dess belopp kan mätas på ett tillförlitligt sätt, vilket innebär att det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att tillfalla företaget och särskilda kriterier har uppfyllts för var och en av koncernens verksamheter. Intäktsbeloppet anses inte kunna mätas på ett tillförlitligt sätt förrän alla förpliktelser avseende försäljningen har uppfyllts eller förfallit. Koncernen grundar sina bedömningar på historiska utfall och beaktar därvid typ av kund, typ av transaktion och speciella omständigheter i varje enskilt fall.

Koncernens omsättning från drilling- och shippingverksamhet är hänförlig till charterkontrakt. Charterhyror redovisas linjärt över kontraktens löptid. Avsättning sker i förväg för eventuella förlustkontrakt.

Omsättningen för färjelinjer består av biljettintäkter, ombordförsäljning och fraktverksamhet och intäktsförs när affärshändelserna äger rum.

Omsättning för fastighetsverksamheten är hänförlig till ingångna hyresavtal och intäktsförs linjärt över hyresperioden.

Försäljning av varor intäktsredovisas när ett koncernföretag säljer en produkt till en kund, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljningen betalas vanligen kontant eller med kreditkort.

Pågående entreprenaduppdrag, från verksamhet inom Adactum-koncernen, redovisas med successiv vinstavräkning på alla de uppdrag där utfallet kan beräknas på ett tillfredställande sätt. Intäkter och kostnader redovisas i resultaträkningen i förhållande till uppdragets färdigställandegrad. Färdigställandegraden bestäms på basis av nedlagda uppdragskostnader i förhållande till beräknade uppdragskostnader för hela uppdraget. Befarade förluster kostnadsförs omedelbart.

Kundlojalitetsprogram avser redovisningen i Stena Line och Blomsterlandet, som har kundlojalitetsprogram, under vilken kunden kan tjäna poäng som kan utnyttjas mot till exempel en fri eller rabatterad vara eller tjänst.

Marknadsvärdet som erhålles i den initiala försäljningstransaktionen allokteras mellan den erhållna förmånen och försäljningsvärdet av varan eller tjänsten. En intäkt, som är hänförlig till de garanterade kundlojalitetspoängen, redovisas i resultaträkningen när risken för ett åtagande har upphört.

Resultat från försäljningar av fartyg, förvaltningsfastigheter och verksamheter redovisas i övriga intäkter. Intäktsredovisning sker när alla väsentliga förmåner och risker överförts till köparen.

Ränteintäkter intäktsredovisas fördelat över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden.

Utdelningsintäkter redovisas när rätten till likvid erhålles och redovisas i finansnettot.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas i balansräkningen när det på basis av tillgänglig information är sannolikt att den framtida nyttan som är förknippad med innehavet tillfaller koncernen och att anskaffningsvärdet på tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Hamnar redovisas till omvärderat belopp enligt omvärderingsmetoden enligt IAS 16. Det omvärderade beloppet utgörs av hamnarnas verkliga värde vid omvärderingstidpunkten efter avdrag för efterföljande ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Om en hamns redovisade värde ökar till följd av en omvärdering, redovisas ökningen i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital som omräkningsreserv. Om en hamns redovisade belopp minskar som följd av en omvärdering redovisas minskningen i resultatet.

Fartyg, vindkraftverk, inventarier och rörelsefastigheter redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Anskaffningsutgiften aktiveras vid förvärvet. Kostnader för reparation och underhåll för materiella anläggningstillgångar belastar årets resultat.

Dockningskostnader för fartyg aktiveras och skrivs av över tiden två till fem år.

För fartyg använder företaget fartygsvärderingar utförda av fristående mäklare för bedömning om nedskrivningsbehov föreligger. Vid indikation om att netto bokfört värde för en tillgång överstiger dess återvinningsvärde används diskonterade kassaflödesberäkningar baserade på beräknade kapitalkostnader och beräknad framtida avkastning. Som minsta kassagenererande enhet definieras de tillgångar som har ett direkt ekonomiskt samband, till exempel en fartygslinje. Om ett nedskrivningsbehov föreligger på balansdagen, beräknas återvinningsvärdet och nedskrivning sker till detta värde. En nedskrivning återförs om det skett en förändring av beräkningarna som användes för att bestämma återvinningsvärdet.

Pågående nyanläggningar inkluderar förskott samt direkta och indirekta projektkostnader inklusive finansiella kostnader, vilka aktiveras baserat på verklig upplåningskostnad.

Rörelsefastigheter delas upp i byggnader och mark och avser fastigheter som används i den egna verksamheten.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av linjärt enligt plan. Tillgångarnas restvärde och nyttjandeperiod prövas varje balansdag och justeras vid behov. Inga avskrivningar görs på mark.

Restvärdet på materiella anläggningstillgångar har bedömts till noll. Alla tillgångar är fördelade på komponenter.

Avskrivning sker från den tidpunkt anläggningarna kan tas i drift och över uppskattad nyttjandeperiod enligt följande:

Fartyg	
Oljeborrigar	20 år
Oljeborringsfartyg	20 år
Tankfartyg	20 år
RoRo-fartyg	20 år
RoPax-fartyg	20 år
Superferries	20 år
LNG-fartyg	20 år
HSS-färjor och andra höghastighetsfartyg	10–20 år
Övriga anläggningstillgångar	
Byggnader	50 år
Hamnanläggningar	20–50 år
Vindkraftverk	20 år
Inventarier	3–10 år

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter rapporteras till verkligt värde i enlighet med verkligt värde modellen i IAS 40. Förvaltningsfastigheter, det vill säga fastigheter som innehas i syfte att generera hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa, värderas löpande enligt verkligt värde modellen (bedömt marknadsvärde). Initialt värderas fastigheterna till anskaffningsvärdet. Verkligt värde baseras på bedömda marknadsvärden på balansdagen, vilket innebär det värde till vilket en fastighet skulle kunna överlåtas mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

Förändringar av verkligt värde redovisas i resultaträkningen med påverkan på värdeförändringar fastigheter.

I begreppet förvaltningsfastigheter, som huvudsakligen omfattar bostads- och kontorsfastigheter, ingår byggnader och mark, markanläggningar samt byggnads- och markinventarier.

Fastighetsförsäljningar och fastighetsköp redovisas i samband med att risker och förmåner som förknippas med äganderätten övergår till köparen eller säljaren, vilket normalt sker på tillträdesdagen såvida detta inte strider mot villkoren i försäljningskontraktet.

Vinst eller förlust som uppstår vid avyttring eller utrangering av förvaltningsfastigheter utgörs av skillnaden mellan försäljningspris och den senaste upprättade värderingen (redovisat värde baserat på senaste upprättade omvärderingen till verkligt värde). Resultat vid avyttring eller utrangering redovisas i resultaträkningen under övriga rörelseintäkter som nettoresultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

I det fall Stena nyttjar del av en fastighet för egen administration, utgör fastigheten en förvaltningsfastighet endast om en obetydlig del nyttjas för administrativa ändamål. I annat fall klassificeras fastigheten som rörelsefastighet och redovisas i enlighet med IAS 16 "Materiella anläggningstillgångar".

Tillkommande utgifter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget tillgodo och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Andra utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till det redovisade värdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillkommit läggs utgiften till det redovisade värdet.

Vid värdering av förvaltningsfastigheterna till verkligt värde (bedömt marknadsvärde) används en intern värderingsmodell som kvalitetssäkrats genom, dels avstämningar av förutsättningarna med externa fastighetsvärderare, dels via externt utförda värderingar. Den interna värderingen bygger på en avkastningsvärdering, vilket innebär att varje enskild fastighets nettohyresintäkt divideras med avkastningskravet för den aktuella fastigheten. I driftsnettot har antaganden gjorts avseende hyresintäktsnettot, samt vakanser. Antagandena har baserats på marknadsantaganden om dessa kassaflöden. Historiska utfall, budget samt normaliserade kostnader har varit en del av dessa antaganden. Olika avkastningskrav har använts för olika marknader och typer av fastigheter.

Immateriella anläggningstillgångar

Goodwill

Goodwill utgörs av det belopp varmed anskaffningsvärdet överstiger det verkliga värdet på koncernens andel av det förvärvade dotterföretagets identifierbara nettotillgångar vid förvärvstillfället. Goodwill på förvärv av dotterföretag redovisas som immateriella tillgångar. Goodwill testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov och redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade nedskrivningar.

Nedskrivningar av goodwill återförs inte. Vinst eller förlust vid avyttring av en enhet inkluderar kvarvarande redovisat värde på den goodwill som avser den avyttrade enheten.

Goodwill fördelas på kassagenererande enheter vid prövning av eventuellt nedskrivningsbehov. Fördelningen görs på de kassagenererande enheter fastställda i enlighet med koncernens rörelsesegment, som förväntas bli gynnade av det rörelseförvärv där goodwillposten uppstod.

Varumärken

Från och med 2014 bedöms varumärken ha obestämbart nyttjandeperiod och redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för tidigare gjorda avskrivningar samt eventuella nedskrivningar. Varumärken testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov.

FORTS. NOT 1

IT investeringar

Förvärvade programvaror aktiveras med utgångspunkt från förvärvs- och implementeringsutgifter. Utgiften skrivs av över nyttjandeperioden, som bedöms vara mellan tre och fem år, enligt den linjära metoden. Nyttjandeperioden omprövas årligen.

Distributionsavtal

Distributionsavtal redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. Avskrivning sker linjärt under den bedömda nyttjandeperioden på 5 år. Nyttjandeperioden omprövas årligen. Under 2014 justerades nyttjandeperioden från 10 till 5 år.

Linjerättigheter

Linjerättigheter aktiveras baserat på förvärvsbeloppet och skrivs av under nyttjandeperioden, vilken bedöms till 20 år, i enlighet med linjär avskrivningsmetod. Nyttjandeperioden omprövas årligen.

Underhållskostnader för immateriella anläggningstillgångar

Kostnader för underhåll av immateriella anläggningstillgångar kostnadsförs när de uppstår.

Nedskrivning av icke-finansiella tillgångar

Tillgångar som har en obestämbar nyttjandeperiod, goodwill och varumärken, skrivs inte av utan prövas årligen avseende eventuellt nedskrivningsbehov. Tillgångar som skrivs av bedöms med avseende på värdenedgång närhelst händelser eller förändringar i förhållande indikerar att det redovisade värdet inte är återvinningsbart. En nedskrivning görs med det belopp varmed tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre av tillgångens verkliga värde minus försäljningskostnader och dess nyttjandevärde.

Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångar på de lägsta nivåer där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter).

För andra icke-finansiella tillgångar än goodwill och varumärken, som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning om återföring bör ske.

Låneutgifter

Låneutgifter som är hänförliga till uppförandet av så kallade kvalificerade tillgångar aktiveras som en del av den kvalificerade tillgångens anskaffningsvärde. En kvalificerad tillgång är en tillgång som med nödvändighet tar en betydande tid i anspråk att färdigställa. Låneutgifter aktiveras som uppkommit på lån som är specifika för den kvalificerade tillgången.

Redovisning av statliga stöd

Eventuella statliga stöd i samband med nyanskaffning av fartyg, fastigheter eller hamnanläggningar redovisas som minskning av anskaffningskostnaden medan stöd relaterade till den löpande verksamheten reducerar motsvarande kostnader. Redovisning sker när stödet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. För svenskregistrerade fartyg som huvudsakligen används i utrikestrafik har koncernen erhållit

sjöfartsstöd, uppgående till alla arbetsgivaravgifter och mot löner gjorda skatteavdrag för de anställda som arbetar ombord på ett sådant fartyg. Summan som har erhållits har reducerat personalkostnaderna.

Anläggningstillgångar som innehas till försäljning

Anläggningstillgångar klassificeras som tillgångar som innehas för försäljning när deras redovisade värde huvudsakligen kommer att återvinnas genom en försäljningstransaktion och en försäljning anses mycket sannolik. Dessa redovisas till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader, om deras redovisade värde huvudsakligen ska återvinnas genom en försäljningstransaktion och inte genom stadigvarande bruk.

Finansiella tillgångar och skulder

Allmänt

Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett eget kapitalinstrument i ett annat företag. Finansiella tillgångar utgörs i koncernens balansräkning av likvida medel, kundfordringar, övriga finansiella tillgångar, aktier och derivattillgångar. Finansiella skulder materialiseras genom krav på återbetalning av kontanter eller av andra finansiella tillgångar. I koncernens balansräkning utgörs finansiella skulder av leverantörsskulder, lån, finansiella leasingsskulder, obligationer och derivatsskulder.

Redovisning

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i balansräkningen när koncernen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar och skulder redovisas på likviddagen med undantag för derivat, vilka redovisas på affärsdagen. Finansiella instrument redovisas initialt till verkligt värde vilket vanligtvis motsvarar anskaffningskostnad vid anskaffningstillfället. Transaktionskostnader ingår i anskaffningsvärdet för samtliga finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde i resultaträkningen. Kvittning av finansiella skulder och tillgångar sker endast när det finns en kontraktsmässig möjlighet och då avsikten är att kvitta bruttobeloppet.

Finansiella kostnader

Finansiella kostnader bokförs i den period de uppstår. Finansiella kostnader för pågående projekt av fartyg eller förvaltningsfastigheter aktiveras som en del av förvärvskostnaden. Kostnader för finansiering av långfristiga lån och krediter är uppskjutna och avskrivna under lånets förväntade löptid.

Bortbokning från balansräkningen

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena upphört eller överförts samt när i allt väsentligt även de risker och fördelar som är förknippade med ägandet av den finansiella tillgången överförts. Finansiella skulder bokas bort från balansräkningen när de utsläcks. Realiserat resultat definieras som försäljningsintäkter med avdrag för netto bokfört värde vid föregående årsbokslut.

Klassificering av finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar i koncernen indelas i följande kategorier:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen
 - innehav tillgängliga för handelsändamål
 - övriga tillgångar som vid förvärvstillfället klassificerats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen
- Finansiella tillgångar som innehas i säkringssyfte
- Finansiella tillgångar som hålles till förfall
- Finansiella tillgångar som kan säljas
- Lånefordringar och kundfordringar

Syftet med förvärvet av det finansiella instrumentet ligger till grund för klassificeringen. Klassificeringen görs av företagsledningen vid första redovisningstillfället.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar som tillhör denna kategori värderas och redovisas löpande till verkligt värde via resultaträkningen.

Kategorin indelas i två underkategorier:

1) innehav tillgängliga för handelsändamål och 2) sådana som vid förvärvstillfället klassificeras som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål utgörs av finansiella tillgångar som förvärvats med huvudsyfte att säljas på kort sikt samt av sådana derivatinstrument där säkringsredovisning inte tillämpas. Aktier tillgängliga för handelsändamål redovisas i balansräkningen under kortfristiga placeringar och förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen under raden resultat från värdepapper.

Finansiella tillgångar till verkligt värde alternativet appliceras baserat på hur investeringarna hanteras och att deras resultat utvärderas genom en verklig värde värdering i enlighet med koncernens investeringsstrategi. Dessa tillgångar klassificeras i balansräkningen som övriga långfristiga värdepapper och övriga långfristiga tillgångar och förändringar i marknadsvärdet rapporteras i resultaträkningen under resultat från värdepapper i finansnettot. Internt följer koncernen upp och rapporterar dessa tillgångar utifrån deras verkliga värden och anser att denna värdering och redovisning i resultat- och balansräkningen därför ger årsredovisningens läsare den mest relevanta informationen.

Finansiella tillgångar som vid förvärvstillfället klassificerats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen klassificeras som omsättningstillgångar om de förväntas bli realiserade inom 12 månader från balansdagen.

Finansiella tillgångar som hålles till förfall

Finansiella tillgångar som hålles till förfall är finansiella tillgångar, som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och fastställd löptid och som koncernledningen har för avsikt och förmåga att inneha till förfall. Om koncernen skulle sälja mer än ett oväsentligt belopp i kategorin finansiella tillgångar som hålles till förfall, måste

hela kategorin omklassificeras till kategorin finansiella tillgångar som kan säljas. Tillgångar redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Finansiella tillgångar som hålles till förfall ingår i anläggningstillgångar utom i de fall då förfallotidpunkten ligger mindre än 12 månader efter balansdagen, då de klassificeras som omsättningstillgångar.

Tillgångar i denna kategori redovisas som "Investeringar i värdepappersfonder" i balansräkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte betecknas som derivat och som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte noteras på en aktiv marknad. Fordringarna redovisas i omsättningstillgångar med undantag för fordringar med förfallodag senare än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Lånefordringar och kundfordringar inkluderas i övriga fordringar och kundfordringar i balansräkningen. Tillgångar i denna kategori värderas till upplupet anskaffningsvärde med, i förekommande fall, avdrag för kund- och kreditförluster.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Investeringar i vissa aktier (med undantag för andelar i dotter- och intresseföretag) och obligationer kategoriseras som finansiella tillgångar som är tillgängliga för handelsändamål.

Årets förändringar i verkligt värde, undantaget nedskrivningar, redovisas i övrigt totalresultat för dessa instrument. När dessa finansiella instrument avyttras tas den ackumulerade vinsten eller förlusten bort från övrigt totalresultat och redovisas i resultaträkningen. Dessa tillgångar klassificeras som övriga långfristiga värdepapper i balansräkningen och förändringar i marknadsvärdet rapporteras i verkligt värde reserven i övrigt totalresultat.

Tillgångar i denna kategori redovisas som övriga långfristiga värdepapper, övriga långfristiga tillgångar eller investeringar i värdepappersfonder.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omvärderas enligt gällande valutakurser per transaktionsdag.

Fordringar och skulder, såväl i de enskilda koncernföretagen som i koncernens bokslut, i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs. Relaterade kursdifferenser på löpande betalningar ingår i rörelseresultatet, medan differenser på finansiella fordringar och skulder redovisas bland finansiella poster. Samtliga kursdifferenser påverkar årets resultat.

Undantag är den del som utgör en effektiv säkring av nettoinvesteringar, där redovisning sker direkt mot övrigt totalresultat.

Omräkningsdifferenser för ickemonetära finansiella tillgångar och skulder, såsom aktier som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, redovisas i resultaträkningen som en del av verkligt värde-/förluster. Omräkningsdifferenser för ickemonetära finansiella tillgångar såsom aktier som klassificeras som finansiella tillgångar som kan säljas, förs till verkligt värdereserven, vilket ingår i övrigt totalresultat.

FORTS. NOT 1

Följande valutakurser har använts i koncernbokslutet:

	Genomsnittskurs		Förändring i procent
	2014	2015	
USD	6,8577	8,4350	23
GBP	11,2917	12,8962	14
EUR	9,0968	9,3562	3

	Balansdagens kurs		Förändring i procent
	2014	2015	
USD	7,8011	8,4412	8
GBP	12,1549	12,4390	2
EUR	9,4378	9,1688	-3

Finansiella skulder

Finansiella skulder i koncernen indelas i följande kategorier:

- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen, innehav för handelsändamål
- Övriga finansiella skulder

Syftet med förvärvet av det finansiella instrumentet ligger till grund för klassificeringen. Klassificeringen görs av företagsledningen vid första redovisningstillfället.

Övriga finansiella skulder

Övriga finansiella skulder i balansräkningen består av obligationslån, övriga långfristiga räntebärande skulder, övriga långfristiga skulder, kortfristiga räntebärande skulder, leverantörsskulder och övriga skulder. Upplåning redovisas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader.

Upplåning redovisas därefter till upplupet anskaffningsvärde och eventuell skillnad mellan erhållet belopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalningsbeloppet redovisas i resultaträkningen fördelat över låneperioden, med tillämpning av effektivräntemetoden.

Skulderna i balansräkningen, lång- och kortfristiga och obligationslån, rapporteras initialt till verkligt värde, och därefter till amorterat belopp. Transaktionskostnader minskar initialt skulden och periodiseras därefter i enlighet med effektivräntemetoden.

Lånebeloppen redovisas som skulder i balansräkningen, varvid lån med löptid över 12 månader redovisas som långfristiga och övriga som kortfristiga.

Vid förtidsinlösen av lån minskas utestående låneskuld med nominellt lånebelopp. Eventuell över- eller underkurs resultatförs.

Derivatinstrument och säkringsåtgärder

Koncernen säkrar oljeprisrisk, ränterisk och valutarisk som är hänförliga till nettotillgångarna i utländska verksamheter och transaktioner som är prognostiserade i utländsk valuta. Koncernen använder optioner och swappar för att säkra oljeprisrisk, ränteswappar för att säkra ränterisk samt framtida valutakontrakt för att säkra valutarisk.

Derivat bokas upp enligt det värde som gällde då kontraktet ingicks och omvärderas till verkligt värde. Metoden för att redovisa den vinst eller förlust som uppkommer vid omvärdering beror på om derivatet identifierats som ett säkringsinstrument och, om så är fallet, karaktären hos den post som säkrats. Koncernen identifierar vissa derivat som antingen;

- a) säkring av verkligt värde avseende en redovisad tillgång eller skuld eller ett bindande åtagande (verkligt värdesäkring).
- b) säkring av en särskild risk som är kopplad till en redovisad tillgång eller skuld eller en mycket sannolik prognostiserad transaktion (kassaflödessäkring).
- c) säkring av en nettoinvestering i en utlandsverksamhet.

Då transaktionen ingås, dokumenterar koncernen förhållandet mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten, liksom koncernens mål för riskhantering och riskhanteringsstrategin avseende säkringen. Koncernen dokumenterar också sin bedömning, både när säkringen ingås och fortlöpande, av huruvida de derivatinstrument som används i säkringstransaktioner är effektiva när det gäller att motverka förändringar i verkligt värde eller kassaflöden som är hänförliga till de säkrade posterna. Effektiviteten i de säkrade posterna måste vara inom spannet 80–125%.

Derivat marknadsvärderas, realiserade valutakursvinster presenteras i balansräkningen som kortfristiga fordringar och realiserade valutakursförluster presenteras som kortfristiga skulder.

Upplysningar om verkligt värde för olika derivatinstrument som används i säkringssyften återfinns i not 32. Förändringar i säkringsreserven i övrigt totalresultat framgår av förändringar i eget kapital samt rapport över totalt resultat. Hela det verkliga värdet på ett derivat som utgör säkringsinstrument klassificeras som anläggningstillgång eller långfristig skuld när den säkrade postens återstående löptid är längre än 12 månader.

Kassaflödessäkring

Den säkrade posten utgörs i detta fall av en högst sannolik prognostiserad förbrukning av bunkerolja och den rörliga räntesatsen som kontantbetalas för lån. Koncernen har en exponering mot priset för bunkerolja för fartygsdriften och använder fastpriskontrakt, swappar och optioner för att säkra sin oljeprisrisk och ränterisk. Säkringskontrakt ingås regelbundet för att matcha den underliggande kostnaden för leverans av bunkerolja. Säkringsinstrumenten (oljeoptioner och futures för bunkerhedgar och ränteswappar för räntesäkringar), som är en effektiv hedge, värderas och redovisas mot övrigt totalresultat i den så kallade säkringsreserven till dess att den säkrade posten påverkar resultaträkningen det vill säga när inköpet äger rum. För koncernens säkringar av oljeprisrisker i bunkerolja så kallade bunkerhedgar och vissa ränteswappar tillämpas säkringsredovisning. I samband med att inköpet ägt rum flyttas då det ackumulerade verkliga värdet på säkringsinstrumenten ut från säkringsreserven och redovisas i posten direkta rörelsekostnader i resultaträkningen som en justering av kostnaden för bunkerolja eller som en del av räntekostnaden för aktuell period.

Positiva eller negativa värden på derivaten redovisas som en övrig långfristig anläggningstillgång eller en övrig långfristig skuld. Den kortfristiga delen av den säkrade posten redovisas som en övriga kortfristig fordran eller skuld.

Redovisning av kassaflödessäkringar av ränterisk och utländsk valuta i framtida sannolika prognostiserade transaktioner följer samma principer som ovan beskrivna policy för bunkerhedgar.

Förändringar i verkligt värde av det säkrade instrumentet redovisas genom övrigt totalresultat och samlas i säkringsreserven. De samlade förändringarna i verkligt värde omvärderas genom övrigt totalresultat till resultaträkningen i samma period som den säkrade posten redovisar vinst eller förlust och rapporteras på samma rad som den säkrade posten.

Det är koncernens policy att löptider och förfallodagar för de finansiella instrument som innehåses och som klassificeras som hedgekontrakt för ränte- och valutaexponering i möjligaste mån ska överensstämma med den underliggande exponeringens förfalloprofil.

Resultat från alla typer av finansiella derivatinstrument, med undantag för de kontrakt som avser finansiell trading, redovisas antingen som en justering av värdet av underliggande tillgång eller skuld eller som en justering av den intäkt eller kostnad för den period och för de transaktioner kontraktet är avsedda att säkra.

När säkringsredovisningen är avslutad och den säkrade posten förväntas inträffa, redovisas den säkrade posten i resultaträkningen. Förändringen i säkringsreserven omvärderas sedan genom övrigt totalresultat till resultaträkningen.

Om en underliggande tillgång eller skuld säljs eller inlöses marknadsvärderas det tillhörande finansiella instrumentet och resultatet redovisas som en justering av försäljnings- eller inlösenvärdet av den underliggande tillgången eller skulden.

Säkring av nettoinvesteringar

Säkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter redovisas på samma sätt som kassaflödessäkringar. Den vinst eller förlust som är hänförlig till den effektiva delen av säkringen, redovisas genom övrigt totalresultat och samlas i omräkningsreserven. Vinst eller förlust hänförlig till den ineffektiva delen av säkringen redovisas direkt i resultaträkningen som en finansiell post. Ackumulerad vinst eller förlust omvärderas genom övrigt totalresultat och rapporteras i resultaträkningen när utlandsverksamheten, eller del av verksamheten, avyttras.

Bestämning av verkligt värde när finansiella instrument värderas till verkligt värde i balansräkningen

(i) Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad (nivå 1)

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (till exempel courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regel-

bundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs.

(ii) Värderingstekniker genom att använda observerbara marknadsdata (nivå 2)

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar koncernen fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Koncernen går med regelbundna intervall igenom värderingstekniken och prövar dess giltighet genom att jämföra utfallen från värderingstekniken med priser från observerbara aktuella marknadstransaktioner i samma instrument. De tillämpade värderingsmodellerna stäms av så att verkligt värde vid första redovisningen uppgår till transaktionspriset och förändring i verkligt värde redovisas sedan löpande utifrån de förändringar som inträffat i de underliggande marknadsriskparametrarna.

(iii) Värderingstekniker genom att använda väsentliga ej observerbara data (nivå 3)

Om det inte finns några liknande finansiella instrument på en noterad marknad och det inte finns någon observerbar prisinformation från marknaden, baseras värderingen på ett beräknat diskonterat kassaflöde. Verkligt värde bestäms genom att anta vad marknadspriset skulle vara om det fanns en marknad det vill säga det beräknade marknadsvärdet är en prognos snarare än en observation.

Kvittning av finansiella instrument

Finansiella tillgångar och skulder redovisas med bruttobelopp i balansräkningen. Se not 32 för uppgifter om finansiella instrument där kvittningsrätt förekommer, det vill säga när det finns en legal rätt att kvitta de redovisade beloppen och en avsikt att reglera dem med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången eller reglera skulden.

Nedskrivning av finansiella instrument

Koncernen bedömer per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar. När det gäller tillgångar som klassificerats som tillgångar tillgängliga för handelsändamål, beaktas en betydande eller varaktig nedgång i verkligt värde för en aktie till en nivå som ligger under dess anskaffningsvärde, som en indikation på att nedskrivningsbehov föreligger.

Om sådant bevis föreligger för finansiella tillgångar som kan säljas, tas den ackumulerade förlusten – beräknad som skillnaden mellan anskaffningsvärdet och aktuellt verkligt värde, med avdrag för eventuella tidigare nedskrivningar som redovisats i resultaträkningen – bort från övrigt totalresultat och redovisas i resultaträkningen. Nedskrivningar av eget kapitalinstrument, vilka redovisas i resultaträkningen, återförs inte över resultaträkningen. Återföring av nedskrivning av obligationer redovisas i resultaträkningen på samma rad som nedskrivningen. Obligationer skrivs ner när motparten hamnar i obestånd.

FORTS. NOT 1

Inkomstskatter*Allmänt*

Aktuell skatt samt förändring av uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen förutom de uppskjutna skatter som redovisas mot övrigt totalresultat. Uppskjuten skatt inkluderar outnyttjade underskott vid taxeringen omräknade till gällande skattesats samt andra temporära skillnader mellan bokförda och skattemässiga restvärden. Skattevärdet av outnyttjade underskottsavdrag aktiveras i den mån det är sannolikt att dessa kommer att medföra lägre skatteutbetalningar i en nära framtid.

Väsentliga bedömningar av ledningen krävs vid beräkning av skattekulder och skattefordringar och för uppskjuten skatt för avsättningar och fordringar. Processen innebär bedömning av koncernens skatteexponering av aktuell skatt och att fastställa temporära skillnader som skapas av olika skatte- och redovisningsregler. Ledningen bedömer särskilt sannolikheten att uppskjutna skattefordringar kan avräknas mot överskott vid en framtida beskattning. Se även not 2.

Aktuell skatt

Alla företag inom koncernen beräknar inkomstskatter i enlighet med de skatteregler och förordningar som gäller i de länder där vinsten beskattas.

Uppskjutna skatter

Koncernen använder balansräkningsmetoden för att beräkna uppskjutna skatter. Balansräkningsmetoden innebär att uppskjutna skattefordringar och kulder ska värderas efter de på balansdagen beslutade eller aviserade skattesatser som förväntas gälla för den period då tillgången realiseras eller skulden regleras. Skattesatserna appliceras på de existerande skillnaderna mellan en tillgångs eller en skulds redovisningsmässiga respektive skattemässiga värde, samt på underskottsavdrag. Dessa underskottsavdrag kan utnyttjas för att minska framtida beskattningsbara inkomster. Uppskjutna skattefordringar är redovisade i den mån det är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga överskott kommer att finnas som medger redovisning av sådana fordringar.

Leasing

Ett leasingavtal där de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren definieras som en finansiell lease.

Tillgångar som förhårs enligt finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgång i koncernens balansräkning. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- och kortfristiga kulder. Tillgångarna skrivs av enligt plan medan leasingbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Övriga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal, vilket innebär att leasingavgiften kostnadsförs över löptiden med utgångspunkt från nyttjandet.

Varulager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde enligt den så kallade FIFU-principen, först in, först ut-metoden, respektive nettoförsäljningsvärde, med avdrag för eventuell inkurans. Anskaffningsvärdet för färdiga varor, varor under tillverkning och pågående arbeten består av råmaterial, direkt lön, andra direkta kostnader och hänförliga indirekta tillverkningskostnader (baserade på normal tillverkningskapacitet). Lånekostnader ingår inte. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, med avdrag för tillämpliga rörliga försäljningskostnader. Varulagret består huvudsakligen av bunkerolja, reservdelar, varor som säljs ombord och produkter till barer och restauranger ombord på fartygen samt färdigvarulager och varor under tillverkning. I kostnader för varulager ingår överföringar från totalt övrigt resultat av eventuella vinster/förluster från kassaflödessäkringar som uppfyller villkoren för säkringsredovisning, hänförliga till inköp av råmaterial.

Kundfordringar

Lånefordringar redovisas till de belopp som de förväntas erhållas efter avdrag för eventuella kundförluster. En reservering för värdeminskning av kundfordringar görs när det finns objektiva bevis för att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. Reserveringens storlek utgörs av skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av bedömda framtida kassaflöden, diskonterade med effektiv ränta. Det reserverade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder redovisas initialt till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde.

Leverantörsskulder är förpliktelser att betala för varor eller tjänster som har förvärvats i den ordinarie verksamheten från leverantörer. Leverantörsskulder klassificeras som kortfristiga kulder om betalningen förfaller inom ett år. Om inte redovisas leverantörsskulderna som långfristiga kulder.

Likvida medel

I likvida medel ingår kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar med en ursprunglig löptid av upp till tre månader.

Ersättning till anställda

Ersättningar efter avslutad anställning, såsom pensioner och andra ersättningar, erläggs till övervägande delen genom fortlöpande betalningar till fristående myndigheter eller organ som därmed övertar förpliktelserna mot de anställda, det vill säga genom så kallade avgiftsbestämda planer. Härvid betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas, som administrationskostnader, för kostnader i takt med att förmånerna intjänas. Resterande del fullgörs genom så kallade förmånsbestämda planer där förpliktelserna

kvarstår för bolaget. Ersättningar till anställda och före detta anställda utgår baserat på lön vid pensioneringen och antalet tjänsteår. Företaget bär risken för att de utfästa ersättningarna utbetalas. För förmånsbestämda planer beräknas företagets kostnader samt värdet av utestående förpliktelser per balansdagen med hjälp av aktuariella beräkningar vilka syftar till att fastställa nuvärdet av utfärdade förpliktelser.

I balansräkningen redovisas nettot av beräknat nuvärde av förpliktelserna och verkligt värde på förvaltningstillgångarna som antingen en avsättning eller en långfristig finansiell fordran. I de fall då ett överskott i en plan inte helt går att utnyttja redovisas endast den del av överskottet som företaget kan återvinna genom minskade framtida avgifter eller återbetalningar. Kvittning av ett överskott i en plan mot ett underskott i en annan plan sker endast om företaget har en rätt att använda ett överskott i en plan för att reglera ett underskott i en annan plan, eller om förpliktelserna avses att regleras på nettobasis.

Pensionskostnaden och pensionsförpliktelsen för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas årligen av oberoende aktuarier. Åtagandet utgörs av nuvärdet av de förväntade framtida utbetalningarna. De viktigaste aktuariella antagandena anges i not 22. Vid fastställandet av förpliktelsernas nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångarna kan det uppstå aktuariella vinster och förluster genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller att antaganden ändras. Förändringar i nuvärdet av skulden på grund av ändrade aktuariella antaganden samt ändrat utfall redovisas i övrigt totalresultat som omräkning. Den verkliga avkastningen minus beräknad ränteintäkt på förvaltningstillgångar redovisas även den i övrigt totalresultat som omräkning. Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder redovisas direkt i resultaträkningen. Den beskrivna redovisningsprincipen ovan tillämpas bara för koncernredovisningen. Moderbolaget och dotterföretagen redovisar förmånsbestämda pensionsplaner enligt lokala regler och föreskrifter i respektive land.

Avsättningar

Generellt redovisas en avsättning då det finns ett åtagande som följd av en inträffad händelse, där det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet samt då en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättning görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen. Då det finns en osäkerhet i uppskattningarna avseende kommande händelser utanför koncernens kontroll, kan det verkliga utfallet avvika väsentligt.

Då en förpliktelse inte möter kriterierna för att redovisas i balansräkningen, kan den betraktas som en eventalförpliktelse. Dessa förpliktelser härrör från inträffade händelser och deras förekomst kommer att bekräftas endast av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom koncernens kontroll inträffar eller uteblir. Eventalförpliktelser inkluderar även befintliga förpliktelser där ett utflöde av resurser inte är troligt eller en tillräckligt tillförlitlig uppskattning av beloppet inte kan göras.

Nya IFRS som inte trätt i kraft för räkenskapsåret 2015 och som inte förtidstillämpats

Ett antal nya standarder och tolkningar träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2015 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport utan är under utredning. De standarder och tolkningar som kan ha väsentlig inverkan på koncernens finansiella rapporter följer nedan:

– IFRS 15 "Intäkter från kontrakt med kunder" etablerar ett nytt regelverk för hur och när ett företag skall redovisa intäkter. Standarden introducerar en femstegsmodell som skall tillämpas på alla kundkontrakt för att fastställa redovisningen av intäkter. Stena har ännu inte utrett den fullständiga påverkan av IFRS 15. Det obligatoriska ikraftträdandet är den 1 januari 2018, med förtida tillämpning tillåten.

– IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering, mätning, redovisning, nedskrivning samt avslutande av redovisning av finansiella instrument. Standarden hanterar även generella regler för säkringsredovisning. Stena har ännu inte utrett den fullständiga påverkan av IFRS 9. Obligatoriskt tillämpningsdatum för IFRS 9 är satt till den 1 januari 2018. Förtida tillämpning tillåts.

– IFRS 16 "Leasing" innebär att leasetagare ska redovisa alla kontrakt som uppfyller definitionen i standarden på ett leasingkontrakt som tillgång och skuld i balansräkningen, med redovisning av avskrivningar och räntekostnad i resultaträkningen. Avtal som idag utgör operationella leasingavtal kommer således att aktiveras i balansräkningen. Koncernen har ännu inte utvärderat effekterna av införandet av standarden. Det obligatoriska ikraftträdandet är den 1 januari 2019. Förtida tillämpning tillåts givet att IFRS 15 också tillämpas.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget tillämpar Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapportering RFR 2, Redovisning för juridiska personer.

Moderbolaget tillämpar i huvudsak de principer som beskrivs avseende koncernredovisningen ovan. De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer förädlades av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av Årsredovisningslagen samt i vissa fall av skattelagstiftning. De mest väsentliga avvikelserna mellan koncernen och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan.

Moderbolaget tillämpar RFR 2 som inkluderar undantaget i tillämpningen av IAS 39 gällande redovisning och värdering av finansiella garantier till förmån för dotterbolag och intressebolag.

Enligt RFR 2 behöver inte de bestämmelser i IAS 19 som gäller förmånsbestämda pensionsplaner tillämpas i juridisk person.

Aktier tillgängliga för försäljning redovisas enligt ÅRL 4:14d. Värdeförändringar på aktier tillgängliga för försäljning redovisas i resultaträkningens finansnetto.

Aktier i dotterbolag redovisas till anskaffningskostnad, reducerat för eventuell nedskrivning.

Koncernbidrag redovisas i resultaträkningen efter finansnetto.

I moderbolaget rubriceras eget kapital i enlighet med Årsredovisningslagens regler med uppdelning av bundet och fritt eget kapital.

2. UPPSKATTNINGAR I BOKSLUTET

Uppskattningar och bedömningar utvärderas löpande och baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer, inklusive förväntningar på framtida händelser som anses rimliga under rådande förhållanden.

Styrelsen och företagsledningen gör uppskattningar och antaganden om framtiden vid upprättande av årsredovisningen. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet. De uppskattningar och antaganden som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsperiod diskuteras nedan.

a) Prövning av nedskrivningsbehov för immateriella anläggningstillgångar

Enligt IFRS har immateriella anläggningstillgångar antingen definierats med bestämbar eller obestämbar nyttjandeperiod. Immateriella anläggningstillgångar med obestämbar nyttjandeperiod skrivs inte av utan eventuellt nedskrivningsbehov testas årligen. Goodwill har, enligt IFRS, per definition, en obestämbar nyttjandeperiod och skrivs därmed inte av. Från och med 2014 bedöms även förvärvade varumärken ha obestämbar nyttjandeperiod och skrivs inte längre av.

Tillgångar med obegränsad livslängd

Koncernen undersöker årligen om något nedskrivningsbehov föreligger för goodwill och varumärken, i enlighet med den koncernredovisningsprincip som beskrivs i not 1. Återvinningsvärden för kassagenererande enheter har fastställts genom beräkning av nyttjandevärden. Prövningen kräver en uppskattning av parametrar som påverkar det framtida kassaflödet samt fastställande av en diskonteringsränta, se vidare beskrivning i not 9. Per den 31 december 2015 uppgår det redovisade värdet på goodwill till MSEK 1 942 (2 459) och det redovisade värdet på varumärken till MSEK 702 (708).

Tillgångar med begränsad livslängd

Immateriella anläggningstillgångar som skrivs av testas för eventuellt nedskrivningsbehov när omständigheterna indikerar att värdet på den immateriella anläggningstillgången bör skrivas ner. Faktorer som anses vara av betydelse är:

- Väsentligt försämrad ekonomisk utveckling i omvärlden.
- Försämrat rörelseresultat jämfört med historiska och budgeterade rörelseresultat.

Se vidare beskrivning i not 9.

Per den 31 december 2015 uppgår det redovisade värdet på immateriella anläggningstillgångar med begränsad livslängd till MSEK 1 056 (1 111) varav linjerättigheter MSEK 695 (749).

b) Prövning av nedskrivningsbehov av fartyg

Koncernen gör minst två gånger om året en bedömning om det föreligger nedskrivningsbehov av fartygens värden, se vidare beskrivning under not 1, rubriken "Nedskrivning av icke-finansiella tillgångar. Givet den negativa utvecklingen inom Drilling-marknaden genomförs kontinuerligt noggranna nedskrivningsprövningar avseende de bokförda värdena på koncernens borrhartyg och borrhargar. Återvinningsbart belopp har fastställts baserat på beräkningar av nyttjandevärde där indikationer om nedskrivning behövs finns. Dessa beräkningar utgår från uppskattade framtida kassaflöden med väsentliga antaganden såsom diskonteringsränta, inflation, oljepriser och förväntade volymer. Ledningen bevakar kontinuerligt förändringar i ekonomiska förhållanden som kan påverka väsentliga antaganden som använts för att diskontera framtida kassaflöden. Koncernens antaganden vad gäller oljemarknaden baseras på en bedömning om återhämtning på medellång sikt. Skulle det inte ske kan en framtida nedskrivning av koncernens borrhartyg och borrhargar bli aktuell. Information om bokfört värde på fartyg samt väsentliga antaganden presenteras i not 10.

c) Pensionsförmåner

Koncernen har förmånsbestämda pensionsplaner, främst i Storbritannien och i Sverige. Beräkningen av pensionskostnaden och pensionskulden grundas på antaganden om diskonteringsränta, dödlighet, inflation och framtida pensions- och löneökningar. Ändrade antaganden har direkt inverkan på nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelserna och pensionsrelaterade kostnader och intäkter. En känslighetsanalys för de mest väsentliga antagandena presenteras i not 22.

d) Uppskjutna skatter

Vid upprättande av de finansiella rapporterna gör Stena en beräkning av inkomstskatten för varje skatteområde där koncernen är verksam, liksom av uppskjutna skatter hänförliga till temporära skillnader. Uppskjutna skattefordringar som huvudsakligen är hänförliga till förlustavdrag och temporära skillnader redovisas om skattefordringarna kan förväntas återvinnas genom framtida beskattningsbara intäkter. Förändringar i antagandena om prognostiserade framtida beskattningsbara intäkter liksom förändringar av skattesatser, kan resultera i betydande skillnader i värderingen av uppskjutna skatter.

e) Avsättningar

Generellt sett redovisas en avsättning då det finns ett åtagande som följd av en inträffad händelse, där det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet samt då en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättning görs med det belopp

som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen. Då det finns en osäkerhet i uppskattningarna avseende kommande händelser utanför koncernens kontroll kan det verkliga utfallet avvika väsentligt. Då en förpliktelse inte möter kriterierna för att redovisas i balansräkningen kan den betraktas som en eventalförpliktelse och upplysas om.

Dessa förpliktelser härrör från inträffade händelser och deras förekomst kommer att bekräftas endast av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom koncernens kontroll, inträffar eller uteblir. Eventalförpliktelserna inkluderar även befintliga förpliktelser där ett utflöde av resurser inte är troligt eller en tillräckligt tillförlitlig uppskattning av beloppet inte kan göras.

f) Verkligt värde på finansiella instrument

Koncernen beräknar diskonterade kassaflöden för olika finansiella tillgångar som kan säljas, som inte handlas på en aktiv marknad.

g) Förvaltningsfastigheter

En fastighets marknadsvärde kan endast med säkerhet fastställas då den säljs. Fastighetsvärderingar är beräkningar gjorda enligt vedertagna principer utifrån vissa antaganden, därför är marknadsvärdet inte ett exakt värde utan en uppskattning. Det värdeintervall som anges vid fastighetsvärderingar i en fungerande marknad ligger inom +/- 5–10%. I en mindre likvid marknad kan intervallet vara större. För koncernens del innebär ett osäkerhetsintervall om +/- 5% ett värdeintervall om +/- MSEK 1 531.

3. REDOVISNING PER RÖRELSESEGMENT OCH GEOGRAFISKT OMRÅDE

Stena är en internationell koncern verksam inom främst Färjeliner, Offshore Drilling, Shipping, Fastigheter och Adactum. Det finns inga materiella transaktioner mellan dessa operativa segment.

Färjeliner bedrivs av Stena Line i Skandinavien, Storbritannien, Frankrike, Tyskland, Estland, Polen, Nederländerna samt Irland. Stena Line är en av världens ledande färjeoperatörer. Verksamheten består per 31 december 2015 av 22 strategiskt belägna färjelinjer, 37 fartyg och fem hamnar i Skandinavien, Storbritannien och Nederländerna.

Intäkterna genereras främst från (i) frakt, främst bestående av intäkter från gods- och långtradartrafik; (ii) biljettförsäljning, bestående av intäkter från biljetter för privatpersoner och privata bilar, paket/charter-resor samt hotellövernattningar; (iii) ombordförsäljning, bestående främst av intäkter från detaljhandel, restauranger, barer, spel samt på linjen Norge–Danmark, tax-free försäljning. De direkta rörelsekostnaderna består i huvudsak av personalkostnader, kostnader för inköp av varor som säljs ombord, bränslekostnader, fartygscharterkostnader, kommissioner, paketresekostnader och andra därtill relaterade kostnader.

Drillingverksamhet bedrivs via Stena Drilling, med huvudkontor i Aberdeen, Skottland. Stena Drilling är ett av världens ledande företag inom utveckling, byggnation och drift av oljeborrningsriggar och oljeborrningsfartyg. Flottan består av två tredje generationens och en femte generationens halvt nedsänkbara oljeborrningsriggar samt fyra sjätte generationens oljeborrningsfartyg för ultradjupt vatten varav en är isklassad. Intäkterna består av intäkter från charterkontrakt för riggar och fartyg. De direkta rörelsekostnaderna är främst personalkostnader, bränslekostnader samt kostnader för försäkringar, underhåll och catering.

Shippingverksamhet omfattar ägande och uthyrning av oljetank- och RoRo-fartyg. För att stödja verksamheten är företaget även engagerat i management och bemanning, såväl som design, inköp, försäljning och ombyggnader av sådana fartyg.

Stena Bulk är en av världens ledande tankrederier. Stena Bulk utvecklar banbrytande tankfartyg som uppfyller kunders krav på säkra transporter och innovativ logistik. Stena Bulk kontrollerar en flotta av 109 tankfartyg och har verksamhet i alla segment av tankmarknaden.

Stena RoRo tillhandahåller fartyg, innovativa lösningar och projektledning. Företagets kunder är operatörer och rederier runt om i världen.

Northern Marine Group (NMG) är Stenas internationella företag inom ship management med en global kundbas och med huvudkontor i Glasgow, Skottland. Med en omfattande kundportfölj och ett stort antal fartyg under management är företaget en marknadsledare inom kvalificerad ship management. Företaget driver en högteknologisk flotta av runt 100 fartyg från sitt världsomspännande nätverk av kontor i bland annat Aberdeen, Glasgow, Göteborg, Houston, Mumbai, Manila, Singapore, Shanghai och St Petersburg.

Stena Teknik är en gemensam resurs för all maritim verksamhet inom Stena. Verksamheten består av nybyggnads- och ombyggnadsprojekt, marinteknisk rådgivning samt upphandling, såväl som forskning och utveckling.

Intäkter från shippingverksamheten består främst av charterintäkter för ägda eller inchartrade fartyg samt ship managementintäkter för fartyg under Stenas management. Direkta rörelsekostnader består främst av kostnader för fartygscharter, bränsle, personal, försäkring och andra driftsrelaterade fartygskostnader.

Fastighetsverksamhet omfattar investeringar i bostadsfastigheter och kommersiella fastigheter främst i Sverige och Nederländerna.

Totalt äger och förvaltar, på uppdrag av närstående företag, Stena 2,3 miljoner m², främst i Sverige. Innehavet består av runt 22 800 bostäder samt kommersiella fastigheter. Av detta bestånd äger koncernen 2,0 miljoner m² och 19 700 bostäder. Stena Fastigheter är ett av Sveriges största privatägda fastighetsbolag.

Intäkterna består av hyror från hyresgäster i egna fastigheter samt förvaltningsintäkter från förvaltade fastigheter. Kostnaderna avser främst underhåll, värme och personal.

Nya verksamheter omfattar finansiella engagemang och investeringar i verksamheter utanför Stenas traditionella verksamhetsområden under affärsenheten Stena Adactum.

Stena Adactum är koncernens investmentbolag som investerar långsiktigt i noterade och onoterade företag. Målet är att bygga starka och lönsamma företag som kan utgöra plattformar för nya affärsområden inom Stena sfären. Stena Adactum består av fyra helägda dotterföretag samt två intresseföretag som är noterade. Dotterföretagen bedriver verksamhet i fyra olika verksamhetsgrenar:

- S-Invest är en detaljhandelskedja med ett av Sveriges största sortiment av inom- och utomhusplanter.
- Envac tillhandahåller automatiserade avfallshanteringssystem för hushåll och städer och har kontor i 21 länder.
- Stena Renewable är koncernens vindkraftsföretag som framgångsrikt har drivit fram och äger Sveriges största landbaserade vindkraftsparker. Parkerna består av totalt 96 vindkraftverk som nu är uppförda.
- Ballingslöv är en internationell koncern inom kök, badrum och förvaring, med ambitionen att bli en av de ledande aktörerna på den europeiska marknaden för dessa produkter. Företaget har tillverkningsenheter i Sverige, Storbritannien och Danmark.

Övrigt omfattar ej fördelade, centrala administrationskostnader. Det främsta måttet för lönsamhet för dessa segment är "rörelse-resultatet" och "EBITDA". Dessa mått är också de som rapporterats till bolagets högsta verkställande beslutsfattare. I koncernen har bolagets styrelse, som tar alla strategiska beslut, denna funktion.

Avstämning mellan EBITDA och rörelseresultat per rörelsesegment

MSEK		1 januari–31 december	
		2014	2015
Färjelinjer	EBITDA	1 958	2 148
	Av- och nedskrivningar	-1 636	-1 549
	Resultat av fartygsförsäljningar		131
	Resultat av verksamhetsförsäljningar		1 668
	Rörelseresultat	322	2 398
Drilling	EBITDA	4 120	3 689
	Av- och nedskrivningar	-2 110	-2 865
	Rörelseresultat	2 010	824
Shippingverksamhet			
– RoRo	EBITDA	324	409
	Av- och nedskrivningar	-330	-311
	Resultat av fartygsförsäljningar		347
	Rörelseresultat	-6	445
– Bulk	EBITDA	863	1 330
	Av- och nedskrivningar	-420	-510
	Resultat av fartygsförsäljningar		24
	Rörelseresultat	443	844
– Övrigt	EBITDA		85
	Av- och nedskrivningar	-65	-38
	Resultat av verksamhetsförsäljningar		-33
	Rörelseresultat	-65	14
Totalt Shippingverksamhet	Rörelseresultat	372	1 303
Fastighetsrörelse	EBITDA	1 526	1 473
	Värdeförändring förvaltningsfastigheter	362	749
	Av- och nedskrivningar	-3	-4
	Resultat av fastighetsförsäljningar	212	102
	Rörelseresultat	2 097	2 320
Adactum	EBITDA	809	645
	Av- och nedskrivningar	-400	-289
	Resultat av verksamhetsförsäljningar		40
	Rörelseresultat	409	396
Övrigt	EBITDA	-316	-409
	Av- och nedskrivningar	-28	-31
	Rörelseresultat	-344	-440
Totalt	EBITDA	9 284	9 369
	Värdeförändring förvaltningsfastigheter	362	749
	Av- och nedskrivningar	-4 992	-5 596
	Resultat av fartygsförsäljningar		502
	Resultat av verksamhetsförsäljningar		1 675
	Resultat av fastighetsförsäljningar	212	102
	Rörelseresultat	4 865	6 801

FORTS. NOT 3

Av- och nedskrivningar per rörelsessegment

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Färjelinjer	1 636	1 549
Drilling	2 110	2 865
Shippingverksamhet		
RoRo	330	311
Bulk	420	510
Övrigt	65	38
Totalt	815	859
Fastighetsrörelse	3	4
Adactum	400	289
Övrigt	28	31
Totalt	4 992	5 596

Av- och nedskrivningar per tillgångsslag

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Fartyg	4 056	4 678
Vindkraftverk	116	122
Inventarier	426	379
Byggnader, mark	46	53
Hamnanläggningar	127	194
Summa materiella tillgångar	4 771	5 426
Immateriella tillgångar	221	170
Totala avskrivningar	4 992	5 596

I totala avskrivningar ingår avskrivningar på fartyg under finansiella leasingavtal med 39 för 2015 respektive 2014.

Investeringar i materiella anläggningstillgångar per rörelsessegment

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Färjelinjer	856	480
Drilling	2 769	3 237
Shippingverksamhet		
RoRo	152	60
Bulk	206	266
Övrigt	70	27
Totalt	428	353
Fastighetsrörelse	1 298	1 594
Adactum	330	137
Övrigt	18	17
Totalt	5 699	5 818

Tillgångar per rörelsesegment

MSEK		31 december	
		2014	2015
Färjelinjer		18 570	17 207
Drilling		33 359	35 235
Shippingverksamhet	RoRo	3 252	2 586
	Bulk	8 149	8 548
	Övrigt	762	727
	Totalt	12 163	11 861
Fastighetsrörelse		31 692	32 871
Adactum		10 012	9 321
Övrigt		20 021	12 773
Totalt		125 817	119 268

Geografisk information

Koncernens shippingverksamhet inom Stena RoRo och Stena Bulk bedrivs till största delen mellan hamnar världen runt under längre eller kortare kontrakt. Dessa verksamheter fördelas ej per geografiskt område. Affärsområdena Färjelinjer och Fastigheter bedriver verksam-

het i främst Skandinavien och övriga Europa. Drilling har främst verksamhet i Nordsjön (Skandinavien respektive Övriga Europa) men även på marknader utanför Europa. Värdepappersfonderna i USA inkluderas i Övriga marknader. Per 1 januari 2015, avkonsoliderades värdepappersfonderna i USA, CLO:s, se not 13.

Totala intäkter per geografiskt område

MSEK		1 januari–31 december	
		2014	2015
Skandinavien		13 620	16 280
Övriga Europa		9 811	9 750
Övriga marknader		7 846	7 508
Ej fördelat		2 286	2 879
Totalt		33 563	36 417

Tillgångar per geografiskt område

MSEK		31 december	
		2014	2015
Skandinavien		40 908	42 644
Övriga Europa		31 399	28 112
Övriga marknader		20 895	10 020
Ej fördelat		32 615	38 492
Totalt		125 817	119 268

4. FÖRSÄLJNING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

MSEK		1 januari–31 december	
		2014	2015
Fartyg	Försäljningspris		1 982
	Redovisat värde		–1 480
	Resultat från försäljning av fartyg		502
Förvaltningsfastigheter	Försäljningspris	704	1 201
	Redovisat värde	–492	–1 099
	Resultat från försäljning av fastigheter	212	102
Verksamheter	Försäljningspris		2 491
	Redovisat värde		–816
	Resultat från försäljning av verksamheter		1 675
Totalt	Försäljningspris	704	5 674
	Redovisat värde	–492	–3 395
Totalt resultat från försäljning av anläggningstillgångar		212	2 279

Resultat från försäljning av byggnader och inventarier redovisas i nettoresultatet.

I totala försäljningspriset ingår betalda försäljningsomkostnader med MSEK 63 (6). Vid jämförelse med kassaflödesanalysen, för ovanstående tillgångs-
slag finns skillnader till följd av att slutlikvid inkommer efter 2015 eller att fartyg såldes under tidigare år med hyrköpsavtal med avbetalning under flera
år. Vidare har i kassaflödet gjorts avdrag för likvida medel i sålda bolag.

Inga fartyg eller verksamheter såldes under 2014.

5. ADMINISTRATIONSKOSTNADER

I administrationskostnader inkluderas kostnader för forskning och utveckling med 43 (42). Ersättning till revisorer avseende revisionsuppdrag samt
övriga uppdrag framgår av tabell nedan:

Ersättning till revisorer	1 januari–31 december	
	2014	2015
Revisionsuppdraget	23	23
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	2	3
Skatterådgivning	4	3
Övriga tjänster	1	2
Summa	30	31
Revisionsarvode till övriga revisionsfirmor	1	1
Koncernen totalt	31	32

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bok-
föringen samt styrelsen och verkställande direktörens förvaltning samt
övriga arbetsuppgifter som ankommer på bolagets revisor att utföra.
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget innebär andra kvali-

tetssäkringstjänster som ska utövas enligt författning, bolagsordning,
stadgar eller avtal. Skatterådgivning innehåller både rådgivning och
granskning av efterlevnad inom skatteområdet. Övriga tjänster är
andra uppdrag.

6. INVESTERINGAR REDOVISADE ENLIGT KAPITALANDELSMETODEN OCH ÖVRIGA SAMARBETSARRANGEMANG

Under denna rubrik redovisas samtliga intressebolag, joint ventures och övriga samarbetsarrangemang. Som övriga samarbetsarrangemang har en gemensam verksamhet identifierats men bedöms ej vara av väsentlig karaktär. Intressebolag och joint ventures rapporteras enligt kapitalandelsmetoden medan gemensamma verksamheter redovisas enligt klyvningsmetoden. Se även not 1 under rubriken "Andelar i intresseföretag, joint ventures och övriga samarbetsarrangemang".

Intressebolag delas upp i strategiska innehav och övriga innehav. Resultat från övriga innehav, mer direkt hänförliga till rörelsen redovisas i rörelseresultatet medan strategiska innehav redovisas i finansnettot under rubriken "Resultat från andelar i strategiska intressebolag". Samtliga joint ventures är hänförliga till rörelsen och redovisas i rörelseresultatet.

I koncernen finns tre innehav som ses som strategiska; Midsona AB (publ), Gunnebo AB (publ) och Wisent Oil & Gas Plc. Per 31 december 2015 innehas 24,7% av kapitalet och 27,4% av rösterna i Midsona AB (publ) (organisationsnummer 556241-5322, säte i Malmö), vilket är 1,5

resp. 2,3 procentenheter mer än föregående år som en följd av nyemission. Stenas värde av Midsona AB:s börsvärde uppgick till MSEK 195 (167). Resultatandelen uppgick till MSEK 16 (15).

Per 31 december 2015 innehas 26,1% av kapitalet och rösterna i Gunnebo AB (publ) (organisationsnummer 556438-2629, säte i Göteborg), vilket är samma innehav som föregående år. Värdet av Stenas innehav av Gunnebo AB:s börsvärde uppgick till MSEK 739 (748). Resultatandelen uppgick till MSEK 44 (59).

Andelarna i Midsona och Gunnebo har ställts som säkerhet för skulder till kreditinstitut.

Under 2011 investerade dotterbolaget Stena Investment Sarl MSEK 106 i Wisent Oil & Gas Plc, ett oljeprospekteringsbolag. Investeringen uppgick till MGBP 10 och under 2012 investerade Stena Investment Sarl i ytterligare MGBP 7. Under 2013 skrevs andelen ner med MSEK 48 och under 2014 skrevs resterande MSEK 79 ner. Resultatandelen uppgick till MSEK 0 (0). Per 31 december 2015 innehas 30% av kapitalet och rösterna i bolaget vilket är samma som föregående år.

De belopp som redovisas i balansräkningen består av följande:

MSEK	31 december	
	2014	2015
Strategiska intressebolag	922	980
Övriga intressebolag och övriga innehav	7	17
Joint ventures	506	704
Totalt	1 434	1 701

De belopp som redovisas i totalresultatet består av följande:

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Strategiska intressebolag	10	46
Övriga intressebolag och övriga innehav	–89	4
Joint ventures	–18	299
Totalt	–97	349

FORTS. NOT 6

MSEK	Strategiska innehav		Övriga intressebolag och övriga innehav		Joint Venture		Totalt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Ingående anskaffningsvärde	934	922	135	7	405	506	1 474	1 434
Investering	3	38		17	90	46	93	101
Avyttringar	-2		-26			-1	-28	-1
Resultat från intressebolag/ Joint Venture								
– Resultatandel	74	60	-108	4	-27	327	-61	391
– Nedskrivning	-79						-79	
– Övrigt			19		9	9	28	9
Övrigt totalresultat	15	-14				-37	15	-51
Utdelning	-25	-26			-37	-228	-62	-254
Omklassificering till dotterbolag				-7				-7
Omräkningsdifferenser	2		7	-4	98	41	107	37
Övriga förändringar			-20		-32	41	-52	41
Bokfört värde vid årets utgång	922	980	7	17	506	704	1 434	1 701

I posten andelar i intresseföretag avseende de strategiska innehaven ingår per 31 december 2015 goodwill med 342 (342).

Sammandragen information om koncernens andel av resultat och totalresultat

Nedan visas finansiell information i sammandrag om koncernens intressebolag och joint ventures, vilka redovisas med kapitalandelsmetoden. Informationen avser Stenakoncernens andel av de belopp som redovisas i bolagens bokslut justerade för skillnader i redovisningsprinciper mellan koncernen och bolagen.

MSEK	Strategiska intressebolag		Övriga intressebolag och övriga innehav		Joint Venture		Totalt	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Resultat	74	60	-108	4	-18	336	-52	400
Övrigt totalresultat	15	-14				-37	15	-51
Totalt	89	46	-108	4	-18	299	-37	349

Nedan visas bolagens tillgångar (inklusive goodwill), skulder, eget kapital, intäkter och resultat för koncernens väsentliga intressebolag och joint ventures. Dessutom visas bolagens påverkan på Stenakoncernens resultat och dess bokförda värde i koncernen.

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Resultat	Ägarandel	Koncernresultat	Bokfört värde
2014									
Midsona AB (publ)	Sverige	1 199	448	751	920	64	24%	15	141
Gunnebo AB (publ)	Sverige	4 825	3 131	1 694	5 557	227	26%	59	781
Wisent Oil & Gas Plc	Jersey	57	4	53		-2	30%	-79	
Totalt								-5	922

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Resultat	Ägarandel	Koncernresultat	Bokfört värde
2015									
Midsona AB (publ)	Sverige	1 554	677	877	1 174	66	25%	16	178
Gunnebo AB (publ)	Sverige	5 085	3 338	1 747	6 052	168	26%	44	802
Wisent Oil & Gas Plc	Jersey	31	1	30	7		30%		
Totalt								60	980

Övriga intressebolag och övriga innehav

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Resultat	Ägarandel	Koncernresultat	Bokfört värde
2014									
Paradise Tankers Corporation	Liberia							-88	
GSW F Class Pte Ltd	Singapore	701	764	-63	163	-55	35%		
Totalt								-88	

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Resultat	Ägarandel	Koncernresultat	Bokfört värde
2015									
GSW F Class Pte Ltd	Singapore	749	818	-69	302	1	35%	3	
Collectius Ltd	Hong Kong	24		24		-2	20%		17
Totalt								3	17

Shining Sunrise Pte Ltd har under 2015 ändrat namn till GSW F Class Pte Ltd. I ett övrigt intressebolag och ett övrigt innehav finns oredovisade andelar om ett värde till MSEK 0 (-23) för 2015 och ackumulerat MSEK -19 (-23). Under 2014 såldes samtliga aktier i Paradise Tankers Corporation.

Joint venture

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Resultat	Ägarandel	Koncernresultat	Bokfört värde
2014									
Nordic Rio LLC	Marshallöarna	347	327	20	53	31	50%	-53	4
Naviation Gothenburg LLC	Marshallöarna	644	605	38	86	45	50%	7	4
Glacia Limited	Bermuda	499	199	299	79	32	50%	16	150
Northern Marie Australia Ltd	Australien	40	30	10	129	10	50%	5	5
Golden Stena Bulk IMOIIIMAX I	Cypern	124	124				50%		
Golden Stena Bulk IMOIIIMAX III	Cypern	87	87				50%		
Partrederiet SUST I DA	Norge	348	13	335	62	-37	50%	-21	122
Partrederiet SUST III DA	Norge	313	114	200	38	-41	50%	-23	73
Stena Weco AS	Danmark	587	361	226	3 424	103	50%	51	149
Totalt								-18	506

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Resultat	Ägarandel	Koncernresultat	Bokfört värde
2015									
Nordic Rio LLC	Marshallöarna	346	299	47	66	37	50%	16	15
Naviation Gothenburg LLC	Marshallöarna	654	590	64	105	56	50%	15	2
Glacia Limited	Bermuda	541	185	356	92	33	50%	16	178
Northern Marie Australia Ltd	Australien	24	11	13	125	12	50%	6	6
Golden Stena Bulk IMOIIIMAX I	Cypern	316	300	16	65	17	50%	8	8
Golden Stena Bulk IMOIIIMAX III	Cypern	335	325	10	36	10	50%	5	5
Partrederiet SUST I DA	Norge	327	4	323	97	3	50%	-3	108
Partrederiet SUST III DA	Norge	316	14	302	82	2	50%	-2	119
Stena Weco AS	Danmark	973	524	449	4 885	549	50%	275	264
Totalt								336	704

7. FINANSNETTO

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Resultat från andelar i strategiska intresseföretag (se not 6)	-5	60
Erhållna utdelningar från aktieinnehav	43	61
Erhållna utdelningar från finansiella tillgångar	11	75
Erhållna utdelningar	54	136
Realiserat resultat av avyttringar av kortfristiga placeringar	-5	-19
Realiserat resultat av avyttringar av aktier tillgängliga till försäljning	247	115
Nedskrivning av aktier tillgängliga till försäljning		-181
Realiserat resultat från finansiella instrument värderade till marknadsvärde över resultaträkningen	38	207
Realiserat resultat från investeringar i värdepappersfonder	-32	
Orealiserat resultat från kortfristiga placeringar	-166	-50
Orealiserat resultat från finansiella instrument värderade till marknadsvärde över resultaträkningen	2	-107
Resultat från värdepapper	84	-35
Räntetäkter från investeringar i värdepappersfonder	262	
Räntetäkter	213	213
Räntetäkter	475	213
Räntekostnader från investeringar i värdepappersfonder	-64	
Omvärdering av derivat ej inkluderade i säkringsreserven	-43	53
Räntekostnader	-2 416	-2 484
Räntekostnader	-2 523	-2 431
Valutaeffekter hänförliga till tradingverksamhet	50	27
Valutaomräkningseffekter	105	54
Valutavinst/förlust	155	81
Upplösning av kapitaliserade finansieringskostnader	-148	-172
Löftesprovision	-49	-79
Bankavgifter	-24	-21
Övriga finansiella kostnader	-29	-49
Övriga finansiella kostnader från investeringar i värdepappersfonder	-56	
Övriga finansiella intäkter och kostnader	-306	-321
Finansnetto	-2 066	-2 297

Det har inte varit någon materiell ineffektivitet i våra kassaflödessäkringar.

Upplösning av kapitaliserade finansieringskostnader avser periodisering av kostnader för vissa långfristiga lån och leasingförpliktelser över löptid för sådana lån. Se not 31.

8. SKATTER

Resultat före skatt fördelas geografiskt enligt följande:

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Sverige	1 191	2 870
Utanför Sverige	1 608	1 634
Summa	2 799	4 504
Aktuell skatt		
Periodens skattekostnad, Sverige	–77	–15
Justering av skatt hänförlig till tidigare år, Sverige		6
Periodens skattekostnad, utanför Sverige	–365	–240
Justering av skatt hänförlig till tidigare år, utanför Sverige	–7	–44
Total aktuell skatt	–449	–293
Uppskjuten skatt		
Periodens skattekostnad, Sverige	–67	–419
Justering av skatt hänförlig till tidigare år, Sverige	15	–10
Periodens skattekostnad, utanför Sverige	41	159
Justering av skatt hänförlig till tidigare år, utanför Sverige	52	47
Total uppskjuten skatt	41	–223
Total redovisad skatt	–408	–516

Under året uppgick betald skatt till MSEK 251 (344).

Skillnad mellan inkomstskattesats i Sverige och effektiv skattesats, %

Procent	1 januari–31 december	
	2014	2015
Svensk inkomstskattesats	22	22
Effekt av andra skattesatser i utländska dotterföretag	1	
Skatt hänförlig till tidigare år	2	2
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	–2	–1
Ej avdragsgilla kostnader	1	1
Ej skattepliktiga intäkter	–1	–12
Utnyttjade underskottsavdrag	1	
Omstrukturering	–10	3
Förändring av skattesats, netto	–1	–1
Övrigt	2	–3
Effektiv skattesats	15	11

Anledningen till den låga effektiva skattesatsen för 2014 och 2015 är framför allt att shippingaktiviteter och vinster vid försäljning av värdepapper/dotterbolag är undantaget från beskattning i många länder där gruppen bedriver sin verksamhet.

9. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

MSEK	Goodwill	Varumärken	Linje- rättigheter	Distribu- tionsavtal	IT- investeringar	Övriga immatr. tillg.	Totalt
Anskaffningsvärden							
Ingående balans, 1 januari 2014	2 505	833	803	314	829	57	5 341
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	24					14	38
Övriga investeringar			72	2	77	5	156
Försäljningar/utrangeringar					-34	-4	-38
Överföringar	18			-25	4		-3
Kursdifferenser	58	4	80	7	18	9	176
Utgående balans, 31 december 2014	2 605	837	955	298	894	81	5 670
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	-597	-7			-11	-5	-620
Övriga investeringar					55	54	109
Försäljningar/utrangeringar					-38		-38
Överföringar				9	39	-26	22
Kursdifferenser	-14	-1				4	-11
Utgående balans, 31 december 2015	1 994	829	955	307	939	108	5 132
Akkumulerade av- och nedskrivningar							
Ingående balans, 1 januari 2014	-133	-129	-77	-207	-629	-11	-1 186
Kursdifferenser	7		-14	-6	-11		-24
Försäljningar/utrangeringar					36		36
Överföringar	-20			25	-2		3
Årets av- och nedskrivningar			-115	-46	-60		-221
Utgående balans, 31 december 2014	-146	-129	-206	-234	-666	-11	-1 392
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	101	4			4		109
Kursdifferenser	-7	-2	2		-2		-9
Försäljningar/utrangeringar					38		38
Överföringar				-8			-8
Årets av- och nedskrivningar			-56	-46	-68		-170
Utgående balans, 31 december 2015	-52	-127	-260	-288	-694	-11	-1 432
Bokfört värde, 31 december 2014	2 459	708	749	64	228	70	4 278
Bokfört värde, 31 december 2015	1 942	702	695	19	245	97	3 700

Goodwill fördelas på koncernens kassagenererande enheter (KGE) identifierade per rörelsesegment. En sammanfattning av fördelningen av goodwill på rörelsesegmentsnivå återfinns nedan.

MSEK	31 december	
	2014	2015
Adactum	1 978	1 550
Färjelinjer	437	347
Övrigt	44	45
Totalt	2 459	1 942

Prövning av nedskrivningsbehov för goodwill sker årligen samt då indikationer på att nedskrivningsbehov föreligger. Återvinningsvärden för en kassagenererande enhet fastställs baserat på beräkningar av nyttjandevärde. De mest väsentliga antagandena för att fastställa nyttjandevärdet är diskonteringsräntan och tillväxttakten, utöver förväntningar om verksamhetens framtida utveckling.

Diskonteringsräntan före skatt var för Adactum 6–7%. Tillväxttakten för intäkter har inom Adactum bedömts individuellt per bolag och år fram till år 2024. Under denna period varierar tillväxttakten för intäkter normalt mellan 2–5% till och med 2018 och har uppskattats till 2% mellan 2018 och 2024. För perioden därefter har tillväxttakten för intäkter antagits till 1,5% vilket är baserat på ett försiktigt antagande. En förlängd prognosperiod kan styrkas då samtliga bolag har varit verksamma under en längre tid och har en väl beprövad affärsmodell. Adactum har ett långsiktigt ägarperspektiv och arbetar med att vidareutveckla bolagen genom ett aktivt ägande och finansiell styrka utan någon planerad bolagsavyttring. Samma principer användes inom Adactum föregående år.

Vid prövning av nedskrivningsbehov för goodwill inom färjelinjer användes en diskonteringsränta på 7% före skatt. Tillväxttakten för intäkter har bedömts individuellt per bolag eller linje och uppgår i genomsnitt till mellan 2 och 5% till och med 2020 och därefter mellan 0–2%.

Per den 31 december 2015 befanns återvinningsvärdena baserade på nyttjandevärde för de kassagenererade enheterna att inte i något fall understiga redovisade värden, varför nedskrivning av tillhörande goodwill ej var nödvändig.

Ett antal känslighetsanalyser har även upprättats för att undersöka eventuella nedskrivningsbehov. Vid dessa analyser beräknades värdet med användande av 2 procentenheter högre diskonteringsränta än ovan nämnda diskonteringsränta. Dessa känslighetsanalyser visade inget nedskrivningsbehov för väsentliga kassagenererande enheter.

Varumärken

Varumärken är i väsentlighet hänförligt till rörelsesegmentet Adactum. Under 2015 har samtliga varumärken inom Adactum testats för eventuellt nedskrivningsbehov. Testerna har utförts enligt samma tillvägagångssätt som för fastställande av nyttjandevärdet för goodwill, se närmare beskrivning ovan. Använd diskonteringsränta före skatt var för de enskilda varumärkena 6–7% samt tillväxttakten för intäkter antas fram till år 2017 vara 2–5%. För perioden därefter har tillväxttakten för intäkter antagits till 2%. Inget av de utförda testerna påvisade något nedskrivningsbehov. Från och med 2014 görs ingen avskrivning på varumärken då de bedöms ha obestämbar nyttjandeperiod.

10. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

MSEK	Fartyg	Pågående projekt	Vindkraft- verk	Inventarier	Byggnader och mark	Totalt
Anskaffningsvärden						
Ingående balans, 1 januari 2014	62 660	2 450	2 317	5 747	1 627	74 801
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)				92		92
Investeringar	1 588	2 134	3	420	76	4 221
Försäljningar/utrangeringar	-1 053	-109		-292	-63	-1 517
Överföringar	867	-1 075		171	37	
Kursdifferenser	9 962	569		528	118	11 177
Utgående balans, 31 december 2014	74 024	3 969	2 320	6 666	1 795	88 774
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	-17		495	-1 807	-58	-1 387
Investeringar	2 033	1 873	2	289	22	4 219
Försäljningar/utrangeringar	-4 362	-58	-43	-143	-13	-4 619
Överföringar	1 543	-1 702		29	-37	-167
Kursdifferenser	3 729	284		188	12	4 213
Utgående balans, 31 december 2015	76 950	4 366	2 774	5 222	1 721	91 033
Akkumulerade av- och nedskrivningar						
Ingående balans, 1 januari 2014	-21 704		-203	-3 931	-665	-26 503
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)				-21		-21
Försäljningar/utrangeringar	1 119			266	63	1 448
Kursdifferenser	-3 242			-301	-36	-3 579
Överföringar		-15	5			-10
Årets av- och nedskrivningar	-4 056	-10	-116	-416	-46	-4 644
Utgående balans, 31 december 2014	-27 883	-25	-314	-4 403	-684	-33 309
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	372		-79	1 330	57	1 680
Försäljningar/utrangeringar	2 857		9	111	11	2 988
Kursdifferenser	-1 220			-99	-1	-1 320
Överföringar				110	36	146
Årets av- och nedskrivningar	-4 678	-10	-122	-369	-53	-5 232
Utgående balans, 31 december 2015	-30 552	-35	-506	-3 320	-634	-35 047
Bokfört värde, 31 december 2014	46 141	3 944	2 006	2 264	1 111	55 465
Bokfört värde, 31 december 2015	46 398	4 331	2 268	1 902	1 087	55 986

Pågående projekt per balansdagen inkluderar nybeställningar av fem IMOIIIMAX-fartyg och en oljeborrningsrigg. Oljeborrningsriggen beställdes från Samsung i Sydkorea den 26 juni 2013. Två av IMOIIIMAX-fartygen färdigställdes i början på 2016. För de övriga beräknas två fartyg vara färdigställda andra halvåret 2017 och ett i början på 2018. Pågående projekt inkluderar även investeringar i vindkraftverk i Sverige.

Tillsammans uppgår fartygsbeställningarna gentemot varven per balansdagen till MSEK 7 616. I utgående redovisat värde för pågående projekt ingår förskott till varven med MSEK 2 140, vindkraftsprojekt med MSEK 310, kapitaliserad ränta med MSEK 328 och övriga kapitaliserade kostnader med MSEK 1 553.

Kapitalisering av ränta för fartygsprojekt uppgick för år 2015 till MSEK 145 och för år 2014 till MSEK 109.

Prövning för nedskrivningsbehov av fartyg sker årligen samt då indikationer på att nedskrivningsbehov föreligger. Återvinningsvärdet fast-

ställs baserat på beräkning av nyttjandevärde. De mest väsentliga antagandena för att fastställa nyttjandevärdet är diskonteringsränta och tillväxttakt. Vid beräkning av nyttjandevärdet användes en diskonteringsränta på 7% före skatt. Tillväxttakten baseras på gällande kontrakt där tillämpligt. Därutöver har tillväxttakten bedömts till mellan 0–3% för åren under fartygets nyttjandeperiod. Använda antaganden har baserats på en bedömning av återhämtning på oljemarknaden på medellång sikt. Skulle det inte ske kan en framtida nedskrivning bli aktuell. Per den 31 december 2015 befanns återvinningsvärdena baserade på nyttjandevärde inte i något fall understiga redovisade värden, varför nedskrivning ej var nödvändig.

Värderingsintyg upprättade av oberoende värderingsinstitut per 31 december 2015 visar att fartygsflottans marknadsvärde överstiger det bokförda värdet med MSEK 746 (4 082).

Delar av ovanstående utgående redovisade värde för fartyg avser fartyg under finansiella leasingavtal, se vidare not 25.

11. HAMNAR

MSEK

Omvärderade anskaffningsvärden

Ingående balans, 1 januari 2014	3 345
Investeringar	183
Försäljningar/utrangeringar	-66
Överföringar	2
Kursdifferenser	389
Utgående balans, 31 december 2014	3 853

Omvärderingar	375
Investeringar	25
Försäljningar/utrangeringar	-50
Överföringar	139
Kursdifferenser	27
Utgående balans, 31 december 2015	4 369

Akkumulerade avskrivningar

Ingående balans, 1 januari 2014	-84
Försäljningar/utrangeringar	58
Kursdifferenser	-11
Årets avskrivningar	-127
Utgående balans, 31 december 2014	-164

Omvärderingar	117
Försäljningar/utrangeringar	32
Kursdifferenser	5
Överföringar	-129
Årets avskrivningar	-176
Utgående balans, 31 december 2015	-315

Bokfört värde, 31 december 2014	3 689
Bokfört värde, 31 december 2015	4 054

Koncernen äger hamnar i Sverige, Storbritannien och Nederländerna. Hamnar används i den egna verksamheten och inkluderar hamnanläggningar, terminaler med mera.

Koncernens redovisningsprincip avseende värdering av hamnar bygger på omvärderingsmetoden. Den senaste omvärderingen gjordes för samtliga hamnar per 1 januari 2015. Det innebär en effekt på ökat hamnvärde på MSEK 492, fördelat på MSEK 375 på anskaffningsvärde och MSEK 117 på avskrivningar.

För att säkerställa värderingen har oberoende värderingsmän använts för samtliga hamnar.

Det bokförda värdet per 31 december 2015 hade uppgått till MSEK 2 027 (2 259) om hamnar hade varit redovisade till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

12. FÖRVALTNINGSFASTIGHETER

MSEK	31 december	
	2014	2015
Verkligt värde vid årets ingång	27 626	28 945
Investeringar	746	1 061
Omklassificering	369	585
Försäljningar	-518	-1 099
Orealiserade värdeförändringar	362	749
Kursdifferenser	360	-52
Verkligt värde vid årets utgång	28 945	30 189
Förvaltningsfastigheter – pågående projekt		
Verkligt värde vid årets ingång	205	422
Investeringar	550	527
Omklassificering slutförda projekt	-369	-543
Kursdifferenser	36	22
Verkligt värde vid årets utgång	422	428
Totalt verkligt värde förvaltningsfastigheter vid årets utgång	29 367	30 617
Förvaltningsfastigheter – påverkan på periodens resultat		
MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Hyresintäkter	2 428	2 407
Direkta kostnader	-835	-820
Värdering av förvaltningsfastigheter	362	749
Totalt	1 955	2 336

Förvaltningsfastigheter avser koncernens kommersiella bestånd av bostads- och kontorsfastigheter.

Värdering av fastighetsbeståndet sker vid årsskiftet samt varje kvartal. Varje enskild fastighets verkliga värde bedöms genom att använda direktavkastningsmetoden. Driftsöverskottet baseras på marknadsmässiga hyresintäkter minskat med hyresvakanser på 0–1% för bostadsfastigheter och 0–15% för kommersiella fastigheter. Bedömning av avkastningskraven är baserad på information om marknadens förräntningskrav på köp och försäljningar av jämförbara fastigheter i liknande områden. I bedömningen har även hänsyn tagits till fastighetstyp, teknisk standard och byggnadskonstruktion. Vid värderingen den 31 december 2015 användes följande direktavkastningskrav.

Område	Direktavkastningskrav %	
	Bostäder	kommersiellt
Sverige	2,5–5,5	4,75–8,0
Eurozon	n/a	5,9–10,6

Det uppskattade marknadsvärdet för förvaltningsfastigheter var MSEK 30 617 varav MSEK 26 266 är hänförligt till de svenska förvaltningsfastigheterna. Förra årets värde var MSEK 29 367 varav MSEK 25 001 var hänförligt till svenska fastigheter.

För att säkerställa värderingen har en extern värdering utförts för de svenska fastigheterna. Värderingen har gjorts på 26% av samtliga förvaltningsfastigheter men dessa utvalda fastigheter representerar 51% av fastigheterna vad avser fastighetstyp, teknisk standard och byggnadskonstruktion.

Externa värderingar har gjorts på 40% av de utländska förvaltningsfastigheterna.

Vid en jämförelse mellan de interna och externa värderingarna ligger de interna värderingarna inom ett normalt värdeintervall om +/- 10% jämfört de externa värderingarna.

13. INVESTERINGAR I VÄRDEPAPPERSFONDER

Koncernen har sedan slutet av 2002 investerat i värdepappersfonder, så kallade CLO:s ("Collateralized Loan Obligations") vilka förvaltas av Canyon Capital, USA. Dessa värdepappersfonder har i sin tur tagit upp lån från kreditinstitut på obligationsmarknaden och investerat i olika högvakastande obligationer samt företagslån noterade på den amerikanska finansmarknaden. Lånen från kreditinstituten är säkerställda av de köpta värdepapperen. Företagets risk är begränsad till insatt eget kapital.

Under 2015 har företaget haft investeringar i fem olika CLO fonder. Dessa fonder har startats under åren 2004, 2006, 2007, 2012 och 2014. Fonden som startade under år 2004 är under innevarande år avvecklad och fonden som startade 2007 är i det närmaste avvecklad.

Minoritetsandelen i CLO fonden 2004 är 8%, för 2006 är den 11% och för fonden 2007 är den 5%.

Minoritetsandelen i CLO fonderna 2012 och 2014 uppgår till 20%.

Till och med den 31 december 2014 konsoliderades värdepappersfonderna i koncernredovisningen. Under 2015 har koncernen bedömt att Stena inte har sådan kontroll över sina investeringar i CLO:s att de skall konsolideras i enlighet med IFRS 10 (Se vidare not 1 – Redovisnings- och värderingsprinciper). Som ett resultat av den bedömningen har Stena avkonsoliderat CLO:s från den 1 januari 2015. Investeringarna rapporteras istället som övriga långfristiga värdepapper i koncernens balansräkning, värderade till marknadsvärde, se not 14.

Effekten av avkonsolideringen av CLO:s på koncernens balansräkning den 1 januari 2015 anges i tabellen nedan. Effekten har ej bedömts väsentlig och retroaktiva justeringar har därmed ej gjorts.

Effekt från avkonsolidering av CLO:s MSEK	31 december 2014	Effekt från avkonsolidering CLO:s	1 januari 2015
	Tidigare rapporterat		Omräknat
Investeringar i värdepappersfonder	8 112	-8 112	
Övriga långfristiga värdepapper	4 847	761	5 608
Kortfristiga placeringar	1 248	-451	797
Övriga tillgångar	111 610	-156	111 454
Summa tillgångar	125 817	-7 958	117 859
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare	38 724	-136	38 588
Innehav utan bestämmande inflytande	255	-21	234
Skulder i värdepappersfonder	7 540	-7 540	
Övriga skulder	79 298	-261	79 037
Summa eget kapital och skulder	125 817	-7 958	117 859

Värdepappersfondernas påverkan på koncernboks slutet vid konsolidering:

MSEK	1 januari–31 december
	2014
Årets resultat hänförligt till moderbolagets aktieägare	82
Ändel ägd av innehavare utan bestämmande inflytande	11
Årets resultat	93
Investeringar i värdepappersfonder ¹⁾	8 112
Kortfristiga placeringar ²⁾	451
Övriga tillgångar	156
Summa tillgångar	8 719
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare	897
Innehav utan bestämmande inflytande	21
Skulder i värdepappersfonder ³⁾	7 540
Övriga skulder	261
Summa eget kapital och skulder	8 719

Investeringar i värdepappersfonder klassificeras som:

Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde i balansräkningen och över övrigt totalresultat	214
Finansiella tillgångar som värderas till anskaffningsvärde i balansräkningen	7 898
Totalt	8 112

1) Innehav i obligationslån redovisades till verkligt värde med realiserade vinster och förluster redovisade i resultaträkningen. Innehav i dessa värdepapper redovisades till verkligt värde med värdeförändringar över övrigt totalresultat. Företagslån redovisades till anskaffningsvärde vilket innebär att ingen omvärdering görs men dessa prövas vid varje rapporteringstillfälle för eventuellt nedskrivningsbehov. Marknadsvärdet på företagslånen var, för räkenskapsåret 2014, 115 MSEK lägre än bokfört värde.

2) Avser likvida medel i respektive värdepappersfond vilka ej är disponibla av koncernen. Dessa behandlas därför som spärrade.

3) Skulder i värdepappersfonder avser dessa fonders lån från kreditinstitut. Dessa lån är säkerställda av de olika värdepapperen men ej garanterade av Stenakoncernen i övrigt.

14. ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPER

MSEK	31 december	
	2014	2015
Ingående bokfört värde	4 243	4 847
Avkonsolidering CLO:s ¹⁾		761
Tillkommit	3 208	3 533
Avgått	-2 802	-2 406
Förändring av orealiserat resultat över resultaträkningen	-22	-156
Förändring av orealiserat resultat via övrigt totalresultat	-97	-232
Kursdifferenser	317	-15
Utgående bokfört värde	4 847	6 332

MSEK	2014	2015
Övriga långfristiga värdepapper klassificeras som:		
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	1 244	1 282
Finansiella tillgångar som kan säljas, värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	3 603	5 050
Totalt	4 847	6 332

1) Se not 13

Övriga långfristiga värdepapper avser koncernens aktieinnehav, fonder och obligationer, vilka redovisas till verkligt värde.

Aktier till ett värde av MSEK 321 (352) har ställts som säkerhet för skulder till kreditinstitut.

15. ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA TILLGÅNGAR

MSEK	Uppskjutna skatte- fordringar	Andra långfristiga fordringar	Andra långfristiga värdepapper	Aktiverade kostnader	Totalt
Ingående bokfört värde 1 januari, 2014	627	1 107	1 137	335	3 206
Tillkommit	257	546	47	409	1 259
Avgått	-93	-64	-72	-129	-358
Omvärderingar resultaträkningen		284	18		302
Omvärderingar totalresultat		448			448
Omklassificering	-17	24			7
Kursdifferenser	78	128	86	66	358
Utgående bokfört värde 31 december 2014	852	2 473	1 216	681	5 222

MSEK	Uppskjutna skatte- fordringar	Andra långfristiga fordringar	Andra långfristiga värdepapper	Aktiverade kostnader	Totalt
Tillkommit	114	727	24	24	889
Avgått		-494	-20	-196	-710
Förvärvade och avyttrade bolag		-36	-4		-40
Omvärderingar resultaträkningen		136	27		163
Omvärderingar övrigt totalresultat		-75			-75
Omklassificering	32	-233		-27	-228
Kursdifferenser	13	61	-21	33	86
Utgående bokfört värde 31 december 2015	1 011	2 559	1 222	515	5 307

Uppskjutna skattefordringar avser outnyttjade förlustavdrag. Omklassificering inkluderar nettoredovisning mot uppskjutna skatteskulder. Se not 8 och not 21. Andra långfristiga värdepapper avser innehav av ej noterade aktier och fonder. Dessa aktier redovisas som Aktier tillgängliga till försäljning och värderas via övrigt totalresultat.

Andra långfristiga värdepapper

MSEK	Antal/Andel	Bokfört värde
<i>Moderbolagets innehav</i>		
Alligator	3 345 231	64
Spibertech	2 700	11
Totalt andra långfristiga värdepapper, moderbolaget		75
<i>Dotterbolagens innehav</i>		
ING Dutch Office Funds C.V.	Nederländerna 6%	650
Airport Real Estate Management BV.	Nederländerna 20,2%	339
Iofina konvertibel	Storbritannien 100%	127
Övriga		31
Totalt andra långfristiga värdepapper		1 222

16. VARULAGER

MSEK	31 december	
	2014	2015
Bunker- och smörjoljor	129	84
Försäljningsvarulager	239	230
Råvaror och förnödenheter	232	204
Varor under tillverkning	86	90
Färdiga varor	160	139
Totalt	846	747

17. KORTFRISTIGA FORDRINGAR

MSEK	31 december	
	2014	2015
Kundfordringar		
Kundfordringar har klassificerats utifrån förfallotidpunkt		
Ej förfallna	2 154	1 768
Förfallna upp till 30 dagar	407	234
Förfallna mer än 30 dagar	282	286
Totalt	2 843	2 288
Övriga fordringar		
Kortfristiga fordringar, närstående bolag (not 34)	198	239
Övriga kortfristiga fordringar	2 233	2 436
Totalt	2 431	2 675
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Förutbetalda kostnader	591	553
Upplupna intäkter	1 774	1 742
Totalt	2 365	2 294
Totalt kortfristiga fordringar	7 639	7 257

Det bokförda värdet av fordringarna är lika med det verkliga värdet. I kundfordringar ingår reservering för osäkra fordringar med MSEK 132 (49). I försäljningskostnaderna ingår avsättning för kundförluster med MSEK 30 (82).

18. KORTFRISTIGA PLACERINGAR

MSEK	31 december	
	2014	2015
Kortfristiga placeringar, eget kapital och skuldinstrument	272	205
Spärrade medel	976	656
Totalt	1 248	861

Det bokförda värdet av de kortfristiga placeringarna är lika med det verkliga värdet. Omsättningsaktier ingår i kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

Av det totala värdet har MSEK 1 (11) spärrats som säkerhet för vissa banklån, se not 28.

Spärrade medel inkluderar MSEK 0 (451) i likvida medel i värdepappersfonder, se not 13. Dessa likvida medel kan inte disponeras av bolaget och betecknas därför som spärrade. Övriga spärrade medel avser bankmedel som spärrats som säkerhet för olika långfristiga skulder och åtaganden.

19. LIKVIDA MEDEL

MSEK	31 december	
	2014	2015
Kassa och bank	2 255	2 309
Bank deposits	1 251	2
Totalt	3 506	2 311

Bank deposits avser bankmedel, vars ursprungliga bindningstid uppgår till högst tre månader.

20. EGET KAPITAL

Utdelning per aktie (SEK)

2014	4 000
2015	4 500

Specifikation av reserver

MSEK	Verkligt värde reserv	Säkringsreserv	Omvärderingsreserv	Omräkningsreserv	Total
Ingående eget kapital 1 januari 2014	225	-205	992	-1 402	-390
Årets förändring verkligt värde reserv, netto efter skatt	-119				-119
Årets förändring säkringsreserv, netto efter skatt					
– värdering av bunkersäkringar		-537			-537
– värdering av räntesäkringar		-951			-951
– värdering av valutasäkringar		196			196
– säkring av nettoinvestering i utländska dotterbolag		-283			-283
Årets förändring omvärderingsreserv, netto efter skatt			80		80
Årets förändring omräkningsreserv, netto efter skatt				3 191	3 191
Utgående eget kapital 31 december 2014	106	-1 780	1 072	1 789	1 187
Årets förändring verkligt värde reserv, netto efter skatt	-72				-72
Årets förändring säkringsreserv, netto efter skatt					
– värdering av bunkersäkringar		-178			-178
– värdering av räntesäkringar		291			291
– värdering av valutasäkringar		-51			-51
– säkring av nettoinvestering i utländska dotterbolag		117			117
Årets förändring omvärderingsreserv, netto efter skatt			488		488
Årets omräkningsreserv, netto efter skatt				330	330
Utgående eget kapital 31 december 2015	34	-1 601	1 560	2 119	2 112

Verkligt värde reserv

Reserven omfattar vinster och förluster som uppstår vid värdering av finansiella tillgångar som kan säljas. När en sådan tillgång säljs redovisas den ackumulerade vinsten eller förlusten som hänför sig till omvärderingen av tillgången i resultaträkningen. Om en tillgång som omvärderats måste skrivas ned redovisas den ackumulerade vinsten eller förlusten i resultaträkningen.

Säkringsreserv

Säkringsredovisning tillämpas på inköp av bunker, räntekostnader, transaktioner i valuta annan än funktionell valuta samt investeringar i dotterbolag.

Reserven innehåller vinster och förluster som uppstått vid omvärdering av de säkringsinstrument som utgör effektiva säkringar. Den ackumulerade uppskjutna vinsten eller förlusten redovisas i resultatet i samma period eller perioder som den säkrade prognostiserade transaktionen påverkar resultatet.

Omvärderingsreserv

Reserven omfattar omvärdering av tillgångsslaget hamnar. Det omvärderade beloppet utgörs av hamnarnas verkliga värde vid omvärderingstidpunkten. I takt med att avskrivningar görs på hamnar löses omvärderingsreserven upp med samma belopp som periodens avskrivning på övernärsket.

Om en hamns redovisade värde ökar till följd av en omvärdering redovisas ökningen i övrigt totalresultat.

Om en hamns redovisade värde minskar till följd av omvärderingen redovisas minskningen i resultaträkningen. Dock ska minskningen redovisas i övrigt totalresultat till den del det finns befintligt kreditsaldo i omvärderingsreserven vad gäller den tillgången.

Omräkningsreserv

Kursdifferenser som är hänförliga till omräkning av koncernens utländska dotterbolags funktionella valutor till SEK ackumuleras i omräkningsreserven. Vid försäljning av en utländsk verksamhet redovisas den ackumulerade omräknade valutaeffekten som redovisats i reserven i resultaträkningen och inkluderas i vinsten eller förlusten vid försäljningen.

21. UPPSKJUTNA SKATTER

MSEK	31 december	
	2014	2015
Uppskjutna skatteskulder		
Materiella anläggningstillgångar	4 275	4 970
Finansiella anläggningstillgångar	177	304
Avsättningar	569	537
Övrigt	88	60
Uppskjutna skatteskulder, brutto	5 109	5 871
Uppskjutna skattefordringar		
Materiella anläggningstillgångar	291	211
Förlustavdrag	2 898	2 728
Finansiella anläggningstillgångar	169	244
Avsättningar	111	259
Övrigt	7	28
Avgår ej beaktade uppskjutna skattefordringar avseende förlustavdrag	-1 375	-1 274
Uppskjutna skattefordringar, brutto	2 101	2 196
Netto uppskjutna skatteskulder	3 008	3 675
varav redovisat som:		
Uppskjutna skattefordringar (not 15)	852	1 011
Uppskjutna skatteskulder	3 860	4 686

Uppskjutna skatter har beräknats totalt per land. Netto uppskjutna skattefordringar redovisas under övriga långfristiga tillgångar. Beräkning av uppskjutna skatter är baserat på den nominella skattesatsen i respektive land.

MSEK	2014			2015		
	Skatter via resultaträkningen	Skatter via övrigt totalresultat	Totala skatter	Skatter via resultaträkningen	Skatter via övrigt totalresultat	Totala skatter
Aktuell skatt	-450		-450	-293		-293
Uppskjutna skatter	42	507	549	-223	-172	-395
	-408	507	99	-516	-172	-688

Bolagets förlustavdrag brutto fördelas enligt följande:

MSEK	31 december	
	2014	2015
Sverige	4 564	4 348
Övriga världen	7 960	6 777
Totalt	12 524	11 125

De flesta förlustavdrag saknar förfallodatum. Förlustavdrag på MSEK 3 129 förfaller mellan 2016 och 2024.

22. ERSÄTTNING TILL ANSTÄLLDA

Ersättningar efter avslutad anställning, såsom pensioner, hälsovård och andra ersättningar, erläggs till övervägande del genom fortlöpande betalningar till fristående myndigheter eller organ som därmed övertar förpliktelserna mot de anställda, det vill säga genom så kallade avgiftsbestämda planer. Resterande del fullgörs genom så kallade förmånsbestämda planer där förpliktelserna kvarstår inom koncernen. För förmånsbestämda planer beräknas koncernens kostnader samt värdet av utestående förpliktelser per balansdagen med hjälp av aktuariella beräkningar vilka syftar till att fastställa nuvärdet av utfärdade förpliktelser. De aktuariella antagandena avser diskonteringsränta, inflation, antaganden för dödlighet, löneökningar, förväntad avkastning på tillgångarna samt andra faktorer. Diskonteringsräntan är baserad på långfristiga företags- eller statsobligationer såväl som bostadsobligationer för planerna i Sverige. Tillgångarna består till största del av långfristiga företagsobligationer, statsobligationer samt aktier. Förmånsbestämda planer förekommer inom framförallt koncernens dotterföretag i Storbritannien. Andra väsentliga förmånsbestämda planer omfattar tjänstemän i den svenska verksamheten (främst PRI-planen) samt anställda i Nederländerna och Norge.

Kostnader redovisade i rörelseresultatet inkluderar kostnader för tjänstgöring under innevarande år, kostnader för tjänstgöring under tidigare år, nettoräntekostnader, administrationskostnader samt vinster och förluster vid regleringar. Kostnader redovisas som övrig rörelsekostnad eller administrationskostnad, beroende på de anställdas uppgifter. Effekter av omräkning redovisas i övrigt totalresultat.

En kortfattad beskrivning av de större pensionsplanerna följer nedan.

Storbritannien

Koncernen deltar i av dotterbolagen fonderade pensionsplaner (Company Scheme) samt har andelar i två industrifonder; Merchant Navy Ratings Pension Fund (MNRPF) och Merchant Navy Officers Pension Fund (MNOFP). Koncernen uppskattar sin totala andel i MNRPF till 20% (19%) och i MNOFP till 12% (12%), vilket baseras på uppgifter från pensionsplanernas förvaltare. Av koncernens totala pensionsåtaganden i Storbritannien svarar Stena Line Holding koncernen för cirka 85%. MNRPF antog en betalningsplan 2001 då koncernens andel uppgick till cirka 32%, varvid hälften av planens inbetalningar gjordes av andra arbetsgivare som genomförde frivilliga betalningar. Avtalet med frivilliga inbetalningar upphörde dock 2006 och som ett resultat ökade koncernens andel av underskottet till cirka 60%. Koncernen initierade en rättsprocess mot MNRPF för att fastställa hur underskottet skall fördelas bland de olika arbetsgivarna. Den engelska court of Appeal fastställde 2011 ett utslag från High Court, att underskottsbetalning till MNRPF kan krävas av alla företag som tidigare deltagit i fonden, inklusive företag som inte längre anställer några medlemmar.

High Court i London meddelade under 2015 att de godkänner pensionsstyrelsens förslag till ny betalningsplan i MNRPF. Detta innebär att koncernens andel fastställs till 20% samt att tidigare underskottsbetalningar från 2001 räknas av framtida underskott.

Den senaste treårsvärderingen i MNRPF gjordes per 31 mars 2014. På grund av den utdragna rättsprocessen bestämde pensionsstyrelsen att arbetsgivarna ska betala 150% av sin underskottsandel för att säkerställa fonderingen i pensionsplanen. Beroende på betalningsförmågan hos samtliga bolag kan denna utökade andel ändras vid nästa värderingstillfälle, vilket är 31 mars 2017. Det utökade betalningskravet ska inte ses som en ökning av skuldandelen utan som en periodisering av totala inbetalningar till pensionsplanen.

Pensionsplanerna (Company Schemes) i koncernens dotterbolag ger rätt till ersättningar som är kopplade till de enskilda medlemmarnas slutlön vid det tidigaste av det datum då de lämnar bolaget eller går i pension. Ersättningarna via de två industrifonderna är kopplade till de enskilda medlemmarnas genomsnittliga slutlön enligt ett karriärsindexerat system. Samtliga planer är stängda för nya medlemmar. Fonderingsnivån för respektive plan bedöms vart tredje år och därefter upprättas en inbetalningsplan i överenskommelse mellan arbetsgivare och förvaltare av pensionsfonden, vilken omfattar planmässiga betalningar tillsammans med underskottsbetalningar som krävs för att möta underskottet mellan tillgångar och skulder. Placeringsstrategin beslutas av pensionsplanens styrelse (trustees) i samråd med arbetsgivarna. Tillgångarna hanteras av pensionsplanernas förvaltare genom oberoende fondförvaltare, på uppdrag av pensionsplanernas styrelser. Respektive pensionsplan regleras av "Trust Deed and Rules" och planerna styrs av fristående pensionsbolag där styrelsen representeras av arbetsgivare och medlemmar.

Sverige

För tjänstemän i Sverige tryggas ITP 2-planens förmånsbestämda pensionsåtaganden för ålders- och familjepension genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 10 Redovisning av pensionsplanen ITP 2 som finansieras genom försäkring i Alecta, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För räkenskapsåret 2015 har koncernen inte haft tillgång till information för att kunna redovisa sin proportionella andel av planens förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader vilket medfört att planen inte varit möjlig att redovisa som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen ITP2 som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Premien för den förmånsbestämda ålders- och familjepensionen är individuellt beräknad och är bland annat beroende av lön, tidigare intjänad pension och förväntad återstående tjänstgöringstid.

Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska metoder och antaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19. Den kollektiva konsolideringsnivån ska normalt tillåtas variera mellan 125 och 155%. Om Alectas kollektiva konsolideringsnivå understiger 125% eller överstiger 155% ska åtgärder vidtas i syfte att skapa förutsättningar för att konsolideringsnivån återgår till normalintervallet. Vid låg konsolidering kan en åtgärd vara att

FORTS. NOT 22

höja det avtalade priset för nyteckning och utökning av befintliga förmåner. Vid hög konsolidering kan en åtgärd vara att införa premie-reduktioner. Vid utgången av 2015 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 153% (143%).

Andra förmånsbestämda pensionsplaner i Sverige tryggas främst av pensionsstiftelse i egen regi. Det förekommer inget krav på en lägsta fonderingsnivå. Pensionsutbetalningar till pensionärer sker direkt från Stena och inte från stiftelsens pensionstillgångar.

Övriga länder

Det finns ett antal mindre pensionsplaner i övriga länder, varav de större finns i Nederländerna och Norge. De förmånsbestämda pensionsplanerna i Nederländerna och Norge är lönebaserade pensionsförmåner och är öppna för nya deltagare. Pensionens storlek är baserad på genomsnitts- eller slutlönen. Pensionsplanerna är fullt fonderade.

Information per land 31 december 2014	Sverige	Storbritannien	Övriga länder	Totalt
Redovisning i balansräkningen				
Nuvärde av fonderade och ofonderade förpliktelser	538	9 682	251	10 471
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	-282	-9 431	-276	-9 989
Totalt (överskott)/underskott	256	251	-25	482
Varav redovisade som				
Överskott i fonderade pensionsplaner	75	62	26	163
Pensioner och liknande förpliktelser	331	313	1	645
Total fonderingsnivå för samtliga planer, %	52%	97%	110%	95%
Redovisning i resultaträkningen				
Kostnad för tjänstgöring under innevarande år	7	39		46
Kostnad för tjänstgöring under tidigare år		49		49
Räntekostnad, netto	8	22		30
Administrationskostnader		52		52
Omvärdering (vinst)/förlust	50	74		124
Total kostnad (vinst) för förmånsbestämda planer	65	236		301
Huvudsakliga antaganden för värderingen av förpliktelsen				
Livslängd, år:				
Män – nuvarande ålder 65	20,7	20,7		
Kvinnor – nuvarande ålder 65	23,2	23,3		
Inflation, % ¹⁾	1,3	3,0		
Diskonteringsränta, %	3,0	3,8		

Vägd genomsnittlig löptid för pensionsförpliktelsen uppgår till 17 år.

1) Angiven inflation för Storbritannien avser RPI. Använd CPI är 1,3 lägre än RPI.

Information per land 31 december 2015	Sverige	Storbritannien	Övriga länder	Totalt
Redovisning i balansräkningen				
Nuvärde av fonderade och ofonderade förpliktelser	538	9 861	320	10 719
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	-296	-9 914	-333	-10 543
Totalt (överskott)/underskott	242	-53	-13	176
Varav redovisade som				
Överskott i fonderade pensionsplaner	91	279	25	395
Pensioner och liknande förpliktelser	333	226	12	571
Total fonderingsnivå för samtliga planer, %	55%	101%	104%	98%
Redovisning i resultaträkningen				
Kostnad för tjänstgöring under innevarande år	5	36	33	74
Räntekostnad, netto	8	11	1	20
Administrationskostnader		62		62
Omvärdering (vinst)/förlust	-18	-73	3	-88
Total kostnad (vinst) för förmånsbestämda planer	-6	36	37	67
Huvudsakliga antaganden för värderingen av förpliktelsen				
Livslängd, år:				
Män – nuvarande ålder 65	21,7	22,2		
Kvinnor – nuvarande ålder 65	24,0	23,8		
Inflation, % ¹⁾	1,8	3,0		
Diskonteringsränta, %	3,5	4,0		

Vägd genomsnittlig löptid för pensionsförpliktelsen uppgår till 15 år.

1) Angiven inflation för Storbritannien avser RPI. Använd CPI är 1,2 lägre än RPI.

Avstämning av förändring i nuvärdet av förmånsbestämd förpliktelse avseende fonderade och ofonderade förpliktelser	2014	2015
Ingående balans 1 januari	8 468	10 471
Kostnad för tjänstgöring under innevarande år	46	74
Kostnad för tjänstgöring under tidigare år	49	
Administrationskostnader	52	62
Räntekostnader	396	405
Omvärdering till följd av förändrade finansiella antaganden	830	-174
Omvärdering till följd av förändrade demografiska antaganden	-19	446
Omvärdering till följd av erfarenhetsbaserade justeringar	-201	-350
Omvärdering till följd av ändrad andel i pensionsplan	23	129
Inbetalningar av deltagare i pensionsplaner	5	6
Utbetalda förmåner	-335	-576
Valutakursdifferenser	1 157	226
Utgående balans 31 december	10 471	10 719

FORTS. NOT 22

Avstämning av förändring i verkligt värde av förvaltningstillgångar	2014	2015
Ingående balans 1 januari	7 992	9 989
Ränteintäkter på förvaltningstillgångar	366	385
Omvärdering till följd av förändrade antaganden	485	40
Omvärdering till följd av ändrad andel i pensionsplan	23	97
Inbetalningar av deltagare i pensionsplaner	5	6
Inbetalningar av avgifter	218	377
Utbetalda förmåner	-205	-566
Valutakursdifferenser	1 105	215
Utgående balans 31 december	9 989	10 543

Känslighetsanalysen nedan redogör för effekten på den förmånsbestämda pensionsskuldens storlek vid en förändring av aktuariella antaganden. Känslighetsanalysen är inte avsedd att uttrycka Stenas uppfattning om sannolikheten för en ändring. Den baseras på en

förändring i ett antagande medan alla andra antaganden hålls konstanta. I praktiken är det osannolikt att detta inträffar och förändringar i några av antagandena kan vara korrelerade.

Känslighetsanalys av förpliktelseerna	Sverige	Storbritannien	Övriga länder	Totalt
Livslängd +1 år	18	319	8	345
Inflation +0,5%	54	456	29	539
Diskonteringsränta +0,5%	-50	-681	-30	-761
Diskonteringsränta -0,5%	57	715	35	807

Marknadsvärde av förvaltningstillgångar per kategori	2014			2015		
	Marknadsnoterade	Ej marknadsnoterade	Totalt	Marknadsnoterade	Ej marknadsnoterade	Totalt
Eget kapitalinstrument	3 193	168	3 361	3 201	298	3 499
Räntebärande värdepapper	4 739		4 739	5 822		5 822
Fastigheter		570	570		676	676
Försäkringsbrev	40		40	41		41
Likvida medel och liknande	763	516	1 279	505		505
Totalt	8 735	1 254	9 989	9 569	974	10 543

Investeringsstrategi och riskhantering

Genom våra förmånsbestämda pensionsplaner är koncernen exponerad mot ett antal risker.

Pensionsplanernas skulder är beräknade genom användning av ett antal antaganden, bland annat inflation, dödlighet och diskonteringsränta. Om förvaltningstillgångarna inte uppnår motsvarande avkastning kommer ett underskott att uppstå. Målsättningen för koncernens placeringsstrategi är att över tid minska koncernens totala pensionskostnad och för att uppnå detta accepteras ett visst risktagande. Placeringarna är långsiktiga och fördelningen av tillgångsslag säkerställer att

investeringsportföljerna är väl diversifierade. Koncernledningen godkänner ramarna för koncernens placeringsstrategi av pensionstillgångar. Det slutliga placeringsbeslutet fattas av de lokala pensionsfondernas och stiftelsernas styrelser som rådgör med Stena.

Ökad livslängd hos förmånstagare och ökad inflation är de primära riskerna som påverkar den framtida utbetalningens storlek och därmed skuldens omfattning. Koncernledningen bevakar kontinuerligt diskonteringsränta, inflation samt antagande om livslängd för att säkerställa att förvaltningstillgångarna matchas med pensionsförpliktelseerna.

23. SKULDER TILL KREDITINSTITUT

MSEK	2014			2015		
	Kortfristiga	Långfristiga	Totalt	Kortfristiga	Långfristiga	Totalt
Fastighetslån	558	12 180	12 738	236	15 876	16 112
Övriga banklån	2 091	24 931	27 022	1 963	24 359	26 322
Checkkrediter	349	6 179	6 528	2	702	704
Totalt	2 998	43 290	46 288	2 201	40 937	43 138

Avseende skuldernas förfallotid se not 31, Finansiella riskfaktorer och finansiell riskhantering.

Redovisade belopp, per valuta, för koncernens upplåning är följande

MSEK	31 december	
	2014	2015
SEK	13 319	16 103
GBP	1 232	246
USD	22 356	19 774
EUR	8 862	6 520
Andra valutor	519	495
Totalt	46 288	43 138

Angående ställda säkerheter, se not 28.

24. OBLIGATIONSLÅN

I februari 2007 upptogs en Eurobond uppgående till MEUR 300 till en ränta om 6,125% och med en löptid till och med 1 februari 2017.

I februari 2007 upptogs även ytterligare en Eurobond uppgående till MEUR 102 till en ränta om 5,875% och med en löptid till och med 1 februari 2019.

I mars 2010 upptogs en Eurobond uppgående till MEUR 200 till en ränta om 7,875% och med en löptid till och med 15 mars 2020.

I januari 2014 upptogs en tioårig obligation på MUSD 600 till en ränta om 7,000% och med en löptid till och med 1 februari 2024. Syftet med transaktionen var att förlänga vår amorteringsprofil och amortera ner utestående belopp under existerande kreditfacilitet.

I februari 2014 upptogs ytterligare en tioårig obligation som uppgick till MUSD 350 till en ränta om 5,750%. Säkerheten i denna

obligation består av enheterna Stena DrillMAX och Stena Carron.

Syftet med denna transaktion var att förlänga existerande amorteringsprofil och frigöra mer likviditet. Som ett resultat av transaktionerna under våren 2014 har utrymmet i existerande RCF (Revolver Credit Facility) MUSD 1 000 sänkts till MUSD 600. I februari 2015 omförhandlade vi vår befintliga MUSD 600 kreditfacilitet. Syftet var att sänka marginalen, förlänga löptiden och öka kreditramen till MUSD 800.

Verkligt värde för obligationslånen är per 31 december 2015 MSEK 12 654 (12 896).

Gällande finansiella och operativa kovenanter kopplade till obligationslånen, se not 31.

Emitterat – Förfall	Nominellt	Utestående	Ränta	Verkligt värde 31 december		Redovisat värde 31 december	
				2014	2015	2014	2015
2007–2017	MEUR 300	MEUR 295	6,125%	MEUR 314	MEUR 303	2 831	2 705
2007–2019	MEUR 102	MEUR 102	5,875%	MEUR 108	MEUR 106	962	935
2010–2020	MEUR 200	MEUR 200	7,875%	MEUR 225	MEUR 218	1 888	1 834
2014–2024	MUSD 600	MUSD 600	7,000%	MUSD 551	MUSD 510	4 682	5 065
2014–2024	MUSD 350	MUSD 350	5,750%	MUSD 320	MUSD 308	2 730	2 954
Totalt						13 093	13 493
Varav							
Långfristig del av obligationslån						13 093	13 493
Kortfristig del av obligationslån							

25. LEASING

Koncernen som leasetagare

Operationella leasar inkluderar huvudsakligen charter av tankfartyg på timecharter, färjor på bareboatcharter samt inhyrda hamn-anläggningar. Dessutom leasas lokaler, bilar och kontorsutrustning.

Kostnaderna för operationella leasingavtal har utvecklats enligt följande:

MSEK	31 december	
	2014	2015
Rörelsens kostnader	1 312	1 628

Koncernens finansiella leasar omfattar ett RoPax-fartyg. Anskaffningsvärdet för fartyg under finansiella leasingavtal uppgick per balansdagen till MSEK 532 (547) och netto bokfört värde till MSEK 404 (457).

Framtida minimileaseavgifter uppgick per balansdagen till:

MSEK	2014	
	Operationella leasar	Finansiella leasar
2015	831	233
2016	645	122
2017	593	409
2018	565	20
2019	545	1
2020 och därefter	1 362	1
Summa minimileaseavgifter	4 541	786

Framtida minimileaseavgifter uppgick per balansdagen till:

MSEK	2015	
	Operationella leasar	Finansiella leasar
2016	1 365	39
2017	996	374
2018	747	6
2019	585	7
2020	428	8
2021 och därefter	1 330	25
Summa minimileaseavgifter	5 451	459

Koncernen som leasegivare

Koncernen hyr ut fartyg och fastigheter till externa parter under operationella leasingavtal. Bokförda värden för fartyg och fastigheter för extern uthyrning uppgick på balansdagen till:

MSEK	2014			2015		
	Anskaffningsvärde	Ackum. avskrivning	Netto bokfört värde	Anskaffningsvärde	Ackum. avskrivning	Netto bokfört värde
Fartyg	42 717	-13 967	28 750	56 836	-20 570	36 266
Förvaltningsfastigheter	29 367		29 367	30 617		30 617
Totalt	72 084	-13 967	58 117	87 453	-20 570	66 883

Framtida minimileaseintäkter uppgick per balansdagen till:

MSEK	2014		
	Fartyg	Förvaltningsfastigheter	Totalt
2015	6 701	729	7 430
2016	5 586	590	6 176
2017	1 534	427	1 961
2018	38	293	331
2019	38	192	230
2020 och därefter	14	523	537
Summa minimileaseintäkter	13 911	2 754	16 665

Framtida minimileaseintäkter uppgick per balansdagen till:

MSEK	2015		
	Fartyg	Förvaltnings- fastigheter	Totalt
2016	7 321	660	7 981
2017	2 215	552	2 767
2018	127	415	542
2019	38	279	317
2020	19	178	197
2021 och därefter		587	587
Summa minimileaseintäkter	9 720	2 671	12 391

Uppgifterna för förvaltningsfastigheter avser kontorsfastigheter men exkluderar bostadsfastigheter, eftersom bostadskontrakt vanligen har en uppsägningstid på högst 3 månader.

26. ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA SKULDER

MSEK	31 december	
	2014	2015
Förutbetalda intäkter, långfristiga ¹⁾	1 261	459
Övriga skulder	2 685	2 734
Totalt	3 946	3 193

Förfallotid på balansdagen

MSEK	1–3 år	4–5 år	Mer än 5 år	Totalt
Förutbetalda intäkter, långfristiga	420	10	29	459
Övriga skulder	1 009	532	1 193	2 734
Totalt	1 429	542	1 222	3 193

1) Den 21 november 2014 kanceleerade Statoil det treåriga charteravtalet för borrhartyget *Stena Carron*. Stena har erhållit kompensation, uppgående till MUSD 276, för den återstående kontraktstiden (2,5 år) vilket förklarar det höga beloppet år 2014 på förutbetalda intäkter, charterhyror. 2015 är den största kvarvarande kompensationen att betrakta som kortfristig.

27. UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

MSEK	31 december	
	2014	2015
Upplupna kostnader		
Charterhyror och driftskostnader fartyg	140	284
Räntekostnader	731	1 013
Personalkostnader	365	373
Övriga kostnader	1 484	1 606
	2 720	3 276
Förutbetalda intäkter		
Charterhyror ¹⁾	931	936
Förutbetalda intäkter	795	657
	1 726	1 593
Totalt upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4 446	4 869

1) Den 21 november 2014 kanceleerade Statoil det treåriga charteravtalet för borrhartyget *Stena Carron*. Stena har erhållit kompensation, uppgående till MUSD 276, för den återstående kontraktstiden (2,5 år).

28. STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

Pantsatta tillgångar

De pantsatta tillgångarna används som säkerheter för olika finansieringar. Panterna kan endast användas av långivarna mot vilka Stena har misslyckats i att fullgöra sina åtaganden enligt avtal eller att avtalad tid för att åtgärda problemet har löpt ut.

Följande säkerheter har ställts för skulder till kreditinstitut

MSEK	31 december	
	2014	2015
Aktier i dotterbolag	571	584
Fartygsinteckningar	35 150	35 722
Fastighetsinteckningar	13 026	22 096
Företagsinteckningar	1 934	
Andelar i intressebolag	1 029	1 066
Andra långfristiga värdepapper	352	321
Kundfordringar	430	28
Kortfristiga placeringar	11	1
Övriga pantsatta tillgångar	1 360	1 801
Totala säkerheter för egna skulder till kreditinstitut	53 863	61 619
Investeringar i värdepappersfonder ¹⁾	8 112	
Totala säkerheter för skulder till kreditinstitut	61 975	61 619
Skulder till kreditinstitut inklusive leasingåtaganden	47 073	43 597
Skulder i värdepappersfonder ¹⁾	7 540	
Totala skulder till kreditinstitut	54 613	43 597

1) Avser CLO:s som avkonsoliderats 2015, se not 13

Dessutom är vissa försäkringsavtal pantförskrivna. Inga säkerheter har ställts för andras skulder.

Åtaganden

Borgensförpliktelser avser i huvudsak garantier för fastighetslån, fartygsprojekt i intressebolag samt fullgörandegarantier knutna till vissa dotterbolags rörelseverksamhet.

Utöver vad som angetts i tabellen ovan har ett antal fartyg, hamnanläggningar med mera kontrakterats, för vilka avgifter skall erläggas

med MSEK 1 365 under 2016 och MSEK 4 086 från och med 2017. Se not 25. Per balansdagen hade kontrakt tecknats avseende nybeställningar av fem IMOIIIMAX-fartyg och en oljeboringsrigg. Tillsammans uppgick beställningssumman gentemot varven till MSEK 7 616, varav förskott erlagts med MSEK 2 140.

Utöver ovanstående finns det skattetvister med skatteverk.

Följande eventualförpliktelser har lämnats

MSEK	31 december	
	2014	2015
Borgensförbindelser	2 382	2 000
Övriga eventualförpliktelser	50	100
Totalt	2 432	2 100

29. FÖRVARV OCH AVYTTRINGAR AV VERKSAMHETER

Under året har tre större förvärv gjorts. I februari köptes bolaget Sessan Jutlandica AB, i september köptes två vindkraftbolag; Möckelsjö Energi HB och Örbacken Energi HB samt i december köptes Rodamco Tumlaren AB vilket är en mindre koncern med tre bolag.

Under 2015 har koncernen även gjort två större avyttringar. I januari sålde affärsområdet Färjelinjer verksamheten som trafikerar linjen Helsingborg–Helsingør och i april sålde affärsområdet Adactum sitt innehav i MPP Mediatec Group AB.

Förvärv

Sessan Jutlandica AB

Den 2 mars 2015 förvärvade Stenakoncernen det fartygsägande bolaget Sessan Jutlandica AB. Bolaget hade säte i Göteborg, Sverige och har inga anställda. Bolaget ägde vid förvärvet ett av de fartyg som trafikerar linjen Göteborg–Fredrikshamn. Köpeskillingen uppgick till MSEK 348 och skillnaden mellan köpeskillning och nettotillgångar är MSEK 340 och hänför sig till övervärde på fartyg. Efter förvärvet har bolaget fusionerats med Stena Nordica AB.

Möckelsjö Energi HB och Örbacken Energi HB

Den 15 oktober 2015 förvärvade Stenakoncernen de två vindkraft-parkerna Möckelsjö och Örbacken genom att köpa resterande 95% av bolagen Möckelsjö Energi HB och Örbacken Energi HB. Bolagen har säte i Göteborg, Sverige och har inte några anställda. Bolagen ägs av affärsområdet Adactum som tidigare ägde 5% i dessa bolag. Köpeskillingen uppgick till 123 MSEK vilket var bokfört värde.

Rodamco Tumlaren AB

Den 29 december 2015 förvärvade Stenakoncernen 100% i Rodamco Tumlaren AB. Bolaget har två dotterbolag, säte i Stockholm och har inga anställda. Koncernen har tidigare ägt ett köpcenter som innan förvärvet såldes externt.

Köpeskillingen uppgick till MSEK 901 och skillnaden mellan köpeskillning och nettotillgångar är MSEK 125 och hänför sig till uppskjuten skatt.

Det sammanlagda värdet av de förvärvade tillgångarna och skulderna framgår av nedan tabell, vilken även visar den kassaflödesmässiga påverkan av förvärven. Samtliga förvärvade tillgångar och skulder rapporterades enligt IFRS, alternativt ingen skillnad mot IFRS, vid tiden för förvärvet.

MSEK	2015
Förvärvade tillgångar och skulder	
Materiella anläggningstillgångar	416
Korta fordringar	1 169
Likvida medel	165
Långa skulder	-293
Uppskjuten skatt	-249
Kortfristiga skulder	-173
Förvärvade nettotillgångar	1 035
Goodwill	2
Fartyg	436
Uppskjuten skatt	30
Innehav utan bestämmande inflytande	-6
Summa	1 497
Köpeskillning	-1 497
Uppskjuten köpeskillning	
Likvida medel i de förvärvade verksamheterna	165
Påverkan på koncernens likvida medel	-1 332

Förvärvsrelaterade utgifter uppgår totalt till MSEK 2 och redovisas som direkta rörelsekostnader.

FORTS. NOT 29

Avyttringar*HIH Ferries*

Per den 9 januari 2015 tecknade Stenakoncernen och Scandlines avtal om försäljning av färjelinjen Helsingborg–Helsingør till en europeisk infrastrukturfond som förvaltas av First State Investments. Linjen Helsingborg–Helsingør har opererat genom gemensam verksamhet mellan Stenakoncernen och Scandlines med ett ägande på 50% var. Från slutet januari 2015 tog First State European Diversified Infrastructure Fund FCP-SIF över linjen. I försäljningen ingår de fem fartyg som trafikerar linjen. Försäljningen genererade en vinst för Stenakoncernen om MSEK 1 669.

MPP Mediatec Group AB

Under slutet av mars 2015 ingick Stena Adactum avtal om att avyttra koncernen MPP Mediatec Group AB där Stenakoncernen ägde 63%. Köpare är bolaget NEP som verkar inom samma bransch. Överlåtelse skedde i april retroaktivt från 1 januari 2015. MPP Mediatec Group AB har cirka 320 anställda och huvudkontor i Göteborg, Sverige. Försäljningen genererade en vinst för Stenakoncernen om MSEK 40.

Det sammanlagda värdet av de avyttrade tillgångarna och skulderna framgår av nedan tabell, vilken även visar den kassaflödesmässiga påverkan av avyttringarna. Samtliga förvärvade tillgångar och skulder rapporterades enligt IFRS, alternativt ingen skillnad mot IFRS, vid tiden för förvärvet.

MSEK	2015
Avyttrade tillgångar och skulder	
Immateriella anläggningstillgångar	-188
Materiella anläggningstillgångar	-557
Finansiella anläggningstillgångar	-183
Korta fordringar	-365
Likvida medel	-11
Långa skulder	312
Kortfristiga skulder	381
Avyttrade nettotillgångar	-611
Goodwill	-321
Innehav utan bestämmande inflytande	117
Summa	-815
Köpeskillning	2 491
Uppskjuten köpeskillning	-101
Likvida medel i de avyttrade verksamheterna	-11
Påverkan på koncernens likvida medel	2 379

Utgifter relaterade till avyttringarna uppgår till totalt MSEK 41 och redovisas i tabellen ovan som en minskning av köpeskillningen.

30. KASSAFLÖDESANALYS

Räntebetalningar

MSEK	31 december	
	2014	2015
Betalda räntor	2 642	2 578
Ränteinbetalningar	475	279

Betald skatt

Under 2015 uppgick betald skatt till MSEK 251 (344).

Investeringsaktiviteter

I övriga investeringar 2015 ingår reglering av upplupna intäkter som ingick i förvärvet av Rodamco Tumblaren AB.

Finansiella aktiviteter

Både 2015 och 2014 avsåg övriga finansieringar till största delen finansieringskostnader. 2014 var finansieringskostnaderna MSEK 499 och hänförde sig framförallt till de nya obligationslån som upptogs under året. Finansieringskostnaderna är aktiverade och skrivs av på lånets kontraktstid.

31. FINANSIELLA RISKFAKTORER OCH FINANSIELL RISKHANTERING

Den här noten beskriver den finansiella riskhanteringen i Stenakoncernen. Redovisningsprinciper för finansiella instrument beskrivs i not 1 och den finansiella informationen för 2015 och 2014 beskrivs i not 32. Andra noter som inkluderar information som används i not 31 och 32 är not 13 Investeringar i värdepappersfonder, not 14 Övriga långfristiga värdepapper, not 15 Övriga långfristiga tillgångar och not 18 Kortfristiga placeringar.

Finansiella instrument i Stenakoncernen består av banklån, derivat, finansiella leasingkontrakt, leverantörsskulder, kundfordringar, obligationer, aktier och andelar samt kassa och korta investeringar.

Den primära risk som uppstår vid handel med finansiella instrument är marknadsrisk som inkluderar ränterisk, valutarisk, prISRISK, kreditrisk och likviditetsrisk. Alla dessa risker hanteras genom efterlevande av den upprättade Finanspolicyen.

Finansiella riskfaktorer

Koncernen utsätts genom sin verksamhet för en mängd olika finansiella risker. Koncernens övergripande riskhanteringspolicy fokuserar på oförutsägbarheten på de finansiella marknaderna och eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat.

Koncernen använder derivatinstrument för att säkra viss riskexponering.

Riskhanteringen sköts av en central finansavdelning, "Stena Finans", enligt policies som fastställts av styrelsen. Stena Finans identifierar, utvärderar och säkrar finansiella risker i nära samarbete med koncernens operativa enheter. Styrelsen upprättar skriftliga policies såväl för den övergripande riskhanteringen som för specifika områden, såsom valutarisk, ränterisk, kreditrisk, användning av derivata och icke-derivata finansiella instrument samt placering av överlikviditet.

Koncernen använder sig av finansiella instrument för att reducera risken för större resultatpåverkan från prisförändringar på valuta-, ränte- och oljemarknaderna.

Som grundprincip finansieras anläggningstillgångar med långfristig upplåning i form av obligationslån, banklån och leasing. Varje dotterbolags tillgångar finansieras i lokal valuta och i den mån tillgångar och skulder i respektive valuta inte kan matchas, justeras nettopositionen med hjälp av finansiella instrument.

För att uppnå en önskad valutamix och räntebindningsprofil används olika typer av ränteinstrument såsom swappar till fast ränta, swappar med kombinerad valuta- och räntebindning eller ränteoptioner som binder räntenivån inom vissa intervall.

Valutarisker uppstår dels vid omräkningen till svenska kronor av resultat och balansposter i utländsk valuta och dels vid omräkningen av kassaflöden i utländsk valuta. Dessa valutarisker reduceras genom säkring av valutakurser med terminskontrakt eller valutaoptionskontrakt.

Prisfluktuationer på bunkerolja, vilka har störst påverkan inom färjereisen, hanteras genom fastprisavtal för olika typer av bunkerolja eller genom säkring i finansiella instrument avseende priset på råolja.

Som en del i tankverksamheten används i begränsad utsträckning också kontrakt avseende fraktrater så kallade forward freight agreements.

Ovannämnda finansiella risker hanteras i enlighet med de befogenhetsramar som anges i koncernens Finanspolicy huvudsakligen av finansavdelningen i Sverige.

Marknadsrisk – Ränteriskhantering

Koncernen har tillgångar i form av fartyg och fastigheter fördelat på valutorna USD, SEK, EUR och GBP. Skuldportföljen och tillhörande ränterisk fördelas därför mellan dessa valutor och i syfte att säkerställa

FORTS. NOT 31

önskvärda räntenivåer görs regelbundet en översyn och bedömning av koncernens räntebindningsprofil. Denna justeras med hjälp av ränteinstrument som i största möjliga utsträckning matchas mot förfalldagarna på underliggande lån.

Finansiella instrument för ränta såsom futures, swappar eller olika typer av ränteooptioner används för säkring av framtida räntebetalningar. Intäkts- eller kostnadsränta under dessa kontrakt periodiseras och redovisas som en justering av räntekostnaden på den underliggande skulden. Koncernen redovisar upplupna räntebelopp från motparter per bokslutsdagen beräknade i enlighet med villkoren i kontraktet. Generellt har underliggande skulder en längre löptid än de finansiella säkringskontrakten och periodisering av upplupna räntor görs så länge som säkringskontrakten anses utgöra en effektiv del i koncernens totala ränteriskhantering.

Marknadsrisk – Valutarisker

Koncernen är genom sin internationella verksamhet utsatt för olika typer av valutarisker. En betydande del av intäkterna och kostnaderna utgörs av USD men även GBP och EUR förekommer i stor utsträckning. Valutarisker uppstår vid:

- omräkning av utländska dotterbolags nettotillgångar i utländsk valuta (eget kapitaalexponering)
- omräkning till balansdagens kurser av respektive koncernbolags finansiella balansposter i utländsk valuta (balansexponering)
- löpande omräkning av verksamhetens kassaflöden i utländsk valuta till respektive bolags funktionella valuta (transaktionsexponering).

Det är koncernens policy att valutasäkra balansexponering, vilken i huvudsak utgörs av upplåning i utländsk valuta (USD och EUR) i bolag med SEK som funktionell valuta. Koncernen säkrar även en stor del av transaktionsexponering i USD, GBP, EUR, CAD, PLN, AUD, NOK och DKK hänförliga till framtida kassaflöden huvudsakligen från Färjelinjer och Drilling. Försäljning i Färjelinjer avser i huvudsak CAD, EUR, PLN, NOK och DKK samt inköp i USD. Inköp i Drilling avser i huvudsak GBP och AUD.

Omräkningsdifferenser från nettoinvesteringar

Omräkningsdifferenser från exponering av nettotillgångar i utländska dotterbolag förs direkt till koncernens egna kapital. Derivatinstrument hänförliga till säkring av dessa nettotillgångar, såsom valutaswappar, valutatermins- eller valutaoptionskontrakt värderas till verkligt värde. Resultatet av dessa säkringskontrakt redovisas direkt mot övrigt totalresultat om de anses vara effektiva. Om säkringen inte längre bedöms effektiv redovisas valutaeffekten i finansnettot.

Terminsavdrag eller påslag från valutaswappar eller terminskontrakt redovisas som ränteintäkt eller räntekostnad i koncernens finansnetto.

Bokfört värde på nettotillgångarna i våra dotterbolag i utländsk valuta uppgick per 31 december 2015 till cirka SEK 30,7 miljarder. Nettotillgångarna består främst av svenska kronor, US Dollar, Euro och Brittiska pund. En förändring med 1% av värdet i SEK mot de funktionella valutorna i våra dotterbolag skulle per 31 december 2015 påverka eget kapital med MSEK 307.

Omräkningsdifferenser från balansexponering:

Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta som uppstår som en följd av bolagets verksamhet omvärderas till balansdagens kurs. Derivatinstrument avseende ekonomisk säkring av värdet på dessa balansposter, såsom valutaswappar, valutatermins- eller valutaoptionskontrakt, värderas till verkligt värde vilket inkluderar en omräkning till balansdagens kurs och förändringen i verkligt värde bruttoredo visas som kursdifferenser i koncernens finansnetto där också omräkningen av de monetära tillgångarna och skulderna i utländsk valuta redovisas. Terminsavdrag eller påslag från valutaswappar eller terminskontrakt redovisas som ränteintäkt eller räntekostnad i koncernens finansnetto. Enligt koncernens finanspolicy ska 100% av denna exponering säkras.

Omräkningsdifferenser från transaktionsexponering:

Realiserade resultat från valutatermins- eller valutaoptionskontrakt, inklusive betalda eller erhållna premier från optionskontrakt, som avser att säkra förväntade eller kontrakterade framtida kassaflöden i utländsk valuta, periodiseras och redovisas som en justering av den underliggande transaktionen när den inträffar. Terminsavdrag eller påslag från dessa valutaswappar eller terminskontrakt redovisas i koncernens finansnetto om de inte redovisats som kassaflödessäkringar. Säkringskontrakten, som är en effektiv hedge, värderas och redovisas mot övrigt totalresultat. Enligt koncernens finanspolicy ska 0–100% av denna exponering säkras.

Marknadsrisk – prisrisk

Oljeprisrisker

Koncernen har en exponering mot priset för bunkerolja för fartygsdriften och använder fastpriskontrakt, swappar och optioner för att säkra sin oljeprisrisk. Säkringskontrakt ingås regelbundet för att matcha den underliggande kostnaden för leverans av bunkerolja. Säkringskontrakten, som är en effektiv hedge, värderas och redovisas mot övrigt totalresultat. Resultat från dessa kontrakt periodiseras och matchas mot underliggande exponering. Kontrakten avräknas månatligen och redovisas som en justering av kostnaden för bunkerolja för aktuell period.

Färjelinjer har med nuvarande linjenät en årlig förbrukning av marin bunkerolja och dieselolja vilka tillsammans motsvarar en årsvolym av cirka 2,9 miljoner fat råolja. En stor del av detta säkras löpande. Kontrakten avräknas månatligen till en volym som svarar mot underliggande förbrukningsvolym.

Aktieprisrisk

Majoriteten av alla aktieinvesteringar i kortfristig placeringar och övriga långfristiga värdepapper handlas på en aktiv marknad. Därför har ingen likviditets-, motpartsrisk- eller andra osäkerhetsavdrag använts i värderingen. En total risklimit för investeringar och handel i aktier, aktieindex och obligationer har godkänts av styrelsen och utnyttjande av limiter övervakas dagligen. Riskmandaten allokteras per handlare/portfölj och reflekterar en 10% negativ prisförändring i marknaden. Som ett komplement till prisriskhanteringen, följs även andra specifika risker, sektorrisker och geografiska risker upp och rapporteras. En viss del av de totala investeringarna ska göras i likvida värde-

papper. Finanspolicyn styr också vilka typer av finansiella instrument som är godkända att handla med. För att reducera kreditrisken vid investeringar i företagsobligationer, finns det vissa godkända gränser avseende kreditbedömningen av utställaren.

Portföljen av aktieinvesteringar är väldiversifierad både vad gäller marknader och branscher. Investeringarna görs inom ramen för vår finanspolicy, både vad gäller risk- och förlustmandat. Per 31 december 2015, ger en förändring av +/- 10% i realiserat värde av alla aktieinvesteringar i kortfristiga placeringar och övriga långfristiga värdepapper, en effekt före skatt om +/- MSEK 149 i resultaträkningen och +/- MSEK 505 i övrigt totalresultat.

Finansiell trading

Som en mindre del inom verksamhetsområdet Stena Finans handlas valuta- och ränteinstrument i tradingssyfte. All handel sker inom ramen för riktlinjerna i koncernens finanspolicy. Alla tradingpositioner värderas till verkligt värde vid boksluten och värdeförändringen förs till periodens resultat.

Kreditrisk

I koncernens operativa verksamhet uppstår kreditrisk i form av kundfordringar. I färjeverksamheten kreditkontrolleras våra kunder löpande med hjälp av erkända kreditupplysningsföretag. Om kreditvärdigheten hos kunden inte är tillfredsställande i enlighet med vår kreditpolicy, krävs kontant betalning. Kunderna i vår drillingverksamhet har huvudsakligen en god kreditvärdighet. I vår RoRo-verksamhet är fartygen vanligtvis uthyrda på långtidskontrakt. Även om charterhyran i sådana fall betalas i förskott och vi har kontraktuell rätt att återta fartyget och annullera charterkontraktet, om kunden inte betalar inom skälig tid, provas ändå kundens kreditvärdighet innan ett charterkontrakt ingås med hjälp av erkända kreditupplysningsföretag. Om kreditvärdigheten inte är tillräcklig, krävs en garanti från kunden, exempelvis en bankgaranti.

I vår tankverksamhet där fartygen är utchartrade på en spot-charter, analyseras kunden noggrant innan ett kontrakt ingås, i enlighet med våra regler för kvalitetssäkring. Om kunden inte kan klassificeras som "first class" eller det finns historiska anmärkningar vad gäller betalningsförmåga, kan kunden nekas att hyra fartyget, tillhandahålla en bankgaranti eller tvingas betala innan lasten är lossad. När fartygen hyrs ut på långtidskontrakt betalas hyran i förskott och om den inte betalas inom skälig tid har vi kontraktuell rätt att annullera charterkontraktet. Köp och försäljning av fartyg regleras via ett standardiserat överlåtelseavtal (MOA) under vilket fartyget levereras först när köpeskillingen finns på säljarens bankkonto.

I vår fastighetsverksamhet betalas hyran i förskott, både vad gäller lägenhets- och lokalkontrakt. Oavsett, görs alltid en kreditkontroll på nya hyresgäster. Hyresgäster till lokaler sätts på regelbunden kreditkontroll under hela hyresperioden. Om en potentiell hyresgäst ej uppfyller kreditkraven enligt vår finanspolicy, kan denne antingen nekas ett kontrakt, betala i förskott eller tillhandahålla en bankgaranti.

Alla finansiella instrument handlas med motparter som bedöms ha betryggande kreditvärdighet och där villkor och avräkningsrutiner är väl dokumenterade. Normalt ställs inga säkerheter från någondera part för eventuella kreditrisker i finansiella instrument. Samtliga derivat handlas inom ramen för upprättade ISDA-avtal med varje motpart, där fordringar och skulder i marknadsvärden på derivat kvittas. I tabellerna nedan avser kreditexponering summan av positiva marknadsvärden netto per motpart.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk hanteras genom att koncernen innehar tillräckligt med likviditet i form av bankmedel och kortfristiga placeringar, tillgänglig finansiering genom outnyttjade kontrakterade kreditfaciliteter och möjligheten att stänga kortfristiga marknadspositioner i aktier och obligationer. På grund av verksamhetens dynamiska karaktär tillgodoses behovet av flexibilitet i finansieringen genom att upprätthålla en del av upplåningen i form av kontrakterade kreditramar, under vilka det återkommande kortfristiga likviditetsbehovet kan tillgodoses, så kallade Revolving Credit Facilities.

Ledningen följer också noga rullande prognoser för koncernens likviditetsreserv, baserad på förväntade kassaflöden. Detta sker både på lokal nivå i koncernens rörelsedrivande bolag och på central nivå inom finansavdelningen i enlighet med den praxis och de limiter som fastställts för koncernen. Vidare ingår i koncernens policy för likviditetshandling att beräkna förväntade kassaflöden i större valutor och överväga vilken mängd likvida tillgångar som krävs för att möta dessa, att övervaka balansräkningsbaserade likviditetsmått i förhållande till interna och externa tillsynskrav och att upprätthålla planer för skuldfinansiering.

I tabellen på nästa sida visas koncernens finansiella skulder uppdelade efter den tid som på balansdagen återstår fram till den avtalsenliga förfallodagen. De belopp som anges i tabellen är de avtalsenliga, odiskonterade kassaflödena. Flöden i utländsk valuta är omräknade till SEK till balansdagens kurs.

Fastighetslån består av in-teckningslån för kommersiella fastigheter inom affärsområdet Stena Fastigheter och är upptagna i SEK respektive EUR. Övriga lån är upptagna för att finansiera förvärv av fartyg och andra tillgångar. Dessa lån är upptagna i USD, GBP, EUR respektive SEK.

Sedan december 2004 finns en så kallad Revolving Credit Facility på ursprungliga MUSD 1 000. Lån under krediten är säkerställda främst av fartygsinteckningar. Räntan är baserad på LIBOR plus en marginal, beroende av utnyttjandegraden av krediten. I samband med våra kapitalmarknadsaktiviteter under våren 2014 sänkte vi kreditramen från MUSD 1 000 till MUSD 600. I februari 2015 omförhandlade vi vår befintliga 600 MUSD kreditfacilitet. Utfallet blev att marginalen sänktes, löptiden förlängdes och att kreditramen ökades till MUSD 800. Vid utgången av 2015 hade denna kredit utnyttjats med MUSD 5 varav MUSD 0 verkligen var utnyttjat samt MUSD 5 spärrat för garantier. Vid utgången av 2014 hade denna kredit utnyttjats med MUSD 190 varav MUSD 185 verkligen var utnyttjat samt MUSD 5 spärrat för garantier.

FORTS. NOT 31

Sedan 2007 finns ytterligare en Revolving Credit Facility på MUSD 200 som används som en kredit i samband med aktiehandel. Denna omförhandlades under 2013 och kreditramen höjdes då från MUSD 200 till 300. Vid utgången av 2015 hade denna kredit utnyttjats med MUSD 38. Vid utgången av 2014 hade denna kredit utnyttjats med MUSD 169.

Sedan 2010 finns ytterligare en Revolving Credit Facility med Svenska Handelsbanken och Nordea på MSEK 6 660 som är garanterad av EKN. Vid utgången av 2015 hade den utnyttjats med MSEK 0. Vid utgången av 2014 hade den utnyttjats med MSEK 2 584. Denna facilitet terminerades under första kvartalet 2016.

Totala icke utnyttjade checkkrediter och RCFs exklusive ovan nämnda aktiekredit på MUSD 300 uppgick vid utgången till MSEK 15 480.

Ej specificerat inkluderar krediter som formellt förfaller 2016. Dessa lån klassificeras som långfristiga eftersom avsikten är att omfinansiera dem och därmed förlänga löptiden. "Ej specificerat" inkluderar även utnyttjande i Revolving Credit Facility. Det finns olika finansiella och operativa kovenanter kopplade till Revolving Credit Facility. Bland annat är de huvudsakliga finansiella kovenanterna (i) att vi behåller omsättningstillgångar och tillgängliga ej utnyttjade faciliteter till minst 125% av konsoliderade kortfristiga skulder, (ii) att vi och våra dotterbolags likvida medel uppgår till minst MUSD 100, (iii) att vår nettoskuld inte överstiger 65% av kapitalbindningen, och (iv) att vi behåller ägandet av de bolag som äger de ställda säkerheterna som vid tidpunkten för utställandet av kreditfaciliteten ingår i Stenakoncernen.

Följande tabell ger en översikt av utestående nominella kontraktsvolymer och kreditrisker:

MSEK	31 december 2014		31 december 2015	
	Nominellt belopp	Kreditrisk	Nominellt belopp	Kreditrisk
Terminskontrakt och swappar avseende valuta	53 997	278	51 136	295
Optionskontrakt avseende valuta	123		207	
Terminskontrakt och swappar avseende ränta	45 097	217	48 376	416
Optionskontrakt avseende ränta	3 930		3 500	
Swappar och optioner avseende olja	6 720		5 226	
Totalt	109 867	495	108 445	711

Per 31 december 2015, MSEK	Totalt	2016	2017	2018–2020	2021–	Ej specificerat
Fastighetslån	16 113	236	562	1 546	13 769	
Övriga banklån	26 321	1 963	2 730	8 761	12 867	
Kreditfacilitet	321					321
Övriga checkkrediter	383	2				381
Obligationslån	13 493		2 705	2 769	8 019	
Skulder avseende finansiell leasing	459	39	374	21	25	
Skulder avseende operationell leasing	5 451	1 365	996	1 760	1 330	
Leverantörsskulder	1 598	1 598				
Derivatinstrument	4 052	1 968	779	615	690	
Totalt	68 191	7 171	8 146	15 472	36 700	702

32. FINANSIELLA INSTRUMENT

Noten beskriver det finansiella resultatet från finansiella instrument inom koncernen. Redovisningsprinciperna för finansiella instrument beskrivs i not 1 och Finansiell riskhantering beskrivs i not 31.

Finansiella instrument per kategori

MSEK	Finansiella instrument till verkligt värde via resultaträkningen		Finansiella instrument				Övriga finansiella skulder	Totalt bokfört värde	Totalt verkligt värde
	Verkligt värde option	Innehav för handels-ändamål ¹⁾	Derivat som innehas i säkringssyfte	Hålles till förfall	Som kan säljas	Lån och fordringar			
31 December 2014									
Tillgångar									
Övriga långfristiga värdepapper	1 244				3 603			4 847	4 847
Övriga långfristiga tillgångar			1 148		1 216			2 364	2 364
Kundfordringar						2 843		2 843	2 843
Kortfristiga placeringar		272				976		1 248	1 248
Investering i värdepappersfonder				7 898	214			8 112	7 997
Övriga fordringar		195	473					668	668
Total tillgångar	1 244	467	1 621	7 898	5 033	3 819		20 082	19 967
Skulder									
Obligationslån							13 093	13 093	12 896
Övriga långfristiga skulder			2 653					2 653	2 653
Övriga långfristiga räntebärande skulder							43 843	43 843	43 843
Kortfristiga räntebärande skulder							3 231	3 231	3 231
Leverantörsskulder							2 140	2 140	2 140
Skulder i värdepappersfonder							7 540	7 540	7 540
Övriga skulder		229	897					1 126	1 126
Totala skulder		229	3 550				69 847	73 626	73 429
31 December 2015									
Tillgångar									
Övriga långfristiga värdepapper	1 282				5 050			6 332	6 332
Övriga långfristiga tillgångar	201	51	984		1 021			2 257	2 257
Kundfordringar						2 288		2 288	2 288
Kortfristiga placeringar		205				656		861	861
Övriga fordringar		343	1 071			424		1 838	1 838
Total tillgångar	1 483	599	2 055		6 071	3 368		13 576	13 576
Skulder									
Obligationslån							13 493	13 493	12 654
Övriga långfristiga skulder		27	1 964					1 991	1 991
Övriga långfristiga räntebärande skulder							41 357	41 357	41 357
Kortfristiga räntebärande skulder							2 241	2 241	2 241
Leverantörsskulder							1 598	1 598	1 598
Övriga skulder		592	1 469					2 061	2 061
Totala skulder		619	3 433				58 689	62 741	61 902

1) Innehav för handelsändamål inkluderar derivat som inte ingår i säkringsredovisningen på totalt MSEK –140 fördelat på övriga långfristiga tillgångar, MSEK 26, övriga fordringar, MSEK 133, övriga långfristiga skulder, MSEK –27 och övriga skulder, MSEK –272.

FORTS. NOT 32

Finansiella instrument värderade till verkligt värde

För kortfristiga tillgångar och skulder i Lån och fordringar och Övriga finansiella skulder bedömer vi att bokfört värde överensstämmer med verkligt värde. För obligationer baseras det verkliga värdet på noterade priser och för övriga långfristiga räntebärande skulder bedömer vi att det verkliga värdet inte väsentligt avviker från det bokförda värdet. För resterande finansiella instrument i koncernen visar tabellen nedan verkligt värde i olika nivåer per 2014 respektive 2015.

De olika nivåerna indikerar till vilken nivå marknadspriser har använts när det verkliga värdet beräknas.

De investeringar som återfinns i nivå 1 utgörs främst av aktieinnehav och obligationer klassificerade som värdepapper som innehas för handel, verkligt värde option eller finansiella tillgångar som kan säljas. De finansiella instrumenten handlas på en aktiv marknad och det verkliga värdet baseras på tillgångens noterade köpkurs på balansdagen.

Finansiella instrument i nivå 2 består av valutaterminer och ränteswappar som används för både trading och säkringsändamål. Värdering till verkligt värde för valutaterminer baseras på publicerade terminskurser på en aktiv marknad. Värdering av ränteswappar görs utifrån diskonterade kassaflöden baserade på terminsräntor framtagna utifrån observerbara yieldkurvor. Nivå 2 består också av finansiella tillgångar som kan säljas vars verkliga värde erhålls från extern part. Avseende lån i nivå 2 bestäms värdet av det nominella beloppet så länge det underliggande värdet av lånet inte materiellt har ändrats.

Investeringar i nivå 3 består av aktier och skuldinstrument. För aktier beräknar vi värdet utifrån diskonterade kassaflöden. Verkligt värde bestäms genom att hypotetiskt bedöma vilket marknadspris skulle varit om det hade funnits en marknad. För skuldinstrument bedömer vi värdet utifrån det nominella beloppet med beaktande av kreditrisken på lånet.

	31 december 2014				31 december 2015			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar								
Finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen								
– Derivat		195		195		394		394
– Värdepapper	1 516			1 516	1 088	373	100	1 561
Derivat som innehas i säkringssyfte		1 620		1 620		2 055		2 055
Finansiella tillgångar som kan säljas								
– Eget kapitalinstrument	1 612	1 060	1 173	3 845	1 187	436	1 000	2 623
– Skuldinstrument	529	402	43	974	1 086	2 361	127	3 574
Totala tillgångar	3 657	3 277	1 216	8 150	3 361	5 619	1 227	10 207
Skulder								
Finansiella skulder till verkligt värde via resultaträkningen								
– Derivat		229		229		619		619
Derivat som innehas i säkringssyfte		3 550		3 550		3 433		3 433
Totala skulder		3 779		3 779		4 052		4 052

Specifikation av finansiella instrument i Nivå 3

MSEK					
31 december 2014	Aktier Fastighetsfond 1	Aktier Fastighetsfond 2	Aktier Övrigt	Konvertibelt lån	Totalt
Ingående balans 1 januari 2014	675	309	57	96	1 137
Total realiserad vinst/förlust					
– redovisat i resultaträkningen	13	–10	15		18
– redovisat i övrigt totalresultat					
Nedskrivning i resultaträkningen					
Likvid från köp och försäljningar, netto	–58	32	1		–25
– varav realiserat resultat					
Omräkningsdifferens	43	21	1	21	86
Utgående balans 31 december 2014	673	352	74	117	1 216

MSEK

31 december 2015	Aktier Fastighetsfond 1	Aktier Fastighetsfond 2	Aktier Övrigt	Konvertibelt lån	Totalt
Ingående balans 1 januari 2014	673	352	74	117	1 216
Total realiserad vinst/förlust					
– redovisat i resultaträkningen	5	–2	24		27
– redovisat i övrigt totalresultat					
Nedskrivning i resultaträkningen					
Likvid från köp och försäljningar, netto	–9		18		9
– varav realiserat resultat			–1		–1
Omräkningsdifferens	–19	–11	9	–3	–24
Utgående balans 31 december 2015	650	339	124	114	1 227

Det har inte skett några överföringar mellan Nivå 1–3 under 2015.

Information över verkligt värde för nivå 3 instrument

31 december 2015

Fonder	Beskrivning	Verkligt värde per 31 decem- ber 2015	Värderings- teknik	Oobserverad data	Bredd av oobserver- bar data (sannolikt vägt genomsnitt)	Förhållandet mellan oobserverbar data och verkligt värde	Känslighetsanalys
Fastighets- fond 1	Fonden investe- rar i kontors- byggnader enbart i Holland, och består av 21 byggnader	MSEK 650	Uppskattade diskonterade kassaflöden	Framtida utveckling av uthyrnings- nivån	Outhyrt sätts till mellan 6%–11,4% (vägt genomsnitt 8,1%)	Förändringar i fastighetens uthyr- ningsnivå leder till ett lägre/högre verk- ligt värde	Om uthyrnings- nivån förändras med +/- 10% blir effekten på verk- ligt värde MSEK +/- 9
Fastighets- fond 2	Fonden består av 16 byggnader (kontor och lager) på Schip- hol Airports mark i Holland	MSEK 339	Uppskattade diskonterade kassaflöden	Framtida utveckling av uthyrnings- nivån	Outhyrt sätts till mellan 4%–7,2% (vägt genomsnitt 5,3%)	Förändringar i fastig- hetens uthyrnings- nivå leder till ett lägre/högre verkligt värde	Om uthyrnings- nivån förändras med +/- 10% blir effekten på verk- ligt värde MSEK +/- 2
Konvertibelt lån	Långfristigt lån	MSEK 114	Uppskattade diskonterade kassaflöden	Ränteläge och kreditrisk	Marknadsräntan bedöms till i genom- snitt 6,0%	Förändringar i ränta eller kreditrisk leder till lägre/högre verk- ligt värde	Om ränta inklu- sive kreditrisk för- ändras med +/- 100 punkter blir effekten på verk- ligt värde MSEK +/- 1

Per 31 december 2015 skulle en förändring av +/- 10% i realiserat värde för alla tillgångar i Nivå 3, ge en effekt av +/- MSEK 24 (19) i resultat före skatt och +/- MSEK 99 (103) i övrigt totalresultat.

Finansiella derivat som är inkluderade i ISDA avtal och är föremål för nettning

MSEK	Finansiella tillgångar/ skulder brutto	Nettade balanser	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instrument som omfattas av ramavtal om kvittning men som inte redovisas netto	Finansiella instrument, nettolopp
31 december 2015					
Derivat finansiella tillgångar	2 449		2 449	1 928	521
Derivat finansiella skulder	–4 052		–4 052	–1 928	–2 124
Totalt	–1 603		–1 603	0	–1 603

FORTS. NOT 32

Räntederivatskontrakt**Utestående räntederivatskontrakt för säkring av ränteeponering**

MSEK	2014		2015	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Kontrakt exklusive CDO/CLO				
Ränteswap rörligt till fast				
– positiv position	7 241	335	14 896	608
– negativ position	37 837	–1 639	33 434	–1 340
Räntecap				
– positiv position	641		500	
– negativ position	1 000	–41	1 000	–27
Räntecollar				
– negativ position	2 000	–111	2 000	–68
Kontrakt inom CDO/CLO				
Ränteswap fast till rörligt				
– positiv position	289			
Totalt	49 008	–1 456	51 830	–827

Det verkliga värdet av instrumenten i säkringsredovisningen, uppgår till MSEK –1 257 (–1 642) och är inkluderat i övriga kortfristiga fordringar och övriga kortfristiga skulder mot säkringsreserven i eget kapital.

Stena har valt att tillämpa säkringsredovisning på delar av de obligationslån som togs upp till fast ränta under 2014. Verkligt värde för ute-

stående säkringsinstrument uppgår till MSEK 501. Redovisat värde på lånet hänförligt till säkringsredovisning uppgår till MSEK –506. Värdeförändring av verkligt värde för utestående säkringsinstrument och värdeförändring av redovisat värde på lånet har redovisats i resultaträkningen.

Valutaterminkontrakt

De följande två tabellerna summerar de kontraktuella nettovärdena av bolagets termin-, swap- och optionskontrakt för att säkra balans- och transaktionsexponeringen. Nominellt belopp är bruttobelopp.

Utestående valutaterminkontrakt för balans- och eget kapitlexponering

MSEK	2014		2015	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Valutaterminkontrakt				
– positiv position	44		350	20
– negativ position	45		18	
Valutaswapkontrakt				
– positiv position	11 283	185	15 400	247
– negativ position	19 220	–332	18 745	–335
Totalt	30 592	–147	34 513	–68

Det verkliga värdet av instrumenten i säkringsredovisningen för eget kapitlexponering, uppgår till MSEK 0 (–216) och är inkluderat i övriga kortfristiga fordringar och övriga kortfristiga skulder mot säkringsreserven i eget kapital.

Utestående valutaterminskontrakt för transaktionsexponering

MSEK	2014		2015	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Valutaterminskontrakt				
– positiv position	773	47	501	19
– negativ position	820	–26	1 528	–103
Valutaswapkontrakt				
– positiv position	7 979	660	6 642	712
– negativ position	7 449	–466	6 008	–471
Totalt	17 021	215	14 679	158

Det verkliga värdet av instrumenten i säkringsredovisningen för transaktionsexponering, uppgår till MSEK 158 (222) och är inkluderat i övriga kortfristiga fordringar och övriga kortfristiga skulder mot säkringsreserven i eget kapital.

Tabellen nedanför visar kontrakten i säkringsreserven uppdelat per valuta. Nominellt belopp är nettobelopp.

Utestående valutaterminskontrakt för säkringsredovisning av transaktionsexponering

MSEK	2014		2015	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
SEK bolag				
USD	481	94	453	67
EUR	–401	–10	670	11
NOK	–85	3	–57	1
DKK	–11		–61	
GBP	494	29	352	2
PLN	–42		–87	2
QUR	4	1	5	
USD bolag				
GBP	851	–40	672	–23
NOK	144	–22	462	–84
AUD	86	–5		
CAD	24	–1	–20	–3
EUR	142	–8		
EUR bolag				
USD	487	115	–9	119
CAD	–145	1		
GBP bolag				
EUR			118	–3
USD	489	65	–64	69
DKK bolag				
USD			1	
Totalt	2 518	222	2 435	158

FORTS. NOT 32

Oljepriskontrakt – Utestående säkringskontrakt för exponering av bunkerolja

MSEK	2014		2015	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Bunkerolja swapkontrakt				
– positiv position	2 003	448	1 223	609
– negativ position	3 794	–1 001	3 016	–1 389
Bunkerolja, optioner				
– positiv position	368	103	394	205
– negativ position	555	–164	593	–321
Totalt	6 720	–614	5 226	–896

Det verkliga värdet på ovan instrument som säkringsredovisas för exponering av bunkerolja, uppgår till MSEK –780 (–553) och är inkluderat i övriga kortfristiga fordringar och övriga kortfristiga skulder mot säkringsreserven i eget kapital.

Förfallostruktur på balansdagen – säkringsredovisningsderivat

MSEK	Ränte-derivat	Valuta-derivat	Bunker-derivat	Totalt
2016	–29	78	–407	–358
2017	–160	80	–295	–375
2018–2020	–515		–78	–593
2021 och därefter	–553			–553
Totalt	–1 257	158	–780	–1 879

Tradingkontrakt – Utestående tradingpositioner för finansiell trading

MSEK	2014		2015	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Valutaterminer	6 384	38	2 117	29
Valutaoptioner ¹⁾	123		207	
Räntearbeteinstrument	19		46	
Totalt	6 526	38	2 370	29

1) Utestående nominellt belopp är delta-justerat.

33. PERSONAL

Medelantal anställda

	2014		2015	
	Totalt	varav kvinnor	Totalt	varav kvinnor
Moderbolaget				
Företagsledning	3		3	
Övriga	33	19	33	20
Dotterbolag i Sverige	4 539	1 812	3 957	1 573
Totalt Sverige	4 575	1 831	3 993	1 593
Dotterbolag utomlands				
Storbritannien	2 191	539	2 141	542
Danmark	823	307	805	274
Nederländerna	710	101	742	110
Tyskland	323	123	325	122
Singapore	130	27	138	31
Sydkorea	124	11	122	11
Spanien	122	13	121	12
Indien	104	43	115	52
Kina	97	17	108	49
Polen	47	33	58	41
Förenade Arabemiraten	62	4	58	5
Norge	120	24	46	16
Lettland	43	31	39	29
USA	30	8	30	7
Thailand	22	8	27	13
Irland	19	13	20	13
Saudiarabien	15	1	19	3
Frankrike	15	3	15	4
Portugal	10	1	10	1
Ryssland	10	9	9	8
Luxemburg	9	5	8	4
Canada	4		7	
Schweiz	17	7	6	4
Cypern	6	3	6	3
Malaysia	5	3	6	3
Övrigt	38	8	17	4
Ombordanställda	1 560	11	1 425	22
Totalt utomlands	6 656	1 353	6 423	1 383
Totalt koncernen	11 231	3 184	10 416	2 976

Ombordanställda avser drilling- och shippingverksamhet, där fartygen opererar internationellt. Inom färjelinjer (Stena Line) har ombordanställda fördelats per land. Totalt antal ombordanställda i Stena Line var 3 318 (3 660).

FORTS. NOT 33

Totala personalkostnader

MSEK	2014			2015		
	Moderbolaget	Dotterbolag	Totalt	Moderbolaget	Dotterbolag	Totalt
Löner och andra ersättningar	52	5 187	5 239	55	5 365	5 420
Pensionskostnader	13	420	433	13	496	509
Övriga sociala kostnader	19	620	639	19	647	666
Totalt	84	6 227	6 311	87	6 508	6 595

För svenskregistrerade fartyg som huvudsakligen används i utrikestrafik har koncernen i enlighet med förordningen för konkurrensneutralitet för svensk sjöfart via avräkning i restitution under 2015 erhållit MSEK 372 (405) för mot löner gjorda skatteavdrag samt kostnader för arbetsgivaravgifter. Erhållet belopp har minskat personalkostnaderna.

Förmåner till ledande befattningshavare

Lön till moderbolagets VD och vVD har under året utgått med MSEK 13 (13). Motsvarande pensionskostnader uppgick till MSEK 7 (7). Totala löner och andra ersättningar till moderbolagets styrelsemedlemmar (totalt nio personer, inklusive VD), har under året utgått med MSEK 9 (8). Av de löner och ersättningar som lämnats till övriga anställda i koncernen avser MSEK 52 (48) andra ledande befattningshavare än VD, vVD och styrelsen (totalt sju personer).

Beträffande pensionsåtaganden gäller för tiden från 65 års ålder de förmåner som utgår enligt den så kallade ITP-planen med kompletteringar för lönedelar utöver 30 basbelopp. VD har ytterligare pensionsavtal som möjliggör pensionsutbetalning från 70 års ålder. Förpliktelserna är avsatt för inom pensioner och liknande förpliktelser. Uppsägningstid är 12 månader och gäller vid ömsesidig uppsägning. Avgångsvederlag kan utgå med 24 månadslöner.

Till styrelsen i moderbolaget har utgått arvode om totalt TSEK 325 (325) varav till styrelsens ordförande TSEK 50 (50) och till VD TSEK 25 (25). Styrelsens ordförande har därutöver fakturerat TSEK 3 178 (3 046) för löpande konsultationer.

Könsfördelningen i styrelse är 73% (78) män och 27% (22) kvinnor. Av övriga ledande befattningshavare är 78% (78) män och 22% (22) kvinnor.

34. UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE

Stenakoncernen har relationer med övriga företag inom den så kallade Stena Sfären, vilken omfattar de av familjen Sten A Olsson helägda bolagen Stena AB (publ), Stena Sessan AB ("Sessan") och Stena Metall AB jämte dotterbolag. Det delägda bolaget Concordia Maritime AB ("Concordia") är noterat på Nasdaq Stockholm och ägs till 52% av Stena Sessan AB. Betydande transaktioner mellan Stenakoncernen ("Stena") och dess närstående:

Concordia

Concordia och Stena bedriver, via Stena Bulk AB, enligt avtal gemensam charter och kontraktsverksamhet. Enligt avtalet har Concordia rätt att för varje ny affärsmöjlighet välja om Concordias deltagande skall avse 100, 50 eller 0% av affären. Under 2014 gjordes inga gemensamma affärer medan under 2015 har Concordia deltagit till 50% i två affärer.

Concordia köper regelbundet tjänster av Stena, framför allt av Stena Bulk AB. Samtliga transaktioner sker med marknadsmässiga villkor och priser. Dessa tjänster avser administration, marknadsföring, försäkringstjänster, teknisk uppföljning, utveckling och kommersiell management avseende Concordias fartygsflotta, befraktningskommission avseende Concordias ägda och inbefraktade fartyg, operation av eventuella gemensamma charterfartyg samt kontor och kontorsservice för Concordias personal. Totalt har Concordia under 2015 för dessa tjänster betalat MSEK 15,7 (13).

Sessan

Sedan juni 1999 är Stena manager för Sessans 50-procentiga deläggande i det norska partrederi som äger shuttle-tankern *Stena Sirita*, som har en treårig charter till hösten 2018 med option att förlänga

kontraktet med ytterligare ett år. Under 2003 ökades uppdraget att även omfatta Sessans 50-procentiga deläggande i shuttle-tankern *Stena Spirit*, som har ett 15-årigt charteravtal med Petrobras i Brasilien. Totalt fick Stena ersättningar härför med MSEK 1,3 för såväl 2014 som 2015.

Under året förvärvade Stena Rederi ägarbolaget till fartyget *Stena Jutlandica* från Stena Sessan, till marknadsvärde.

Stena Metall

Stena köper en betydande del av bunkerolja för fartygsdrift från Stena Metall. Inköpen uppgick till MSEK 1 618 (2 084).

Stena utför vissa tjänster för Stena Metall, för vilket ersättning erhållits med MSEK 11 (11).

Fartyget *Stena Scandinavica* såldes under juni till Stena Metall för MSEK 800.

Under året förvärvade Stena Renewable resterande 95% av Möckelsjö Energi HB och Örbacken Energi HB från Stena Metall för MSEK 122,5.

Familjen Olsson

Stena hyr kontorslokaler från familjen Olsson. Erlagda hyror uppgick till MSEK 41 (38).

Stena sköter fastighetsförvaltning för ett antal av familjens fastigheter. Stena fick ersättning härför uppgående till MSEK 20 (19).

Stena har förbundit sig att betala livslånga och indexuppräknade pensioner till Dan Sten Olsson.

Stena Switzerland AG har under året investerat MUSD 2 i ett bolag, Collectius Ltd, som är delägt av Gustav Eriksson. Stena Switzerland har under året upptagit ett lån på marknadsmässiga villkor om MUSD 1,25 från Collectius Ltd.

35. HÄNDELSE EFTER RÄKENSKAPSÅRETS UTGÅNG

Stena Drilling Ltd, Aberdeen, erhöll den 14 januari 2016 dom från Oslo Tingrett avseende eventuell kapitalvinstbeskattning i Norge för avyttringen av borrhjellen *Stena Dee* 2006. Domstolen beslutade fullt ut i enlighet med bolagets yrkanden och Norska skattemyndigheten har därefter valt att inte överklaga beslutet varför domen nu har vunnit laga kraft.

Under februari 2016 levererades fartyget *Highlanders* till Marine Atlantic.

Under februari 2016 såldes fartyget *M/S Trelleborg* vilket genererade en vinst om MSEK 39.

Under första kvartalet 2016 har Stena terminerat företagets så kallade "EKN-facilitet" med en sammanlagd kreditram på MSEK 6 660.

Moderbolagets

RESULTATRÄKNING

MSEK	Not	1 januari– 31 december	
		2014	2015
Nettoomsättning	1	136	162
Administrationskostnader	2	–204	–230
Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader		–270	–165
Rörelseresultat		–338	–233
Resultat från andelar i koncernföretag	3	1 165	3 731
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	4	1 672	886
Övriga ränteintäkter och liknande poster	5	168	180
Räntekostnader och liknande poster	6	–2 278	–1 068
Finansnetto		727	3 729
Lämnade/erhållna koncernbidrag	7	545	527
Resultat före skatt		934	4 023
Skatter	8	48	–81
Årets resultat		982	3 942

BALANSRÄKNING

MSEK	Not	31 december	
		2014	2015
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	9	16 648	19 670
Långfristiga fordringar, koncernföretag	9	8 727	6 597
Långfristiga värdepapper	10	274	297
Övriga långfristiga tillgångar	10	567	498
Totala finansiella anläggningstillgångar		26 216	27 062
Totala anläggningstillgångar		26 216	27 062
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar, koncernföretag		1 394	2 771
Övriga fordringar		7	111
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	11	68	71
Totala kortfristiga fordringar		1 469	2 953
Kassa och bank		0	0
Totala omsättningstillgångar		1 469	2 953
Summa tillgångar		27 685	30 015
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Aktiekapital, 50 000 aktier à 100 kr		5	5
Reservfond		2	2
Totalt bundet eget kapital		7	7
Balanserat resultat		12 502	13 240
Årets resultat		982	3 942
Totalt fritt eget kapital		13 484	17 182
Summa eget kapital		13 491	17 189
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	12	2 585	
Obligationslån	13	10 362	10 584
Skulder till koncernföretag			1 200
Pensioner och liknande förpliktelser		3	2
Totala långfristiga skulder		12 950	11 786
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		10	7
Skulder till koncernföretag		660	595
Övriga skulder		271	114
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	14	303	324
Totala kortfristiga skulder		1 244	1 040
Summa eget kapital och skulder		27 685	30 015
Ställda säkerheter	15	inga	inga
Eventualförpliktelser	15	18 932	15 968

Moderbolagets

EGET KAPITAL – SAMMANSTÄLLNING ÖVER FÖRÄNDRINGAR

MSEK	Aktiekapital	Bundna reserver	Fritt eget kapital	Totalt
Eget kapital 31 december 2013	5	2	12 722	12 729
Utdelning			-220	-220
Årets resultat			982	982
Eget kapital 31 december 2014	5	2	13 484	13 491
Utdelning			-244	-244
Årets resultat			3 942	3 942
Eget kapital 31 december 2015	5	2	17 182	17 189

Moderbolagets

KASSAFLÖDESANALYS

MSEK	Not	1 januari– 31 december	
		2014	2015
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		982	3 942
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Orealiserat resultat för finansiella instrument		251	-258
Valutakursdifferenser		1 172	222
Uppskjutna skatter	8	-48	81
Koncernbidrag		-545	-527
Övriga ej likvidpåverkande poster		-123	299
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		1 689	3 759
Förändring i rörelsekapital			
Ökning (-)/minskning (+) koncernmellanhavanden		-1 030	-1 460
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar		22	-32
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga rörelseskulder		-12	-271
Kassaflöde från den löpande verksamheten		669	1 996
Investeringsverksamheten			
Aktier och andelar samt långfristiga placeringar, netto		-848	-3 032
Ökning av långfristiga fordringar, koncernföretag		-230	2 130
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 078	-902
Finansieringsverksamheten			
Utdelning		-220	-244
Koncernbidrag erhållit/utbetalat, netto		679	545
Upptagande av lån, koncernföretag			1 200
Upptagande av kort- och långfristiga lån		3 859	
Amortering av kort- och långfristiga lån		-3 851	-2 585
Övriga finansieringar		-58	-10
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		409	-1 094
Förändring av likvida medel		0	0
Likvida medel vid årets början		0	0
Likvida medel vid årets slut		0	0

NOTER

Om inte särskilt anges, redovisas alla belopp i miljoner kronor (MSEK). Redovisningsprinciper, se not 1 till koncernräkenskaperna.

1. NETTOOMSÄTTNING

Nettoomsättningen i moderbolaget avser främst utförda tjänster för dotterbolag. Moderbolagets omsättning uppgick till 162 (136), varav 89% (98%) avsåg koncernföretag.

2. ADMINISTRATIONSKOSTNADER

Ersättning till revisorer MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Revisionsuppdraget	4	4
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	1	1
Skatterådgivning	3	3
Övriga tjänster		1
Summa	8	9

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsen och verkställande direktörens förvaltning samt övriga arbetsuppgifter som ankommer på bolagets revisor att utföra. Skatterådgivning innehåller både rådgivning och granskning av efterlevnad inom skatteområdet. Övriga tjänster är andra uppdrag.

3. RESULTAT FRÅN ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Utdelning har erhållits från Stena International S.A. om MSEK 923 och från Stena Fastigheter AB om MSEK 2 807.

4. RESULTAT FRÅN ÖVRIGA VÄRDEPAPPER OCH FORDRINGAR SOM ÄR ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Orealiserat resultat för finansiella instrument	–43	26
Kursdifferenser	1 303	380
Ränteintäkter	412	480
Totalt	1 672	886

Av moderbolagets ränteintäkter avser MSEK 480 (412) koncernföretag.

5. ÖVRIGA RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE POSTER

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Koncerninterna ränteintäkter	116	31
Ränteintäkter från derivat	52	
Orealiserad värdeförändring på kortfristiga derivatinstrument		149
Totalt	168	180

6. RÄNTEKOSTNADER OCH LIKNANDE POSTER

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Räntekostnader	–855	–828
Räntekostnader från derivat		–4
Orealiserad värdeförändring på kortfristiga derivatinstrument	–364	
Kursdifferenser	–1 043	–226
Upplösning av kapitaliserade finansieringskostnader	–15	–10
Övriga finansiella kostnader	–1	
Totalt	–2 278	–1 068

Av moderbolagets räntekostnader avser –78 (–247) koncernföretag.

7. KONCERNBIDRAG

Bolaget har under 2015 mottagit koncernbidrag om MSEK 227 från Stena Adactum AB och MSEK 300 från Stena Fastigheter AB.

Bolaget har under 2014 mottagit koncernbidrag om MSEK 545 från Grytsjö Energi AB, ett bolag i Stena Adactum gruppen.

8. SKATTER

MSEK	1 januari–31 december	
	2014	2015
Resultat före skatt	934	4 023
Uppskjuten skatt	48	–81
Totalt redovisad skatt	48	–81
Skillnad mellan inkomstskattesats i Sverige och effektiv skattesats fördelas enligt följande		
Skatt enligt gällande skattesats	–205	–885
Ej avdragsgilla kostnader	–4	–27
Ej skattepliktiga intäkter avseende erhållen utdelning	256	821
Ej skattepliktiga intäkter	1	10
Redovisad skatteintäkt/skattekostnad	48	–81

Under 2015 uppgick betald skatt till – (–).

9. ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

MSEK	Org.nr	Säte	Ägarandel %	Antal 1 000-tal	31 december	
					Bokfört värde 2014	Bokfört värde 2015
Stena Rederi AB	556057-8360	Göteborg	100	25	590	590
AB Stena Finans	556244-5766	Göteborg	100	500	550	2 550
Stena Fastigheter AB	556057-3619	Göteborg	100	119	2 982	3 282
Stena Adactum AB	556627-8155	Göteborg	100	500	2 664	3 386
Stena International S.A.		Luxemburg	100	4 768	9 862	9 862
Totalt andelar i koncernföretag					16 648	19 670

Stena AB har lämnat aktieägartillskott om MSEK 722 till Stena Adactum AB och om MSEK 300 till Stena Fastigheter AB samt till AB Stena Finans om MSEK 2 000.

Dotterföretagens innehav i större koncernföretag

	Säte	Ägarandel %
Stena Bulk AB	Göteborg	100
Stena Line Scandinavia AB	Göteborg	100
Stena Line Holding BV	Holland	100
Stena Holland BV	Holland	100
Stena Line Ltd	Storbritannien	100
Stena Drilling (Holdings) Ltd	Storbritannien	100
Stena North Sea Ltd	Storbritannien	100
Stena Ropax Ltd	Storbritannien	100
Stena Switzerland AG	Schweiz	100
Stena Maritime AG	Schweiz	100

Moderbolaget har följande långfristiga fordringar på koncernföretag

MSEK	31 december, 2015 Bokfört värde
Stena Rederi AB	933
AB Stena Finans	5 064
Stena Adactum AB	600
Totalt långfristiga fordringar koncernföretag	6 597
Ingående bokfört värde	8 727
Amorteringar	-2 584
Kursdifferenser	454
Utgående bokfört värde	6 597

En fullständig lista över koncernens samtliga bolag inlämnas till Bolagsverket. För information om intressebolag och joint ventures, se koncernens not 6 Placeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden.

10. ÖVRIGA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Långfristiga värdepapper

MSEK	
Ingående bokfört värde 1 januari 2015	274
Tillkommit	25
Omvärdering	2
Kursdifferenser	-4
Utgående bokfört värde 31 december 2015	297

Värdepapperna avser långfristiga innehav av börsnoterade aktier (se not 14 i koncernräkenskaperna).

Övriga långfristiga tillgångar

MSEK	Uppskjutna skattefordringar	Andra långfristiga fordringar	Andra långfristiga värdepapper	Aktiverade kostnader	Totalt
Ingående bokfört värde 1 januari 2015	469	3	51	44	567
Marknadsvärdering			24		24
Avgått	-81	-1		-11	-93
Utgående bokfört värde 31 december 2015	388	2	75	33	498

Andra långfristiga värdepapper avser innehav av ej noterade aktier, se not 15 koncernens bokslut. Aktiverade kostnader avser kostnader för upptagande av obligationslån. Dessa kostnader periodiseras över lånens beräknade återstående löptid. Se not 6.

11. FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

MSEK	31 december	
	2014	2015
Förutbetalda kostnader	7	1
Upplupna ränteintäkter	61	70
Totalt	68	71

12. SKULDER TILL KREDITINSTITUT

Beloppet avser i sin helhet utnyttjande av kreditfacilitet.

13. OBLIGATIONSLÅN

För uppgift om obligationslån, se not 24 till koncernräkenskaperna.

14. UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

MSEK	31 december	
	2014	2015
Upplupna räntekostnader	291	304
Upplupna semesterlöner och sociala avgifter	11	12
Övriga upplupna kostnader	1	8
Totalt	303	324

15. STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

MSEK	31 december	
	2014	2015
Borgensförbindelser, dotterbolag	18 417	15 410
Borgensförbindelser, övriga	515	558
Totalt	18 932	15 968

16. PERSONAL

För uppgift om medelantal anställda, löner, andra ersättningar och sociala kostnader för anställda, se not 33 till koncernräkenskaperna.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel (TSEK)

Balanserad vinst	13 240 150
Årets resultat	3 941 865
Fritt eget kapital	17 182 015

Styrelsen föreslår

att till aktieägarna utdelas	405 000
att utdela till Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur samt andra allmännyttiga ändamål som gåva enligt 17 kap 5 § ABL	20 000
att som kvarstående vinstmedel balanseras	16 757 015
Totalt	17 182 015

Göteborg den 27 april 2016

Lennart Jeansson
Styrelsens ordförande

Dan Sten Olsson
Verkställande direktör

Gunnar Brock
Styrelseledamot

Anne-Marie Pouteaux
Styrelseledamot

Christian Caspar
Styrelseledamot

Maria Brunell Livfors
Styrelseledamot

Lars Westerberg
Styrelseledamot

William Olsson
Styrelseledamot

Marie Eriksson
Styrelseledamot

Alessandro Chiesi
Arbetstagarrepresentant

Mahmoud Sifaf
Arbetstagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har avlämnats den 27 april 2016

Peter Clemedtson
Auktoriserad revisor

Johan Rippe
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Stena AB (publ), org.nr 556001-0802

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Stena AB för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2015

och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningslagen och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Stena AB för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat styrelsens motiverade yttrande samt ett urval av underlagen för detta för att kunna bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Göteborg den 27 april 2016

Peter Clemedtson
Auktoriserad revisor

Johan Rippe
Auktoriserad revisor

FEM ÅR I SAMMANDRAG

MSEK	2011	2012	2013	2014	2015
Totala intäkter	27 968	27 388	30 240	33 563	36 417
EBITDA exklusive försäljning av anläggningstillgångar	6 512	7 060	7 947	9 646	10 118
Rörelseresultat	4 578	3 401	3 887	4 865	6 801
Resultat från andelar i strategiska intresseföretag	60	18	-51	-5	60
Resultat före skatt	2 779	1 777	2 148	2 799	4 504
Fartyg	34 185	40 708	40 956	46 141	46 398
Förvaltningsfastigheter	25 753	26 658	27 831	29 367	30 617
Övriga anläggningstillgångar	27 494	26 412	28 150	37 070	31 077
Likvida medel och kortfristiga placeringar	4 255	3 676	3 747	4 754	3 172
Andra omsättningstillgångar	6 909	7 446	7 528	8 485	8 004
Eget kapital inklusive uppskjutna skatteskulder	34 645	34 479	39 214	42 838	47 999
Andra reserver	2 332	1 994	1 356	1 335	1 206
Andra långfristiga skulder	52 382	56 939	55 919	68 422	58 043
Kortfristiga skulder	9 237	11 488	11 723	13 222	12 020
Totala tillgångar	98 596	104 900	108 212	125 817	119 268
Kassaflöde från den löpande verksamheten	4 895	5 034	5 017	9 520	5 683
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-5 579	-11 553	-4 583	-8 235	-1 509
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	559	6 489	-19	35	-5 405
Förändring av likvida medel	-78	-6	472	1 453	-1 195
Antal anställda, genomsnitt	10 242	10 565	11 348	11 231	10 416
Antal fartyg ¹⁾	106	117	137	151	151

1) Inklusive ägda och inchartrade fartyg

Stena Fastigheter har fastigheter framför allt i de expansiva storstadsområdena. Här en bild från området Sfären i Solna.

Årsredovisningen, årsöversikten och hållbarhetsrapporten finns online på stena.com.

Tryckta versioner kan beställas av birgitta.sandh@stena.com.

Solberg.

Foto: Kevin Murray, Davide Marcesini, Manvir Matharu, Mehmet Yapici, Niclas Johansson.

Tryck: Falk Graphic.

Care
Innovation
Performance

Stena AB (publ) - 405 19 Göteborg
Telefon 031-85 50 00 - www.stena.com